

L'ESTEL

de Mallorca

ANTIC S'ARENAL DE MALLORCA

EL DIARI DELS MALLORQUINS

ANY XVI. NÚMERO 365

15 DE JUNY DE 1997

PREU: 200 PTS

JUSTÍCIA PER A LA NOSTRA NACIÓ ESCLAVA

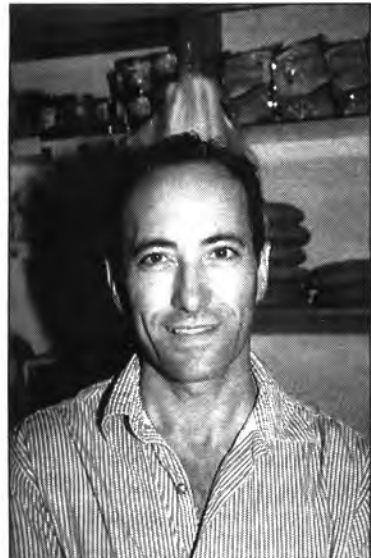
Pensen dins seu els insensats:
"Déu no és res".
Són corromputs, és detestable el seu obrar,
ningú no fa el bé.

El Senyor guaita des del cel
per veure com són els hòmens,
per observar si n'hi ha cap d'assenyat
que cerqui Déu.
S'han desviat, s'han pervertit tots plegats,
ningú no fa el bé, ni un tan sols.

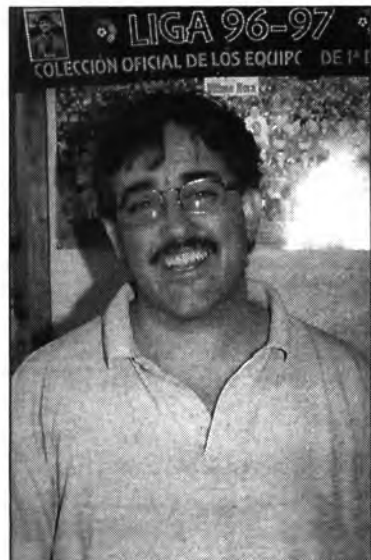
Aquests malèfics veuran clarament,
i ho proclamaran,
que els qui devoren el meu poble,
és pa sagrat que devoren.

Quin esclai s'apodera d'ells
quan veuen que Déu fa justícia!
Es reien de la causa del pobre
i han vist com Déu l'empara.

Oh! que vingui Sió
la salvació d'Israel!
Que el Senyor renovi
la vida del seu poble,
Jacob s'omplirà de goig,
Israel s'alegrarà.

N'Antoni Márquez, natural de Sevilla, fa 17 anys que va obrir el **Forn Márquez** a son Roca. Vén pans, pastissos i més coses per menjar i per beure.

N'Alfons Bueno, que viu devers sa Plaça de Braus de Ciutat, regenta des de fa un any el **Bar Els Pins** a la Plaça Vella de son Roca.

El matrimoni Lares-Franco-Salom, regenta des de fa 15 anys la botiga de queviures **El Cereal** a son Roca.

Especial dedicat a
LES BARRIADES DE
SON RAPINYA - SON SIERRA -
SA VILETA - SON ROCA - GÈNOVA
- CALA MAJOR - SANT AGUSTI -
PORTALS NOUS - ILLETES
Si vos ha agradat, telefonau al 26 50 05 i el vos enviarem cada quinze dies.

SUMARI

2 Foc i Fum	19 De bodes i monuments
3 Bloc d'Estudi@nts Independentistes	Ignorar (IV)
L'amença jacobina	20 La nostra llengua a l'Església
Una llengua	La bogeria d'en Felip V
4 L'antifranquisme a Mallorca (1950-1970).	Alsàcia
6 La felicitat	21 Europa, horitzó de la nació catalana
Tres de juny de 1523: execució de Joanot Colom, agermanat	Catalunya derrotada Espanya i França en una setmana
7 Astúries, pàtria asturiana	Balears no és Mallorca?
8 L'esperit republicà	22 Llibres que cal llegir
9 Mal clergat i beateria cruel	23 Les mans al foc (I)
10 Els plans destructius de l'imperialisme nordamericà	Padània
Pintades nazis en els mostradors de la llibreria Faristol	Campanya per devaluar la noció normativa de la sobirania
11 Políticament incorrecte (4)	24 La Cuina de na Tonina
Sardenya	Es Gall
ABC, un fastigós diari filonazi i antisemita (i, és clar, anti-català)	La Pinça Lingüística
12 Cronologia de la Història de Catalunya Plena (III)	
14 El futur de Catalunya està en el Partit Espinaltà	
15 Gloses	
Temps passats	
Reflexions	
16 Petits Anuncis	
17 Miquel Morell, Escultor	
Pau i drets humans a la regió dels Grans Llacs Africans	
18 Pobles autòctons d'Amèrica: Cinc segles de resistència	
Règim fiscal	

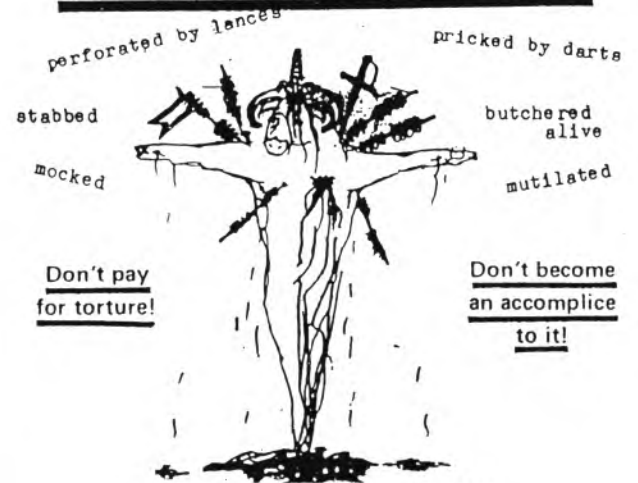
La Familia Guijarro-Joan regenta des de fa mig any l'**Hamburguesseria Pisis** a son Roca.

6 MAGNIFICENT and INNOCENT BULLS

CONDEMNED...

for your money?

to a TORTUROUS DEATH:

Don't pay for torture!

Don't become an accomplice to it!

Keep your HUMAN DIGNITY!
STAY AWAY from Bullfights!

They're not "fights", just MEAN TRICKS and SLOW TORTUROUS KILLING, illegal according to SPANISH ANIMAL PROTECTION LAWS
Without the TOURISTS the torture of the bulls would be finished.

Volem viure plenament en català

Prou! Ja hem esperat massa!

Ens acostem als 20 anys d'autonomia i encara és l'hora que puguem usar normalment i sense restriccions la llengua pròpia de Mallorca:

- * ni davant els tribunals o les forces de seguretat d'un Estat que pretén ser el nostre (!);
- * ni en les etiquetes, envasos o prospectes dels productes que compram (llevat que siguin folklòrics);
- * ni a l'hora d'anar al cinema, escoltar la ràdio o mirar la televisió privada;
- * ni quan compram els programes informàtics més usuals;
- * ni massa sovint davant de professionals o establiments que figura que estan al nostre servei...

No som cap minoria lingüística:

- * Des del cens lingüístic de 1986 sabem que el català és majoritàriament parlat i universalment

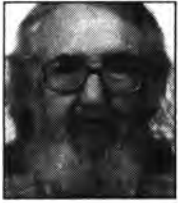
entès per la població del seu territori històric.

- * El català és oficial per uns deu milions d'europes.
 - * Hi ha més parlants de català que d'algunes llengües oficials d'Estats europeus: Finlàndia, Noruega o Dinamarca, per exemple.
 - * Disposam d'una tradició i una vitalitat cultural equiparables a qualsevol altra llengua del món.
- Per tant, volem ser plenament reconeguts en igualtat de condicions, tant per l'Estat espanyol com per la la Unió Europea, i que no ens releguin a la condició secundària de minoria lingüística.

Volem una nova llei que ens assegurui un futur normal.

Tenim el mateix dret que qualsevol altre poble lliure a organitzar el funcionament lingüístic de la nostra societat amb lleis i polítiques democràtiques:

- * si davant la mundialització de l'economia i de la cultura, gairebé tots els estats adopten mesures de protecció i foment de les seves llengües, no és més que cinisme o hipocresia pretendre que no es faci amb el català.
 - * Reclamam als parlamentaris una nova legislació lingüística que garanteixi la plenitud funcional i territorial de la nostra llengua, amb les quotes i sancions que faci falta per assegurar que ens respectin.
 - * Reclamam al nostre govern una política més decidida i efectiva de promoció del català com a llengua comuna de la nostra societat.
 - * exigim mesures efectives de protecció a l'exercici dels nostres drets lingüístics personals davant qualsevol professional o establiment, públic o privat.
- Lobby per la Independència-Tlf. 265005. Ω**

Foc i Fum

MATEU JOAN I FLORIT

* Brandant un ESTEL a la mà amonestava a un parroquià jove, l'amo del **els Pins a la Plaça de son Roca**: Com vols trobar feina si no parles mallorquí? Aquí, amb el castellà no vas enlloc! Si no parles mallorquí i un parell d'idiomes estrangers et moriràs de fam. La majoria dels parroquians donaven la raó a l'amo del bar mentre el jove mirava l'ESTEL ben arreu.

* S'hauria de dir a l'"assassí" Roberto Carlos, que ha tractat als catalans de racistes, que la Mare de Déu de Lluc i la Mare de Déu de Montserrat, patrones de Mallorca i de Catalunya, són negres, i tant els mallorquins com els catalans, estam orgullosos i ens honra que la moreneta sia la nostra patrona. Si fossim racistes com vos deis, els mallorquins i catalans, no veurien amb bons ulls que la nostra Mare de Déu fora de color.

* **La Coalició Canària se federa com a pas previ a la unió en un partit.** Les cinc forces polítiques que integren la Coalició Canària, aliança creada per a les eleccions de 1993, acabem de constituir-se en federació de partits nacionalistes com a pas previ a la constitució d'un partit únic. Representants de les Agrupacion Independiente de Canàries (AIC), Centro Canario Nacionalista (CCN), Iniciativa Canaria (Ican), Partido Nacionalista Canario (PNC) i Asamblea Mayorera (AM) presentaren els estatuts de federació de partits que tendrà com a fi "defensar i construir la nació Canària per aconseguir majors quotes d'autogovern. Això si que és gent intel·ligent! El dia que Mallorca sencera s'ajunti contra els partits espanyols, llavors podrem "Comandar a ca Nostra".

* El nacionalisme valencià fa passes decisives cap al futur obrint Casals Jaume I arreu del país: el Casal de Sueca fou inaugurat el 18 d'abril, el de Cabanyal-Canyamelar, als poblats marítims de València, ho fou el 22 d'abril i el 15 de maig s'obriren els de Carlet i la Malva-Rosa. El Casal Jaume I d'Alacant funciona des de 21 de febrer. Els de Crevillent, Gandia, Vila-Real, la Vall d'Uixó seran inaugurats aquests estiu així com els d'alguns barris de València com Patraix i Russafà. Els Casals Jaume I, com espais propis del nacionalisme valencià s'escampen al llarg i ample del país. El Casal d'Alacant està situat al carrer d'Elda número 17 i ofereix una programació d'actes ben atractiva. L'obertura d'aquests casals, es la resposta a la forta agressió espanyola-faixista que pateixen els valencians.

* Acció Cultural del País Valencià ha interposat una denúncia judicial per tal que s'obri una investigació i es determinin les persones materialment responsables i, en el seu cas els instigadors, de les interferències a TV3 a fi d'exigir les responsabilitats penals i civils

que sen deriven. Això de no poder veure els partits del Barça i els serials de TV3 ha produït un intens malestar entre la població que passarà comptes als governants del PP quan hi hagi eleccions.

* Al llarg de diversos caps de setmana de l'any, el Bloc Jaume I de València organitza unes jornades de Debat i Reflexió a Poblet, un dels més simbòlics indrets dels Països Catalans, i panteó reial del Casal de Barcelona. La darrera ha estat el cap de setmana del 6-7 i 8 de juny.

* "La imaginació és més important que el saber". Albert Einstein.

* Reproduïm l'himne del Partit Valencià Nacionalista (PVN), perquè ens ha agradat. Els himnes són molt importats per cohesionar i animar col·lectius, cosa que els mallorquins no hem comprès encara: els partits polítics, el Mallorca Club de Futbol, quasi ningú té himne, i si el té no l'empra, llegiu:

CANÇÓ DE LLUITA

Valencians, molt de temps
(en)s'allunyarem
oblidant-nos que érem germans.
Ajuntem-nos, que ha arribat l'hora
de ser lliures, de ser valencians.

Ja sobre els camps d'Europa
per tot arreu esclaten
les flors que són els símbols
de pàtria i llibertat.
I mentre altres cullen
els fruits de la victòria
El Poble de València
no deu estar parat.

Valencians, defensem nostra terra
contra lladres, botxins i tirans.
AJUNTEM-NOS, que ha arribat l'hora
de ser dignes, de ser valencians.

Si voleu més informació d'aquest partit,
el seu Web es: www.arrakis.es/%7Eepvn

* A Mallorca també hi ha agressions i amenaces. Llegiu la darrera que els espanyols ens han fet i que guardam: Hola buenas: llamo en representación de la nación española en Mallorca y llamo para decir que no me gusta vuestro periódico i que tengáis cuidado por la calle. Hala.

* La Comissió de Cultura de les Corts valencianes va acordar per unanimitat demanar al Govern espanyol, responsable dels funcionaris estatals i de les forces de seguretat de l'Estat, que intensifiqui les accions pel compliment de la legislació en matèria de llengua. L'acord reclama que el Govern espanyol posi els mitjans necessaris a fi que els

ciudadans valencians puguin exercir el seu dret a utilitzar la seva llengua per a relacionar-se amb l'administració. Ja ho sabeu, aquí com allà, parlau català als polis!

* Canal Sur es un cas únic en les televisions autonòmiques, segons José Luis Carrascosa, periodista, redactor en cap de La Vanguardia i autor d'un estudi sobre la parla en el Canal Sur Satèlit, que no empra la llengua de la comunitat autonoma.

"En la televisió gallega, es majoritària la presència del gallec. A TV3 se parla català. A la Basca l'euskera. Fins i tot Telemadrid parla l'espanyol de Madrid", va remarcar en Carrascosa. Al Canal Sur, els locutors usen en un 68% l'espanyol del nord mentre que el 77% dels qui escolten empen l'andalús. Darrerament, hi ha arreu d'Andalusia un gran moviment en defensa de l'andalús, llengua que el Govern espanyol vol genocitar des de fa segles.

* Contrària als mètodes polítics i religiosos de son pare i sa mare, Joana I de Castella, coneguda com a "Juana la Loca", va començar a perdre el tron el dia que va dir a sa mare, Isabel la Catòlica, que quan regnà, suprimiria la Santa Inquisició. Aquesta promesa de govern no sols li va costar a la princesa Joana el tron, que només va tenir entre 1504 i 1505, sinó que la seva família i la noblesa la donassin per boja i la tancassin a Tor-desillas per fer-li tot tipus de vexacions.

abast nacional i encomanar-ne per tot el país, de Salses a Guardamar i de Fraga fins a Maó. Catalans, ni por ni vergonya! Visca Catalunya lliure!

* Germans, com podeu veure per aquest sermó que ens ha enviat un subscriptor de Crevillent, al País Valencià treuen foc pels queixals contra el colonitzador castellà. Nosaltres, que tenim tanta ràbia com ells, els feim costat en tot i per tot. Sense por ni vergonya!

* Vergonya grossa és la que hauria de tenir la directiva del Club de Futbol Mallorca, qui consent la presència de banderes nazis i espanyoles franquistes al seu camp els dies de competició. Amb aquest panorama, cap mallorquí de seny pot anar a animar a n'aquest equip. Però que podem esperar d'un president, oficial de l'exèrcit espanyol, que té els rètols al camp de futbol en castellà, encara que sia de Campanet?

* Fa un any que La Caixa ha obert sucursal a Gènova. El director és l'arenaler Guillem Coll, l'apoderada és n'Agnés Ambròs de sa Calatrava.

* El canpastiller Fidel Solsona, ha guanyat recentment l'Open de Tenerife de turisme i la medalla de plata d'Itàlia així com el Campionat d'Europa a Bielorrússia. Ara prendrà part al Campionat del món a Txèquia. Enhorabona a aquest esportista criat i resident ala comarca de s'Arenal.

* Capilla Real. Sepulcre d'Isabel la Catòlica. ("Isabel, l'empenyadora joies, la Catòlica, títol que li concedeix el Papa per haver degollat a la valenta població malaguenya; per haver repartit les donzelles com a esclaves entres les seves dames; per haver enviat al propi Papa part del botí i un esquadró d'esclaus andalusos, fets captius en la rendició de Màlaga; Isabel la bàrbara, la grollera, la fanàtica; la hipòcrita, ara vé a consumir la seva obra. Se cremen biblioteques, se destrueixen temples i indústries...") Blas Infante. Nacionalista andalusí assassinat pels franquistes.

!!!Se admiten toda clase de improperios!!!

* A Crevillent, comarca del Baix Vinalopó, en el 701 aniversari que el Rais de Crevillent va rebutjar retre homenatge al rei de Castella, i lliure, jurà a Jaume II la catalanitat d'aquestes terres per sempre més.

Quan hores d'ara que tenim el país ocupat per colonitzadors castellans, quan el president de la nostra Generalitat és i es vatua "cartagenero i marrajo", quan és governa contra dels nostres interessos, s'ens ofèn en la nostra identitat. Quan els nostres "intel·lectuals punters" s'esforcen en amagar complexos i covardies teoritzant sobre la nació valenciana vers regió castellana, a Crevillent hem fet el Primer Aplec de la Catalanitat, amb decisió de fer-ne molts més i donar-li

* En Victorino Bascones de 51 anys i na Sebastiana Mejido de 70 han estat assassinats pel seu fill i nét Víctor Bascones al poble de Portocristo. En Victorino Bascones era policia nacional jubilat i el seu fill, drogaadicta convicte. El cos sense vida d'un ciutadà txec de 26 anys J.M., fou trobat en avançat estat de descomposició a l'interior d'un vehicle estacionat dins es sembrat al camí de son Marrano de Lluçmajor. Aquest jovenot txec entrà dins es sembrat, endollà una mànega al tub d'escapament cap a l'interior del cotxe i d'aquesta manera es suïcidà. Aquesta gent que vé de fora, omple la crònica negra de la Mallorca de final de mil·leni. I els mallorquins, d'espectadors. Ω

BAR HAMBURGUESERIA

C/. Cap de Formentor, 12 Tlf. 799309 Son Roca

LIDER-NET TINTORERIA RENTADURIA

RENTAT EN SEC

*som especialistes en pell, ante, catifes i vànoes
Servei a domicili

Camí Vecinal de son Rapinya, 93-A Tlf. 793409 Son Rapinya

Tallers Norte Palma, s.l.

CERRALLERIA: ferro i alumini

CRISTALLERIA: tancaments de galeries, persiana mallorquina, mampares de bany, portes, finestres, escales...

Carrer de Muro, 8-Tlf. i fax 790119 Mòbil 908538945 La Vileta

Bloc d'Estudi@nts Independentistes

No vull entrar en cavil·lacions sobre el que serà la xarxa informàtica Internet en un futur no gaire llunyà, tot i que és més evident que les disposicions legislatives que els USA faran al respecte seran determinants. De moment, però, i això ja sembla irreversible, tenim un espai de comunicació que supera les distàncies geogràfiques i els intents de moltes institucions i organismes de dificultar la comunicació fluïda entre ciutadans de diferents zones de la nació catalana.

Entre les noves incorporacions vull destacar la del BEI (bei.upc.es/), que entra a la xarxa amb una pàgina molt digna. L'adreça inclou, com podeu veure, el codi "es" (Espanya), ja que no ens és reconeguda la denominació "ct" (Catalunya) pel fet de no tenir un estat propi; ja us en parlaré un altre dia, però d'alguna manera a Internet també hi ha fronteres i imposicions.

A continuació us present un breu extracte de la informació que hi podreu trobar, amb l'esperança que us animeu a pegar-hi una ullada i a adherir-vos-hi.

QUÈ ÉS EL BEI? El BEI es configura com la plataforma estudiantil que aplega, amb voluntat unitària, els independentistes de les diferents universitats i instituts del nostre país.

L'ACTUACIÓ. El treball del BEI es centra en dos aspectes: d'una banda la representació i defensa dels estudiants en els òrgans de govern, pressionant per millorar la política universitària en camps tan diferents com les normatives de permanència, les normatives d'exàmens, la política de taxes per part

de l'administració, beques i ajuts, plans d'estudi, l'orientació acadèmica dels estudis...etc. De l'altra, l'organització d'activitats culturals i lúdiques per promoure una ideologia independentista i progressista, que ajudi a construir un país normal, més just i solidari.

Aquest procés de treball, en expansió i en consolidació, ha portat al BEI a ser actualment l'associació d'estudiants amb més representants als claustres de les universitats catalanes, tant al Principat com a les Illes Balears.

QUÈ VOL EL BEI? Propugnem una Universitat i un sistema docent catalans, públics, plurals, rigorosos, moderns, i oberts a tots els pobles del món. Tot inserit en un model de societat no sexista, respectuosa amb el medi ambient i sense exèrcits, per assolir un país més just i solidari.

El BEI, com associació d'estudiants, lluita per aconseguir una millora en la qualitat de l'ensenyament defensant els drets tant individuals com col·lectius. Considerem que el fet de rebre uns estudis universitaris, amb dret a cadira, rigorosos i de qualitat, correspon a tota la població, sense cap tipus de marginació ni discriminació de sexe, minusvalia, edat o situació econòmica. Per garantir aquest dret cal incrementar els pressupostos en les partides d'educació i augmentar el nombre de beques i el seu import.

Davant aquest panorama, es fa necessari donar a conèixer les reivindicacions estudiantils. Per tal de canalitzar aquesta tasca, cal associar-se i organitzar-se, per esdevenir interlocutor vàlid enfront els poders públics i treballar així en la construcció de la

nostra Universitat. Però no només això: si volem un país normal, hem d'anar construint el marc universitari català. Actualment les universitats dels Països Catalans es troben fragmentades administrativament i desconectades per treballar.

L'objectiu del BEI és aconseguir una acció unitària de cara a enfortir la

nostra identitat comuna. I, sobretot, connectar tots els estudiants de les diferents universitats per fer front comú davant els problemes que ens afecten.

També hi trobareu comunicats:

Amb aquest comunicat volem mostrar el nostre rebuig al casament d'una Borbó a la nostra terra i el rebuig a la classe política que l'accepta i se n'enorgulleix. Una monarquia que ni s'ha dignat a demanar disculpes pels greuges que ens han infligit.

No podem permetre que des dels mitjans de comunicació s'aboqui a la població a celebrar amb alegria aquest casament. A hores d'ara ja assistim a una adulació pública a la família real des dels mitjans de comunicació públics i privats, espanyols o catalans.

La monarquia espanyola ha fet patir tradicionalment el nostre poble. Catalunya Nord amb els Àustries, el Principat, les Illes Balears i el País Valencià amb el genocidi cultural i polític del borbó Felip V. Això va començar el 1707 però els darrers vint anys hem vist com Juan Carlos I ha netejat la cara dels franquistes i com els nostres polítics han donat suport a aquest procés.

Els que ara festegen el casament d'una Borbó a la nostra terra són els que un dia van defensar el dret a l'autodeterminació. Per si no ho saben, els

Borbons seran els que s'encarregaran de mantenir la unitat del "territori" amb l'exèrcit espanyol.

I informació sobre campanyes:

Les contínues interferències a la lliure recepció pels ciutadans del País Valencià del senyal de TV3, que van començar fa uns mesos, estan arribant aquests dies a una situació intolerable, constituint-se com un dels principals factors de crispació de la societat valenciana. Pensem que des d'Acció Cultural hem donat repetides mostres de voluntat de diàleg i oferta de vies alternatives que feren possible el respecte a la llibertat de recepció dels canals de televisió, però els fets ocorreguts els darrers dies ens obliguen a denunciar que per part de la direcció de Canal 9 i del Consell de la Generalitat no hi ha cap voluntat de diàleg, sinó d'enfrontament, amb l'objectiu final, cada dia més clar, d'impeidir pura i simplement la recepció de TV3 al País Valencià.

Per a qui vulgui més informació, ens donen les següents dades de les Illes:

Local del BEI Tel. (971) 14.25.26.
Delegació de Dret (971) 17.25.26.
Delegació de Ciències de l'Educació (971) 17.27.04. Delegació de Lletres (971) 17.27.30.

Josep Serra Ω

L'amenaça jacobina

Segurament, no és sobrer recordar, ara i ací -no fos cosa que ens n'oblidàssim- que mantenir, a les portes del segle XXI, el model francès d'Estat-nació, de caire netament jacobí, és substancialment absurd i barroer. Aquest entestament grotesc és un dels mals que afecten la humanitat sencera i fa perillar l'Europa unida i solidària (els casos absolutament lamentables de Bòsnia i Txetxènia, brutalment agredides, són prou significatius).

Estam parlant, s'entén, d'un tipus d'ideació obsessiva, mediàtica i emfàticament sectària (la jacobina, però també la marxista) que ha pretès tot temps donar satisfacció a la seva autocomplaença, a la ridícula sensació que el món propi és el món veritable. Fóra com una mena de paranoia en què cal inhiliar, en funció d'uns suposats deliris de grandesa (de "grandeur"), tot allò que és dels altres, que és diferent (la por, el desconeixement i la incomprensió poden crear monstres fàcilment). És per açó que el model d'Estat suara esmentat (del qual el model "genuïnament" espanyol n'és creditor) no té sentit ni raó d'ésser, llevat que siguem partidaris dels arguments fal·laços tenyits de progrés, llibertat i civilització aculturitzadora, dels sistemes absoluts i excloents i de les obsessions uniformadores que passen part damunt dels pobles i els anoreen (les conegudes dissonàncies colonials, interiors i exteriors).

Cal superar, doncs, aquest model prepotent i artificial. La folia genocida jacobina (i la marxista) està destinada a fer fallida i a consumir-se inexorablement (imperis més poderosos han caigut). Així, les nacions reals, les nacions de veritat, prevaldran sempre davant dels Estats fills de l'opressió i de les fabuloses filigranes propagandístiques. Perquè, si deixam de combregar amb rodes de molí, l'autèntica llibertat, per a totes les persones i pobles del món, farà el seu camí i acabarà amb les escorrialles de jacobinisme, marxisme i d'altres "ismes" ofegadors. Andreu Salom. Ω

Una llengua

Una llengua pot ser moderna o antiga, pot ser molt parlada i pot ser minoritària. Pot gaudir d'un gran prestigi social o ser considerada poc apropiada per a la cultura. Tenir una ortografia pròpia o pot tenir la d'una altra llengua. Ser la llengua oficial d'un estat poderós, o d'un petit grup humà. Tenir una literatura rica i variada o no tenir-ne. Pot no tenir cap tipus de protecció, o estar protegida. Tenir accés als mitjans de comunicació, o estar-ne marginada. Ser ensenyada a l'escola o no ser ho.

Però a allò que no té dret cap estat, es a prohibir una llengua. I direu que això no passa a Espanya amb cap de les seves llengües.

Si, això passa amb una. Això passa amb l'andalús.

Per a prohibir qualsevulla manifestació parlada o escrita de l'andalús, s'empra la millor i més subtil de les formes de genocitar

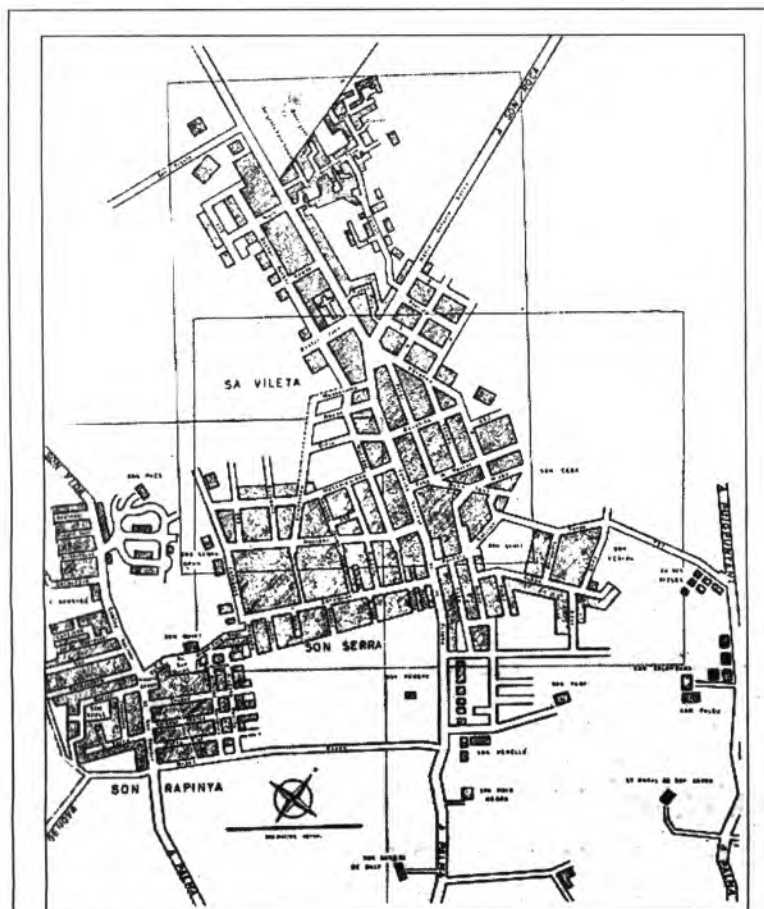
una llengua: la seva ridiculització. Nelo Malaka.

Poesia en Andalus

Etranxerò emò sio,
sin'ono ni derecò,
merò ixö bättardö,
fruto d'er desseo.
Nuëtra mare _ppania,
nó'a newao su'peco,
i'nó a 'kondenao,
a'la xambre i er èttierro.

Que traduït diu:

Hem estat estrangers sense honor ni drets, només fills bastards producte del desig. La nostra mare Espanya, ens negà el seu pit i ens ha condemnat a la fam i al desterro. Ω

Pla de situació dels llogarets de son Rapinya, son Serra i sa Vileta. Darrerament l'Ajuntament de Ciutat anomena son Rapinya a tota aquesta barriada, la qual cosa suposa el descontent entre la població antiga de son Serra i sa Vileta.

NO EMPRENYIS

EL MEU POBLE

L'antifranquisme a Mallorca (1950-1970). III part

La transició i la legalització del carrillisme (P" C" E) (i II)

MIQUEL LÓPEZ CRESPI

Quan encara a molts dels actuals polítics que viuen de la plus-vàlua popular no els havia passat per la imaginació lluitar per la llibertat del nostre poble, el comunisme de les Illes (OEC) feia anys eren els primers en l'enfrontament amb el feixisme per a demanar llibertats polítiques o una universitat per als treballadors de les Illes (vegeu foto dels finals de la dictadura).

La reforma a mans dels franquistes reciclats

A partir d'aquests estrets contactes P" C" E-franquisme reciclat, la iniciativa de la reforma del règim aniria a parar completament a mans de Suárez i els reformistes. L'antic apartat franquista (exceptuant els quatre nostàlgics del búnker) jugà tot el que volgué amb l'oposició. Dividí i enfrontà els diversos grups. S'assistí llavors a l'espectacle vergonyós de veure com destacats membres dels organismes unitaris (especialment P" C" E i PSOE) negociaven en secret amb Suárez per a mirar de perjudicar el soci. Carrillo fou el que s'ofertí més a la baixa, molt més a la baixa que Felipe González! I, com no podia ser d'una altra manera, en un determinat moment, el PSOE -saltant-se les promeses unitàries de la Platajunta- també abandonà Carrillo.

Vegem què diu Xirinacs, al respecte: "El 8 de desembre, en el seu congrés, Felipe González va dir públicament: 'No farem tota la nostra lluita en funció de la legalitat del Partit Comunista'.

Començaven aleshores -d'acord amb Suárez i els reformistes del règim- les provocacions de Carri-

llo per a fer veure als militants que ell, el Secretari General, lluitava aferrissadament per la legalització del P" C" E. Foren els dies de la perruca -Carrillo entrà clandestinament a l'Estat disfressat amb una perruca. Després féu una conferència de premsa clandestina. Ara ja era a l'Estat. Els contactes amb el règim serien directes, sense necessitat d'intermediaris. A la pàgina 22 de *La Traïda...* podem llegir: "...Suárez... contra el parer del seu vice-president Osorio, celebrà, el diumenge 27 de febrer [1977], una reunió directa, també secretíssima, amb Carrillo en el xalet d'Armero. A part d'Osorio, només la coneixien el Rei i Torcuato Fernández Miranda. Vuit hores. El resultat? Carrillo acceptava la bandera vermella i groga (renunciava a la bandera republicana) i la monarquia borbònica. Cap de les dues coses no eren encara acceptades pel PSOE.

Franco ens imposava la monarquia i eternitzava la seva victòria sobre la legalitat republicana

En aquest afer, el poble ni hi tindrà res a dir. La Itàlia postbèlica (1945) havia estat consultada i votà

república. Què haurien votat els pobles de l'Estat espanyol si haguessin estat consultats? Però Carrillo no es parà aquí. Prometé, com ho havia fet anys abans a Juan Carlos, que no hi hauria vagues generals i que defensaria la unitat d'Espanya. Més papista que el Papa. Morán comentà que disgustaren a Suárez les contínues expressions de Carrillo: 'Si Déu vol', 'que Déu ens ajudi'. Encara més. Carrillo pregà a Suárez que no deixés enverinar els conflictes. Ell s'oferia com negociador, com a 'fre de les agitacions'.

'Ací, al meu entendre, va consumir-se la traïció del P" C" E de Carrillo als pobles de l'Estat espanyol i a la classe treballadora".

Una baixada de pantalons total i absoluta. La direcció carrillista es venia pel plat de lleties d'un parell de poltrones institucionals, per uns quants sous dins de l'administració. Tota la sang vessada pel poble en la lluita per la llibertat només servia ara, en mans d'un P" C" E promocionat per tots els poders de l'Estat, per lloar el sistema. La direcció carrillista es conformava en fer de criats i servils del gran capital.

Setembre de 1976

En el capítol "L'Organització d'Esquerra Comunista, OEC", pàgina 95 del meu llibre *L'antifranquisme a Mallorca 1950-1970* (El Tall Editorial, 1994) vaig escriure que, per a l'OEC, per als revolucionaris que no acceptàvem la política de consens amb el franquisme reciclat que practicaven PSOE i carrillisme (PCE), ens era necessari una publicació perquè la premsa oficial burgesa no deia quasi res -i a vegades ho tergiversava tot- de les nostres activitats. Aquesta publicació va ser *Democràcia Proletària*. La primera reunió de la comissió encarregada de muntar-la va tenir lloc a casa meua a les darreries del mes de setembre de 1976. La periodista Gina Garcías, en Mateu Morro, en Josep Capó, n'Antoni Mir i alguns altres companys -seguint les directrius del nostre Comitè de Direcció-

enllestírem i encarregàrem els primers articles.

La presentació -a primera pàgina- i explicació dels objectius de la nova publicació comunista de les Illes (fou la de més durada i més tiratge del temps de la transició) aniria a càrrec d'aquesta comissió. El Comitè d'Illes de l'OICE (aleshores encara no s'havia produït la revolta interna que portaria a la modificació de les sigles, d'OICE a OEC) explicaria la nostra concepció de lluita per la llibertat (que concretàvem en llibertats polítiques només per al poble treballador, excloent la burgesia explotadora i els partits feixistes).

El Front Obrer també havia de fer sentir la seva veu davant les manobres cada vegada més accentuades de consagrar la divisió sindical de la classe obrera. Igualment el Front d'Estudiants tenia una secció que, amb els mesos, seria l'altaveu de les lluites i reivindicacions que hi hagués per escoles, instituts i facultats. Els fronts de la pagesia, sanitat, hoteleria, barris, intel·lectuals, etc, s'havien d'anar encarregant d'omplir tots els altres espais de la revista amb les seves col·laboracions i informacions de les lluites contra el capitalisme.

Democràcia Proletària: anticapitalisme i antifeixisme conseqüents

Amb responsables elegits pels diferents fronts de lluita de l'organització, en Mateu Morro (l'actual secretari general del PSM) i jo érem els encarregats de portar el material ja en net al delineant Monxo Clop que, fent una feinada que ningú no pot ara imaginar (en aquell temps encara no existien els microordinadors!) en feia el muntatge definitiu. Na Teresa Nieto, a la fotocopisteria (carrer Francesc de B. Moll, 8-A) que tenia precisament davant del cau dels sindicats verticals imprimia els dos mil exemplars -a vegades més- que veníem i repartíem per totes les Illes.

El número ú de la revista sortí a començaments del mes d'octubre de 1976. Valia deu pessetes i en la

presentació (pàgs. 1-2-3) es definia ben clarament per la Revolució Socialista enfront front els pactes i traïdes dels partits que es deien d'esquerra (concretament el PSOE i el PCE).

Mentre socialdemocràcia i carrillisme iniciaven els primers contactes amb el franquisme reciclat ordint la consolidació de la monarquia que instaurà el dictador o, més endavant, consensuant una constitució que negava el dret a l'autodeterminació de les nacionalitats, nosaltres deïem: "Precisamente la tarea de *Democràcia Proletària*, de los comunistas de las Islas, va a ser la de recuperar el protagonismo político y social que siempre nos ha sido negado a la clase obrera y al pueblo trabajador, por los egoísmos particularistas de nuestras clases explotadoras, tanto autóctonas como foráneas, y por las élites de nuestra pequeño-burguesa 'clase-política'.

'A nuestras clases dominantes, el oportunismo económico y político, la falta de planificación y el absoluto desprecio por el desarrollo estable e integral de nuestra realidad social les ha invalidado definitivamente para la tarea de gestores de los intereses de las Islas'. I hi afegíem més endavant: "Sólo la auto-organización de las masas, desde la lucha cotidiana, en organismos regidos por la democracia directa, permite el protagonismo popular en la tarea de transformar la actual realidad".

'Ni los gestores burocráticos emanados del sistema burgués de democracia, ni la burocracia de partido que se autoproclama dirigente del proletariado, pueden garantizar el protagonismo político e histórico de los miles de trabajadoras que constituimos los verdaderos agentes del cambio histórico que necesitamos.

'La Revolución Socialista y, como producto de ella, la sociedad socialista, sólo son pensables en la medida que las masas explotadas y oprimidas ejerzan su protagonismo histórico, realicen su derecho a protagonizar su propia historia".

I acabava: "Frente a las mentiras y silencios de la prensa burguesa, frente a las deformaciones que del marxismo-leninismo y de los claros combates de clase hace la prensa revisionista, *Democràcia Proletària* levanta en alto su contenido comunista e inicia la dura batalla por la verdad revolucionaria, contra el continuismo reformista en cualquiera de sus versiones de gobier-

L'ANTIFRANQUISME A MALLORCA (1950-1970) III part

de M. López Crespí

Cada quinze dies a L'ESTEL de Mallorca (d'agost del 1996 fins a l'agost del 1997)

Per demanar números endarrerits, telefona al 26 50 05

E P !!!

PARES, EDUCAU-ME EN CATALÀ, A MALLORCA HI HA EL MEU FUTUR

Inca a les acaballes de la dictadura. Militants comunistes de l'OEC de la comarca a l'avantguarda d'una manifestació que demana una millor assistència sanitària.

La periodista Gina Garcías (cofundadora de la revista dels comunistes de les Illes (OEC) "Democràcia Proletària"); Jaume Bueno; el sindicalista Macià Abraham i Maria Duran: coneguts militants de l'OEC que en temps de la dictadura lluitaren activament per la República Socialista, l'autodeterminació i el poder dels treballadors.

no, contra la monarquia terrorista del gran capital, por la unidad de la clase obrera basada en la democracia obrera, por la construcción de comités de alianza obrera, por las libertades políticas para la clase obrera y el pueblo trabajador y por la República Socialista de los Trabajadores, basada en los Consejos Obreros".

El paper del PSOE després de la mort del dictador

Després de la mort del dictador (novembre de 1975) es va fer evident que la burgesia monopolista espanyola i l'imperialisme nord-americà necessitaven de la socialdemocràcia i del carrilisme (PCE) per a enllestir la maniobra de la transició. Es tractava, com ja hem anat explicant en alguns d'aquests capítols, de modificar alguna cosa (els aspectes més tenebrosos de la dictadura feixista) per tal de mantenir intacte el domini de classe del gran capital.

L'esquerra reformista abandonà pràcticament la política de masses. Renuncià igualment a dur a terme una política autònoma de classe

malgrat la seva relativa influència entre els treballadors. El procés de canvi polític, en conseqüència, fou dirigit per l'oligarquia i els sectors més intel·ligents del franquisme. Amb la "ruptura pactada" la burgesia pogué mantenir intacte en tot moment no tan sols el seu poder social sinó també el seu poder polític, el seu Estat. Els ajuntaments -en aquells moments cabdals-, l'Administració de l'Estat, els aparats repressius i l'empresa pública, continuaren pràcticament en les mateixes mans de sempre.

Entre 1976 i 1979, malgrat que el feipisme fa tot el possible per mantenir i propagar la fal·làcia que el PSOE és un partit d'esquerra, i mentre prediquen al poble que lluitaran aferrissadament per les llibertats polítiques, per la ruptura total amb el franquisme, pels drets de les nacionalitats oprimides per l'imperialisme espanyol, el cert és que, a poc a poc, van renunciant a tots els principis que de paraula diuen defensar.

Entre el '76 i el '79, el PSOE rebutjà públicament el marxisme (un poc més endavant el PCE faria el mateix amb

el leninisme) i abandonà tota mena de mobilització de masses vers la ruptura democràtica.

Igualment el PSOE acceptà ràpidament la monarquia reinstaurada pel general Franco, renunciant a la lluita per la República i l'autodeterminació de les nacions oprimides per l'Estat espanyol. El partit de Felipe González fou depurat de tot element autènticament socialista i republicà que no acceptàs la reconciliació amb els feixistes reciclats (el mateix feia la camarilla de Carrillo dins del PCE amb tots els veritables comunistes).

El PSOE, negociant amb els Osorio, Suárez, Fernández Miranda, Fraga, Areilza, etc., es comprometé a ser l'avantguarda-enfront les exigències populars de depuració i democratització-en la defensa de l'aparat estatal franquista (sistema judicial, exèrcit, ensenyament, policia, administració).

González pacta el manteniment dels aparats d'estat de la dictadura

Els Felipe González (i després els Carrillo, Gutiérrez, Camachos,

etc.), Guerres, Múgica Hertzog, Lluch, Raventós... prometeren als poders fàctics no demanar mai responsabilitats ni exigir depuracions pels quaranta anys de crims comesos per la dictadura franquista en contra del poble. L'exèrcit franquista, els alts comandaments de la Guàrdia Civil, de la Policia Nacional, els estols de criminals i torturadors de la Brigada Social, podien estar tranquils: PSOE i PCE serien la ferma muralla en contra de les reivindicacions populars que pugnaven per avançar vers una autèntica democràcia. Per això, aquell primer editorial a *Democràcia Proletària* de l'1 d'octubre de l'any 1976, deixava ben clar -enfront els pactes dels partits de la pretesa "oposició democràtica" amb les restes del feixisme- quina era la posició de principis dels revolucionaris. A la pàgina 4, exigíem: "La dissolució immediata de tots els cossos repressius de la dictadura feixista (Brigada Social, Policia Armada, Guàrdia Civil, etc.); la dissolució de totes les institucions repressives del feixisme espanyol (Tribunal d'Ordre Públic, Consells de Guerra, etc.); la derogació de totes les lleis que barren el pas a la possibilitat de jutjar els crims de la policia; la derogació de la llei anti-terrorista i de les que amaguen als ulls del poble les tortures i crims comesos a comissaries i quarters; l'exigència de responsabilitats per a tots els implicats en actes de repressió en contra del poble i que els seus autors siguin jutjats per una autèntica justícia popular; declarar fora de la llei els partits feixistes i bandes d'assassins que maten impunement arreu de l'estat (GAS, PENS, FUERZA NUEVA, GUERRILLEROS DE CRISTOREY, etc.)".

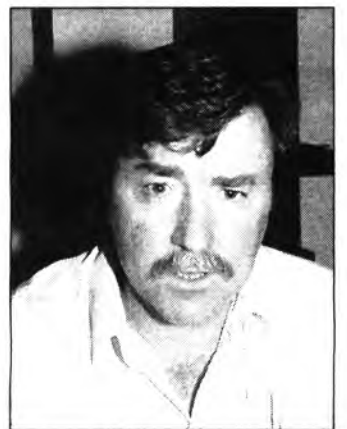
Evidentment, ni el PSOE ni el PCE (que anaven abandonant a les totes la política de "ruptura" i practicant cada vegada més la de consens amb les forces "aperturistes" del règim feixista) volgueren saber res de les posicions autènticament democràtiques dels revolucionaris. Ω

Fa 4 anys que la família Dunn regenta la Carnisseria A.A.Dunn a Porto Portals, just devora Marineland.

La família O'Doherty, naturals d'Irlanda i Grècia, fa 4 anys que regenten l'oficina d'Assegurances Winterthur a Porto Portals.

El Doctor Miquel Stoma del Canadà, nacionalitzat a Mallorca i d'ascendència polonesa, regenta des de fa 10 anys la consulta de medicina general a Portals Nous. El doctor Stoma, casat amb una catalana, està molt sensibilitat amb la problemàtica de la seva nació i la nostra ja que, segons els espanyols, tots son "polakos".

No al racisme espanyol
No al racisme anticatalà
Racistes go home
ABC racista
Anson racista

En Martin Quiroga, i el seu fill Ismael, amb en Jaume Moreno, regenten des de fa 30 anys la Cerralleria Portals a Portals Nous.

93-3026628
 DE DILLUNS A DIVENDRES DE 7 A 9

Truqui'ns
 CONTRA LES AGÈNCIES CULTURALS
 OPRESSIVES I NACIONALISTES

En Ricard Garrigues, natural de València, fa 12 anys que va obrir el **Tallers de Reparació de Cotxes Garrigues** a son Serra.

En Josep Joan Perelló, natural de son Serra, juntament amb el seu germà Francesc, regenta el **Magatzem de Construcció Perelló** a a la mateixa barriada. Aquesta magatzem fou obert pel seu padrí, en Nofre Perelló, l'any 1890.

Els Germans Correa, naturals de Sevilla, fa 15 anys que obren la **Cristalleria Sa Vileta**. Posen vidres i fan fusteria d'alumini.

N'Isidre Ripoll acaba d'obrir l'oficina d'**AXA Mare Nostrum** a sa Vileta.

La felicitat

"La ventura, cascú la's procura".

(Refrany català de s. XV, a "Tirant lo Blanc", cap 59).

"És ben difícil de descobrir l'essència de la felicitat. Tots els filòsofs estan d'acord a dir que desitjar allò que no tenim ens fa dissortats, i també que ens fa dissortats de posseir allò que desitjàvem. Però ningú no ha afirmat encara que en la possessió d'allò que desitjàvem es trobi la felicitat, o el plaer, o el benestar o tan sols l'equilibri.

(Pierre Louys, 1870-1925, París).

"Quan hom diu que sap el que és felicitat, hom pot suposar que l'ha perduda".

"Prescindir de la felicitat és el començ de la saviesa i el mitjà més segur d'atansar-s'hi.

(Mäterlinck, 29-8-1862 a Gant-6-5-1949 a Cannes).

"No cal entretenir-se gaire als llocs on la nostra ànima ha estat més feliç del que una ànima humana sol ser".

"En les festes no ens adonam que l'hoste que no hi convidam mai, acudeix sempre a ocupar la plaça de la felicitat esperada.

(Mäterlinck).

"No m'agrada pas de ser feliç. Quan sóc trist sent que no pot durar, que qualsevol dia deixaré de ser-ho i aquest sentiment m'anima; però quan sóc feliç sent que s'acabarà i això em desespera".

(Edmon Jaloux, escriptor occità, 1878-1949).

"La felicitat no és un bé que

pot atresorar-se, és una manera de pensar, un estat d'ànim.

(Daphne de Maurier).

"La primera condició de la felicitat és que cascú es trobi satisfet d'ésser el qui és".

(Marc Valeri Marçal, escriptor llatí de Bilibis, zona bascona, 40-104).

"Hi ha felicitat quan no exigim res del demà i acceptam l'avui, amb gratitud, allò que ens porta. L'hora màgica arriba sempre".

(Hermann Hesse, escriptor alemany del s. XX.).

"Em quedí amb ella a soles, sense més tercer que el vi, mentre l'ala de la tenebra nocturna s'obria suaument.

Era una al·lota que si no la tingué a la vora, joperdiala vida.

Guai de tu? - Ventura és pecat aquest desig de viure?,"

Jo, ella, la copa, el vi blanc i la foscor

semblavem terra, pluja, perla, or i assabetja".

(La Colla de la Coloma", 1022, Xàtiva, escrit per Ibn Hazm de Còrdova, 994-1063, durant l'època de la dissolució del Khàlifat en taifes).

"Amb la felicitat s'esdevé com amb els rellotges, que els menys complicats són els que menys s'espatllen".

(Chamfort, 1741-1794).

"La felicitat és allò més barat; però els substituïts de la felicitat són sempre cars i perillosos".

"Conèixer les coses que et fan dissortat ja és una mena de felicitat".

"La Rochefaucauld, 1613-80, París).

"L'oci en si, per força que hom l'exalti, no fa mai feliç. Només la lliure expansió de les energies crea un sentiment de felicitat".

"El matrimoni no és pas un ideal necessari des del punt de mira de la felicitat. Aquells qui senten la felicitat personal com a fita suprema no solen casar-se".

(Keyserling, 1880-1942).

"Els qui volen viure en Crist, cal que patesquin menyspreus dels qui no hi volen pas viure, els quals se'n riuen dels qui són feliços amb l'Invisible i els fan:

"Au, però, què et penses tu, pocalliga? És que ho veus això en que creus? És que algú ha tornat de l'altre vida per contar-t'ho?...". Es mofa de tu qui es vanta de tenir allò que sí es troba a la vista de tothom. Però guaita bé se té allò que diu. Força i tira avant: guaita bé si gaudeix de la felicitat de què pomposament parla".

(Agustí d'Hipona, actual Bona, Algèria, a "Cogitationes", visqué entre el 354-430, a les acaballes de l'Imperi d'Occident).

"Ningú no és tan feliç com el ver cristià, ni tan raonable... Amb quin escàs orgull un cristià es creu unit a Déu. Amb quina poca abjecció s'igualava als cucs de la terra!".

"Els estoics diuen: Entreu dins vosaltres, hi reposeu; però no és cert. Uns altres fan: sortiu a fora i cerqueu la felicitat en la diversió i és pas veritat. Vénen les malalties; la felicitat no es troba ni dins ni fora de nosaltres; sinó en Déu que és fora i dins de nosaltres".

(Blaise Pascal, savi i matemàtic occità, 19.6.1623 a Clermont-Ferrand-19.8.1662 París). Ω

Na Catalina Ibars, del Secar de la Real, fa 14 anys que regenta la **Perruqueria Ibanáiz** a son Rapinya.

Na Xaro Ramirez, natural de Sevilla, fa 18 anys que regenta la **Sabateria Irene** a son Rapinya. També té una botiga de Modes a santa Catalina. Na Xaro és alta i prima com les models. En la seva joventut va fer desfilades de moda. A vegades l'han confosa amb na Charo López.

Fa 3 mesos que na Mercè Escandell ha obert la **Botiga de Moda Kollima** a son Rapinya.

En Jesús Collado i na Margalida Martorell, són cunyats. Fa 24 anys que regenten el **Forn Sant Bartomeu** a son Rapinya.

Tres de juny de 1523: execució de Joanot Colom, agermanat

La Germania a Mallorca comença el 6 de febrer de 1521 quan el virrei Gurrea manà l'emprisonament de set menestrals, un d'ells Joanot Colom, que ben prest foren alliberats per altres avolotats. La radicalització del procés motivà que la direcció de la Germania passàs a mans de Joanot Colom (octubre de 1521) i de la facció més intransigent, que adoptaren mesures econòmiques (abolició dels impostos indirectes que gravaven articles de primera necessitat) i socials (alliberà els esclaus, amb una política d'afranquiment) a favor de les classes populars, a la vegada que s'accentuà la violència contra els "mascarats" (membres d'estaments benestants, fonamentalment nobles).

Cap de l'exèrcit agermanat que

s'enfrontà a les tropes reials l'octubre de 1522, sofrí una gran derrota en la que moriren més de mil homes. Fracassada la revolta, començà una ferotge repressió amb condemnes, execucions, incautació de béns, etc. La pressió fiscal augmentà, la misèria s'estengué, la població disminuí i s'aguditzà el bandolerisme a tota l'illa.

La sentència contra Joanot Colom manà que "sia degollat per lo coll davant la Porta Pintada, escorterat i los corters s'ian posats a certs pilars fahedors, los quals perpètuament se ha d'anomenar los pilars de Colom, é lo cap de aquell amb una llanterna de ferro sia penjat a la Porta Pintada". I allà el tengueren fins el 1820.

En memòria d'aquest menestral mallorquí que lluità contra

l'explotació del seu poble pels estaments privilegiats, l'any 1865 l'Ajuntament de Ciutat li dedicà una carrer, al qual denominaren en espanyol, de "Juan Odón Colom", una denominació que fou rectificada l'any 1892 per la de "Colón".

Des d'ERC volem reivindicar la recuperació de la denominació "Joanot Colom" per a l'actual carrer "Colom", ja que els malentesos que genera la denominació "Colom" no afavoreixen en absolut la recuperació de la memòria d'un personatge rellevant de la nostra pròpia història, a la vegada que tergiversa la voluntat expressada en principi pels representants de l'Ajuntament de la Ciutat de Mallorca. **Josep Serra. Esquerra Republicana. Ω**

La família Lloret, naturals de Catalunya, regenten des de fa 9 anys la **Masters Art Galerie** a son Rapinya. Vénen pintures als mallorquins i als alemanys. El mes passat organitzaren una exposició d'en Coll Barolet a la Galeria Romanet de París.

Na Maria Arcas, natural de Múrcia, fa mig any que ha obert la **Sabateria Alexandra** a son Rapinya.

En Pau Vázquez, natural del Brasil, fa 5 anys que regenta el **Bar son Pacs** a son Rapinya.

En Ginès García, natural de Múrcia, fa 35 anys que obrí la **Fusteria García** a Gènova. Fou la primera fusteria de Mallorca que començà a reciclar els residus en forma de briqueta per fer foc. En Ginès fou president de l'AAVV de Gènova durant 12 anys.

Astúries, pàtria asturiana

Llegim la publicació "PUXA", del grup independentista astur "Andecha Astur", amb seu a Xixón, Uviéu, Llangréu, Avilés, l'Estregu, Grau... Hi trobam notícies interessants: us en faig una tria.

El **Consell d'Europa** s'ha interessat per la denúncia d'Andecha Astur contra l'Estat espanyol per no acceptar la candidatura que presentaren a les eleccions generals. Sabeu per que Madrid la rebutjà?... Doncs car la presentaren en "llingua asturiana". Visquin els drets humans!

Segons Lali García, portaveu d'Andecha Astur, el Secretari del Consell d'Europa "demostrà gran interès per la denúncia... que pot prosperar i ser admesa a tràmit pel Tribunal Europeu de Drets Humans de La Haya". El secretari oferí a A.A. la col·laboració dels serveis jurídics europeus. Lali García continua: [la denúncia presentada] entre en una nova fase que té en compte la postura d'Andecha Astur i aclareix de manera cada volta més nítida, la necessitat d'acabar amb les discriminacions contra la llengua asturiana i mantenir un respecte escrupulós envers els drets col·lectius del Poble asturià. No és presentable de continuar la repressió a les persones segons la llengua que parlin".

La Diada de la Nació Asturiana [nació que inclou Cantàbria fins a Santander, el N.E. de Lleó i

alguna comarca del N.E. de Portugal], començà a ser celebrada el 8 de setembre, amb unes 100 persones el 1991. El 1992: concert amb 400 persones, 1995: 500. 1996: 800 persones a Uviéu. Doncs bé, sembla que els colonitzadors espanyols a Astúries s'estan posant molt nerviosos. El Partiu Asturianista (PAS), regionalista (5% vots) ha acabat per afegir-hi. IU, abans unitarista-espanyola a Astúries ara és "asturianista" un dia cada any [el 8 de setembre]. El PSOE ara en la oposició, ja juga a dues baralles. El president del PP i del "Governet" autònom, Sr. Marqués digué que aquesta diada era la de "la Santina" [Mare de Déu de Guadalupe] i no permetria que esdevingués "l'Aberri Eguna" asturià. Per fi, no hi mancarem els del pou d'escurçons i sindicat del crim [periodístic], com és ara l'espanyol Juan Vega, que es dedica a insultar [típic recurs dels qui no tenen millors raons] a tots aquells que gosassin participar a la Diada. Els espanyols, com de costum, prínceps de la democràcia "bien entendida", van a la desesperada contra els drets dels pobles que voldrien genocidar.

Per l'**oficialitat de "l'Asturianu"** és potser, a hores d'ara, la principal reivindicació a curt termini del nacionalisme asturià. Aquella llengua parlada per un terç dels asturians i llocs rurals limítrofs [prop de mig milió de persones],

fou l'idioma oficial del Regne d'Astúries-Lleó fins el segle XV, en que Castellà se n'apoderà. L'asturià es parlà fins a Badajoz fins el segle XVII, després anà reculant fins a les muntanyes de Lleó. L'asturià tot i que disposa d'un periòdic escrit i ara preparen la traducció de la Bíblia sencera, no és ni cooficial. No és ensenyat oficialment a les escoles ni té drets legals ni jurídics, o sia, es troba desprotegit. A més, el presenten falsament [com fan amb l'aragonés, també] com a "dialec-te" del castellà sota el nom peioratiu de "bable" [un terme paregut al despectiu "patois" del francès]. L'asturià és un idioma romànic més antic que el castellà [el castellà és l'asturià parlat pels bascons que baixaven a repoblar la futura Castella] d'arrels culturals celtes.*

En fi, a aquests companys i companyes d'Astúries els desitjam allò millor, o sia, la llibertat de l'Imperi de les Tenebres (oficialment anomenat "Espanya". **JAUME TALLA-FERRO**

(* Si voleu rebre gratis el butlletí "Puxa" d'Andecha Astur a casa, sols cal que poseu el vostre nom, adreça i codi postal i que ho envieu a una de les adreces d'aquest grup independentista, com ara:

Puxa
Cai Llangréu, 10-2
332006 Xixón-Astúries
Tlf. 535342 Ω

En Josep Lluís Pons, natural de Ciutat, fa 17 anys que regenta el **Rent a Bike sant Agustí**. Lloga motos de gran cilindrada.

N'Àgueda Mayol, natural de ses Cadenes, fa 22 anys que regenta la **Joièria Mònica** a Illetes.

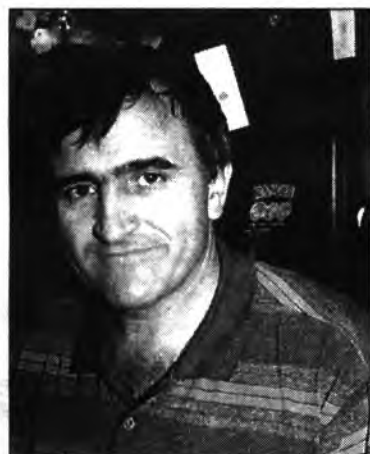
El matrimoni Riera-Tous, naturals d'Eivissa, fa 30 anys que regenten el **Forn Sant Agustí**, a la mateixa barriada.

En Joan Montalvan, natural d'Andalusia, regenta des de fa 8 anys el **Bar Tivoli II** a Cala Major.

N'Antoni Bonet, natural des Pil·larí, fa 27 anys que regenta botigues a Cala Major. Actualment regenta la botiga **Electrodomèstics Bonet**.

N'Emeteri de la Concepció, natural de l'Amanecer, fa 12 anys que regenta la **Botiga Belinda** a Cala Major.

Na Fontsa Consuegra, natural de Petra, regenta des de fa 2 mesos el **Bar Sebes** a Son Xigala de sa Vileta.

Les germanes Cabot, naturals del Terreno, fa 3 anys que regenten el **Magatzem son Xigala** a la Vileta. Vénen de tot pels animals de companyia i per l'agricultura. També tenen perruqueria de cans.

En Pere Martínez i en Francesc Gil, regenten des de fa 32 anys els **Tallers Nord** a sa Vileta. Treballen l'alumini i fan cerralleria artística.

La família Ortiz, natural de Barcelona, regenten des de fa 7 anys la **Tintoreria Lider Net** a son Rapinya.

L'esperit republicà

N'Aznar i En Zaplana, el feixisme encobert

EN JOAN QUETGLES, PROFESSOR DE FILOSOFIA

En lloc de "guerra" és més propi dir el seu nom: **genocidi**. Des de fa segles -molt abans de la desfeta de 1714-, l'oligarquia hispana mai ha deixat de cultivar els seus plans genocides contra el poble català. Des de Felip II, els plans, els contubernis i els dispositius secrets -i públics- amb comptes d'anorrear la llengua catalana han estat una constant de la "Historia de España". L'anomenada "Leyenda negra española" no era una llegenda, sinó un denúncia dels crims contra la Humanitat practicada pels monarques -l'oligarquia- hispans. **La voluntat genocida contra Catalunya i contra la llengua catalana mai ha estat interrompuda o canviada de signe. Al moment present, aquesta voluntat criminal continua amb el seu objectiu.**

La setmana passada, 20.5.97, els parlamentaris del Partido Popular, com un sol home, votaren contra la unitat de l'idioma català. Parlamentaris catalans, és a dir, del Principat de Catalunya, de València i de les Balears, votaren contra la unitat de la seva pròpia llengua! Descriure el procés seria fer una crònica de la guerra genocida que manen contra nosaltres. Per suposat, els mitjans de comunicació controlats per l'oligarquia fan una ferotge campanya per mantenir dins la ignorància a les classes populars hispanes. Tenen la gosadia de presentar la qüestió com el plantejament del dret polític dels "valencians" a defensar la pròpia llengua contra l'imperialisme pancatalanista. Així, doncs, segons aquesta teoria peregrina, el "valencià" seria una llengua totalment diferenciada del català, i "las lenguas del Estado serian cinco, a saber, el castellano, lengua común de todos los españoles, el gallego, el vasco, el catalán i el valenciano". Com sabeu, aquesta vegada, el resultat de la votació els fou advers; amb la qual cosa, el Parlament espanyol feia explícit el reconeixement de la unitat de la llengua catalana.

Era una segona derrota de l'estratègia de "secessionisme lingüístic" practicada pel PP. Feia poc, el Tribunal Constitucional es pronunciava a favor del dret de la Universitat de València a denominar indistintament català o valencià a la llengua dels valencians. **A la sessió parlamentària del dia 20, el PP havia apostat decididament per la línia més extrema i violenta, la qual es representada per En**

Zaplana i els seus homes. En Zaplana és el representant de la legalitat institucional autonòmica valenciana, però ahora és el principal agent del filibusterisme contra la legalitat que representa. Les activitats mafioses d'En Zaplana són coherents amb una ideologia plenament feixista. Entén la política com un pur exercici de la voluntat del més fort. És el principi de la voluntat de Poder nietzscheana. Ell mateix, en persona, es sent com un home tocat pels déus. Constatat, per pròpia experiència, que com més fa servir els mètodes feixistes, més gran és el seu poder. A hores d'ara es sent com un petit déu de la "taifa" valenciana. N'Aznar i el seu equip de govern, en cap moment, ha frenat l'espectacular cursa d'aquest energumen, ans al contrari, li ha donat ple suport. És el cas que els pensaments de N'Aznar i d'En Zaplana són coincidents. **Ambdós són essencialment feixistes. Són uns feixistes cíncics. Cíncics, perquè proclamen la validesa dels principis democràtics; feixistes, perquè no creuen en aquests principis.** Ambdós homes es reparteixen el papers polítics de diversa manera. N'Aznar ha de representar amb cautela el paper de cap d'un partit "centrista i liberal". A Europa, ha de donar a entendre que el seu homòleg és el canceller alemany En Khol. Però N'Aznar, en cap moment, refrena l'ímpetus destructiu d'En Zaplana, ans al contrari, dia 20 de maig, fou tot el grup parlamentari que li donava el suport. Al fons, és el batec de la mateixa ànima. És el mateix combregar. N'Aznar amb l'Abc, En Zaplana amb Las Provincias. En Zaplana és l'agent de N'Aznar al País Valencià. I la pràctica genocida d'En Zaplana a València és expressió de la pràctica de N'Aznar a tot l'Estat.

El nacionalisme tou d'En Pujol és hostatge dels pactes amb el govern de N'Aznar. En Pujol és tan feble que, davant la brutal agressió del PP a la unitat de la llengua, és incapaç de trencar els pactes de govern. "Ara decidirem", deia l'eslògan convergent. Ara, amb desengany, es senten presoners de N'Aznar.

Els catalanistes tous estan aporuguits davant les pràctiques feixistes i no saben quina resposta s'ha de donar. El nacionalisme més dretà - més tou - és disposat a rebaixar encara més les reivindicacions catalanes a fi i a efecte de "encalmar" l'ex-

citació del nacionalisme espanyol. Se senten febles davant el gran Poder de les Espanyes. Veuen els espanyols com uns gegants i a ells mateixos com uns nans.

Certament, l'oligarquia hispana, com sempre, és hegemònica i controla els principals mecanismes de Poder. Però el que motiva aquest escrit és mostrar el procés de decrepitut de l'oligarquia espanyola. I aquestes mostres es manifesten a la recent confrontació sobre la unitat de l'idioma català. El feixisme és una aventura cap al buit i el no res. **El feixisme és un recurs desesperat per tal de no perdre el poder; és l'intent d'un malalt per defugir l'estat de prostració. De fet, les maniobres feixistes de N'Aznar i En Zaplana mostren el seu poder i alhora la seva feblesa creixent. Les campanyes d'exasperació de l'Abc, Las Provincias i la COPE són expressió d'aquesta feblesa. Són pures campanyes d'intoxicació orquestrades per tal mantenir les classes populars dins el pou de la desinformació permanent.** La desinformació i la intoxicació de les masses és una pràctica connatural amb l'oligarquia. És com una mena de baròmetre polític: com més afany d'excitació mostren els seus mass-media, més propera senten l'amenaça del seu fracàs. Vegeu el patriotisme abrandat que varen supurar als anys anteriors a la desfeta del 98. Ara, si escupen tant d'anticatalanisme, hem d'entendre que, en realitat, creuen que els falla el seu programa de "España, una, grande y libre".

Els intents barroers que practiquen contra la llengua catalana mostra la vertadera estatura moral i intel·lectual de l'oligarquia hispana i dels seus aliats. S'han cregut obligats a encetar una guerra lingüística que els portarà -els porta ja ara- a la perdició. **En contra del que pensen els tous, hem de dir que el nacionalisme hispà és feble i el català és fort. La guerra de la llengua ha mostrat la seva condició de guerrers decrepits. La guerra els ha empès -Aznars, Zaplanas- per un camí sense retorn. No poden fer res per aturar el seu descrèdit a dins i a fora de l'Estat. A més a més, han deixat al descobert els col·laboradors ocults en la seva guerra bruta.**

Ànimes feixistes que són han fet un càlcul erroni de la realitat. Han perdut la batalla del T. Constitucional i la del Parlament. No se'n volen adonar que tenen

la guerra perduda. A l'interior de l'Estat, els seus 40.000 filòlegs callen. Odiem la llengua catalana, però no es veuen en cor de sostenir l'existència d'un "valencià" com a llengua diferenciada del català. Les Universitats hispanes callen; però el seu silenci és còmplice i les desprestigia davant la comunitat lingüística internacional. Les Universitats catalanes sense excepció (PPCC) s'han pronunciat per la unitat de la llengua (ara, segons sentència de l'Alt Tribunal, al País Valencià, la llengua es pot denominar indistintament "valencià" o "català"). També han desprestigiat el Rei, la Casa Reial i els consellers del Rei. La Casa Reial, en efecte, donava el vist i plau a les demandes d'una fantasmagòrica "Acadèmia Valenciana de la Llengua", institució sense cap lligam amb el món cultural i lingüístic valencià. Els grans savis hispans de les "dues cultures" com En Martí de Riquer queden a la destapada com a deslleials que són (En Martí de Riquer, professor del Rei, numerari de la "Real Academia de la Lengua", premi "Príncipe de Asturias", no ha tingut res a dir sobre la guerra de la llengua). Els Aznars i els Zaplanas fan com si la guerra pel "valencià" fos un assumpte intern de l'Estat espanyol (Es més, diuen "no volem brou?, i doncs tassa i mitja"). Ara han decidit publicar una versió del BOE en "valensiano". No se'n adonen que provoquen un escàndol internacional. La romanística mundial no se'n pot avenir d'aquests intents de manipulació per part de Govern espanyol. Els governs i les institucions dels països d'Europa i de Nordamèrica tenen una gran sensibilitat sobre aquests temes de la llengua; en tenen una gran experiència. Són ridículs els gestos lingüístics de N'Aznar per a països com Gran Bretanya, Holanda, Bèlgica, Suïssa, Alemanya, Noruega, Suècia, Finlàndia, Dinamarca, el Canadà, els Estats Units, Irlanda. Aquests països fa temps que varen trobar solucions que respecten els drets humans de les minories lingüístiques. Els Aznars i els Zaplanas no poden fer res per intentar manipular l'opinió pública d'aquests Estats. Per a aquestes nacions, els seus governs i la seva premsa, España (Spain) continua tenint aquell rostre grotesc de sempre.

Si el "valensiano" és una llengua, on és la seva gramàtica, els seus diccionaris, els seus professors, els seus escriptors, les seves publicacions? Els escriptors valencians escriuen segons les normes fabrianes. Realment, es fan estimar aquests espanyols. Ω

FERRETERIA SA VILETA PARC

Electricitat*llanterneria*eines*etc.

Carrer de Matamusinos,2
Tlf. 798361 Sa Vileta

M a l l o r q u í !

La llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, és oficial a Mallorca. Els teus fills tenen el dret i el deure de saber-la. Exigeix escoles catalanes al teu poble o barriada.

Mal clergat i beateria cruel

"El "clergat" prengué el seu nom del mot grec "kleros", que vol dir, en general, la "part que li toca a un en sort", i que havia pres el sentit especial jurídic de participació en una herència".

("Estudi de la Història", Arnold Tynbee, historiador del s. XX).

"Jesús parlà a la gent dient: A la cadira de Moisés hi ha els escriptors i fariseus. Feu com us diguin, però no els imiteu, car ells són dels qui diuen però no fan. Lliguen pesats preceptes de molt mal portar i els carreguen a les espatlles de la gent, però ells ni mouen un dit per ajudar ningú. Tot ho fan per fer-se notar. Es posen vestits ostentosos i es fan els sants devots, és col·loquen als llocs d'honor als convits i reunions religioses, i els agrada que els saluden per les plaques i els diguin "mestres"..."

Ai de vosaltres, escriptors i fariseus, hipòcrites, perquè ni entreu ni deixau entrar als qui voldrien conèixer Déu...

Ai de vosaltres, hipòcrites, que feu monuments als profetes i homenots de bé i adornau els mausoleus dels justs, i deieu: "Nosaltres no els hauríem pas fet mal"; però vosaltres sou com els pares vostres, que mataren als profetes.

Serps, raça d'escurçons! Com podreu deslliurar-vos dels càstig etern de l'infern?..."

(Gaudiu llegint el passatge complet de l'Evangeli segons sant Mateu 23).

"Digués, foll, has vist un home que sia orat?"

Respongué que ell havia vist un bisbe que tenia a sa taula molts gots e plats e moltes plates d'argent, e tenia a sa cambra molts vestits e gran llit, e en ses caixes molts diners; e en la porta de son palau hi havia pocs pobres".

("Llibre d'Amic e Amat", Ramon Llull, doctor il·luminat, 1235-1316, Mallorca).

"Es que pot haver res més inic que quan homes dolents i carregats d'innombrables mals són afalagats per ço mateix de què caldria castigar-los i que per les causes de què ni el portal de l'església no deuen traspasar, per aquestes encara ascendeixen a la dignitat sacerdotal?. I com cercarem encara, dis-me, la causa de l'ira de Déu, mentre que oferim uns afers tan sants i paorosos a homes malvats i gens dignes, perquè els malmenin?... I no sols no s'hi deturen, ans hi afegen noves insensateses majors; ja que, a més d'escollir els indignes, bandejen encara als aptes... I ho fan perquè el ramat de Crist no pugui trobar conhort a cap banda, ni alenar. No és això digne de mil llamps?... Això és, si fa no fa, igual que si un pilot tenia dins la nau ja engolfada pirates navegant amb ell, els quals continuament i tothora conspirassin contra d'ell i els mariners i passatgers..."

(Joan Crisòstom, 350-407, pare de l'Església, a la ciutat de Constantinoble).

"...que en la pràctica, sinó que es trepitja per molts dels qui l'haurien d'ensenyar, jo en só, desgraciadament, una prova bona i viventa. Per què s'ensenyen les Obres de Misericòrdia, si s'han de practicar al revés?"

(Mossén Jacint Verdguer, 22-8-1897, "Siti per fam").

"(Luter) demostrà per què la religió tendia a enrancir-se i per que l'oficialitat tendia a autoconservar-se en lloc de conservar una religió crítica, tant de si mateixa com de l'oficialitat. La raó n'era que ell albirava els processos que erosionaven i corroïen el cristianisme dins el cor de cada individu".

("Luter", James Atkinson, 1968).

"Els mancats de discerniment... plens de desigs terrenals, aspiren a les recompenses celestials. Pronuncien sonores paraules i practiquen elaborats ritus l'objecte dels quals són el plaer i el domini".

("Bhagavad Gita 2:42, l'Índia, s. IV-II a.C.).

"Me'n vaig a les muntanyes a cercar els meus germans Crists, els Crists crucificats... que Déu ens deslliuri dels missioners, car ens ensenyen un Déu cruel i sense pietat".

(Felipe Guaman Poma de Alaya, gran descendent dels inques).

"No és veritat que un mestre qui recita allò que ell mateix no entén, per més escrupolós que sigui a repetir verbalment tot el que ha rebut, fa la impressió que té el gel als llavis i dona trossos de gebre als seus oients en comptes de raigs càlids?" "... també els nostres clergues són tal com els nostres fidels. Ja que, parlant ordinàriament, no poden ser d'altra manera si surten de cristians que en les cerimònies sagrades potser mai no han entès res i hi han intervingut com

espectadors estrangers presents en una escena on no saben ben bé què hi fan els sacerdots".

("Les cinc plagues de l'Església", Antoni Rosmini, 1797-1855, capellà liberal i patriota de la Renaixença italiana):

"Gents raonables":

Molts d'homes hi ha qui es vanten d'haver vist l'amor, e conegut bon pas d'amors escrit en llur escut: no l'han sentit e de sos fets s'espanten".

(Ausiàs Marc, "el gran català d'amor Mestre", 1397-1459).

"Martin (L.King) creia que el cristianisme "blanc" no hi havia pas actuat conforme amb les pròpies ensenyances. Tanmateix, mon marit considerava que no era l'ètica cristiana allò que calia refusar, ans els qui no havien sabut complir les normes cristianes, devien, per mitjà de l'amor, ser duts a la germanor, per llur pròpia redempció, a més de la nostra. Creia de debò que els negres tenien una gran avinentesa per a redimir el cristianisme d'Amèrica".

(Coretta Scot King, "Ma vida amb Martin Luther King", biografia escrita per la vídua del líder negre dels drets cívics).

"Abraça una Església plena de blat i palla. Amb la Paraula i la disciplina del Senyor esmén els qui puc, i toler els qui no puc esmenar... No podem negar que n'hi ha un fum, de dolentots, i tants que els bons queden com invisibles, tal com el gra queda cobert de palla dins l'era. Qui guaita l'era pot creure que tot hi és palla. Imagina't: un home inexpert, creu que els bous no hi fan res, ni els qui suen sota la calor de l'estiu per a bater-ho tot plegat; però hi és la massa del gra que cal netejar. Llavors apareixerà l'abundor de blat amagat sota el munt de palles. Vols trobar, ara, bona gent? Sies bo i en trobaràs".

(Sant Agustí, Hipona, Nord d'Àfrica, 354-430, "Cogitaciones").

"La paraula "bisbe" ("episkopos" en grec) originàriament volia dir pastor principal, el més avençat en la fe, l'home qui donava sa vida per ses ovelles en temps de persecució. Ara és algú amb certs coneixements acadèmics, escollit per homes qui sovint ells mateixos no són fills (espirituals) de Déu.

Encara abans del meu arrest, tots els nostres bisbes ortodoxes, tret d'un, havien claudicat front a les acusacions del règim comunista. El bisbe reformat feu igual. Ara lloen el sistema i denuncien llurs ovelles.

Així, doncs, els termes "sacerdot", "pastor", "església", "cristià", "jueu", "creient", "fe", "art" han canviat totalment de significat".

(Richard Wurmbrand, pastor reformat de la minoria alemanya torturat llarg temps en presons nazis i comunistes de Romània).

"En una ciutat hi havia un bisbe qui era contrari al seu ofici, i per la malícia i deshonestat del bisbe, i pel mal exemple que donava al seu capítol i gents d'aquella ciutat, se seguia molt de mal, i es perdia molt de bé que fóra si el bisbe fos qui ésser devia, segons la doctrina de Jesucrist en donà als apòstols i seguidors. Un dia el bisbe feu una gran injúria i tot seguit anà a cantar missa. En tan gran abominació tengué un canonge el falliment que el bisbe feia, que eixí d'aquella ciutat, i anà a participar amb els pastors en els boscatges i digué que millor era estar amb els pastors qui guarden les ovelles dels llops que amb el pastor que ses ovelles mata i dona als llops".

("Llibre de les Bèsties", Ramon Llull, "català de Mallorca").

"... La llei ensenya en el que segueix que el sacerdoti és quelcom que vé de Déu i no pas dels homes"...

Si sents dir d'algú que s'anomena sacerdot que sa vida és delicada, que escampa perfum i color bona, com és el cas de molts qui s'engalanan amb lli i porpra i s'engreixen en taules esplèndides, beuen vins exquisits i es perfumen amb els millors perfums i tota la resta que és considerat agradable segons el gust corrent dels qui cerquen els plaers de la vida, d'aquest podràs ben dir, conforme l'Evangeli, que s'han de mirar els fruits, no hi reconeixes pas l'arbre del sacerdoti pels seus fruits. (Lluc 6:43)".

("Vida de Moisés", Gregori de Nissa, Asia Menor, 335-395).

"L'evangelització en llengua estrangera és un costum detestable, perniciosíssim i destructor de la fe..."

(Conclusions de l'Assemblea de la Lliga Espiritual de la Maredeu de Montserrat, 1919). Ω

Són els alumnes i les professores de la Guarderia "Los Pitufos" a son Rapinya.

Són els amos i els empleats del Taller de Joieria Juan Sánchez a son Rapinya.

Equip del "Bolla Blava" de petanca. Juguen a preferent i tenen la seu social a la Cafeteria son Roca.

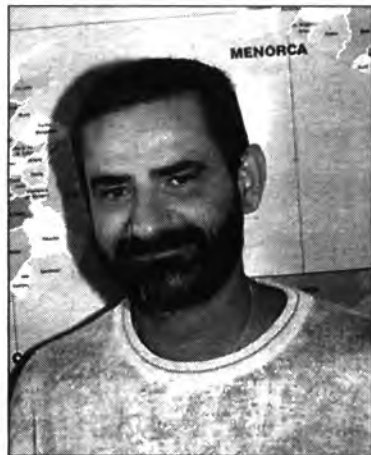
En Maties Gual del Club de Cavallistes so n'Anglada, que té al seu a la Cafeteria son Roca, en el Raille de l'estiu passat a son Roca.

Na Pilar Gimènes, natural de Gènova, fa 8 anys que regenta el **Bar can Damia**, al carrer dels reis de Gènova.

Fa 20 anys que n'Antoni Martorell regenta el **Restaurant Can Gonzalo** de Gènova. Fou el primer restaurant del poble, obert pel seu oncle Gonzalo Esteva fa devers 40 anys. Un lloc especialitzat amb els caragols, i el pa amb oli amb pernil. El preu mig del menjar és de 1500 ptes.

Fa 15 anys que en Joan Nicolau és el director de l'**Escola Pública de Gènova** i 24 que hi fa de mestre. És una escola castellana que compleix amb el decret de mínims de català establert per la llei. 220 alumnes (alguns de Calamajor) i 14 mestres.

Na Gisèle Dupiat i el seu fill Cedric, naturals de l'Occitània, regenten des de fa un mes el **Restaurant Gaby's** a Gènova.

Els plans destructius de l'imperialisme nordamericà

PERE FELIP I BUADES

Els darrers dies del mes d'abril va tenir lloc a Washington la reunió de Comitè Interi (orgue executiu) del Fons Monetari Internacional i del Banc Mundial. En l'informe oficial presentat uns dies abans d'aquesta reunió s'assenyalava: "La negociació mitjana diària dels mercats de canvi ha passat de 200.000 milions de dòlars (29 bilions de pessetes) a mitjans dels '80 a 1,2 bilions de dòlars (174 bilions de pessetes) en l'actualitat. Aquesta xifra equival al 85% de les reserves de divises de tots els bancs centrals del món".

Per fer-se una idea, aquest volum diari de transaccions financeres equival a la producció de béns i serveis d'un país com França durant tot un any.

En aquest dispositiu especulatiu, juguen un paper fonamental els anomenats "fons de pensions". Només tres d'aquests fons mobilitzen cada dia més dòlars que totes les reserves dels bancs centrals dels set països més industrialitzats (el G-7).

Aquest gran creixement i l'especulació financera, és considerada pel FMI. "com una de les facetes més positives de la mundialització econòmica, perquè aconseguirà disciplinar els governs, forçarà una pujada de les primes de risc (tipus d'interès) i un ajustament al tipus de canvi (devaluació), i els obligarà a adoptar polítiques econòmiques apropiades...".

Està molt clar, doncs, que el FMI i el BM, propicien el desenvolupament i l'especulació financera, amb els efectes destructius que això implica damunt l'economia productiva i els serveis socials de tots els països, i considera que "els poder dels mercats" obligarà a tots els països a posar en marxa les conegudes polítiques d'ajustament per ser "atractius" a n'aquests monumentals fluxos de capitals especulatius. Són les polítiques que, en nom del control

de dèficit públic, imposen les retallades pressupostàries, les privatitzacions, la destrucció dels sectors productius de l'indústria i l'agricultura, la congelació salarial, la destrucció de l'ensenyança, de la sanitat, dels sistemes públics de pensions i de l'Assegurança Social.

Pel Fons Monetari Internacional (FMI), una de les majors preocupacions, és l'efecte que pugui tenir damunt els "mercats" l'incertesa de l'entrada en vigor de la moneda única europea. En aquest sentit, el FMI se mostra favorable a una certa flexibilitat dels criteris de "convergència" del Tractat de Maastricht: "Es preferible relaxar la política monetària, encara a risc que repunti lleugerament la inflació i flexibilitzar la interpretació de criteris, abans que un retard de l'euro... un ajornament de la moneda única provocaria turbulències en els mercats".

L'incertesa de la moneda única està provocant una apreciació del dòlar dels EE.UU. -refugi de capitals especulatius- fins a cotitzar (amb data de 28 d'abril de 1997) a 1,72 marcs (145 ptes.), que és la cotització més elevada des de principis de 1994", (i s'espera que arribi fins els 1,80 marcs), cosa que preocupa al govern dels EE.UU. pels efectes negatius sobre la seva balança comercial (increment de les importacions, sobre tot procedents del Japó i dificultats per a les exportacions per l'encariment relatiu de la seva moneda). Recordem que EE.UU. és el país amb major deute extern del món, acumulant un volum de 1,2 bilions de dòlars de deute exterior (174 bilions de pessetes).

Però més enllà de l'efecte sobre "els mercats", l'FMI tem les conseqüències polítiques que es derivarien de l'ajornament de l'entrada en vigor de la moneda única, que seria entès com una derrota dels governs euro-

peus davant la resistència dels seus treballadors (Bèlgica, Alemanya, França, etc.).

Sota la pressió dels EE.UU., els ministres de finances europeus de l'enomenat G-7, acordaren coordinar-se per tal d'evitar una major apreciació del dòlar i per això es "comprometen a aplicar noves reformes en el seu mercat de treball per tal de crear més llocs de feina".

Això aclareix, una vegada més, que el projecte de Maastricht està totalment subordinat a les necessitats del capital especulatiu, el qual destrueix les bases mateixes de l'economia, de la indústria de l'agricultura, de la sanitat, de l'educació, etc.

Això aclareix que les anomenades reformes del mercat de feina, per aprofundir "la seva flexibilitat", com la que a l'Estat espanyol acaben de subscriure els dirigents sindicals amb la CEOE, amb importants resistències en el si dels sindicats, formen part de la política marcada per l'imperialisme nordamericà en benefici del capital especulatiu, d'efectes destructors.

La resistència contra aquests plans destructors de l'imperialisme, constitueix una necessitat per a la supervivència de la classe obrera, amb els seus drets, per a preservar les bases mateixes de l'economia i la civilització. El combat contra la integració de les organitzacions sindicals en aquests plans és una tasca central dels militants obrers de totes les tendències. La recuperació dels sindicats com a organitzacions al servei dels treballadors per a la seva emancipació, significa ajudar a organitzar el combat polític per la independència i la democràcia dins els sindicats, contra la seva associació a la implicació als plans destructors de l'imperialisme, com són la Reforma Laboral i el Pacte de Pensions. Ω

N'Eduard Perotti i na Dina Salomó regenten des de fa un mes el **Bar El Nido** de Pepe a Porto Pi.

Fa 3 mesos que en Xavier Roca, de Ciutat, ha obert una **Botiga de Cent** a Mari-vent. Just davant cal rei.

En Manolo Mera, de Tarragona, fa 3 mesos que ha obert el **Magatzem de Rafne** a Cala Major. Comercialitza electrodomèstics i mobles de segona mà. En Manolo és artista i ara pren part (com a oficial de la Guàrdia Civil) a un serial que sortirà per la televisió alemana aquest estiu. També és pallasso i tira el tarot.

En Vicente Pozuelo, natural de Castella, fa 16 anys que regenta el **Bar Tauro** a Cala Major. És un bar del Mallorca.

Pintades nazis en els mostradors de la llibreria Faristol

El Bloc Jaume I de Castelló ha fet pública la seva protesta per les pintades amb signes nazis que han aparegut als vidres dels mostradors de la llibreria Faristol de la capital de La Plana. El Bloc assenyala en una nota de premsa que "no és cap casualitat" que l'agressió hagi estat precisament contra la llibreria especialitzada en llibres en català, perquè, afegeix, "per aquests grups de feixistes el seu odi habitual a la cultura s'hi afegeix un odi particularment intens contra la llengua dels valencians". En la seva nota, el Bloc Jaume I constata que darrerament se produeixen actuacions de signe feixista a Castelló, "des de pintades a edificis significatius, fins a agressions a joves caracteritzats per la defensa de la llengua i per les seves actituds progressistes". Foto: Vicent Gamir Ω

Políticament incorrecte (4)

PER JOSEP SERRA.
PRES. D'ESQUERRA REPUBLICANA-MALLORCA

"Nacionalistes", "catalanistes", "independentistes", a més d'un grapat de denominacions de to despectiu ("polarcos", "catalufos", etc.), s'han convertit en etiquetes per catalogar tots aquells ciutadans, associacions i partits polítics que no tenen l'orella i el cervell orientats cap a la capital d'Espanya.

En el cas dels partits polítics que tenen el seu referent fora de la nostra pròpia terra no trobam que siguin habitualment encasellats com a "centralistes", "espanyolistes" o "colonials", com si el seu posicionament es trobàs més enllà del bé i del mal en la qüestió nacional i no es donin per al·ludits quan, per exemple, es fa referència als "nacionalismes perillosos".

No hi ha nació -en la pràctica- si no hi ha ciutadanes i ciutadans que constitueixin una comunitat amb uns llaços compartits de tipus econòmic, ètnic, religiós, lingüístic, històric, etc. i vulguin dotar de dimensió política aquests valors socials. En aquest sentit, tant el PP com el PSOE comparteixen els valors constitucionals de "Espanya, una" en la més pura línia de negació de les nacions catalana, gallega i basca en el si de l'Estat espanyol. EU (línia Anguita, uep!) tampoc es fa massa enfora d'aquest posicionament i proposa fondre les nacions històriques amb una descentralització de l'Estat que contemplaria el conjunt de les comunitats "autònomes" actualment existents, com si Melilla fos equiparable a la nació catalana, que ni tan sols és reconeguda com a tal en la seva totalitat ni es planteja un espai nacional per als Països Catalans en el seu conjunt.

Menció apart mereixen els denominats partits "nacionalistes". UM, segons declaracions de la seva presidenta a la premsa, és un partit de to monàrquic i defensor de la unitat d'Espanya; de manera que si no es té en compte la consideració de Mallorca com una nació ella tota sola, no arriba ni tan sols al qualificatiu de regionalista, ja que la seva presència exclusiva a Mallorca el converteix en un partit d'abast estrictament local. Així i tot, representa una línia conservadora de to liberal i prou respectuosa amb la llengua i la cultura catalanes com perquè sigui una bona opció electoral davant el PP, una opció que valoraríem de "digna" a hores d'ara per a la gent "de dretes" de Mallorca.

El PSM és un cas molt més complex, ja que intenta arrelar a Menorca i a Eivissa a la vegada que manté contactes amb un partit regionalista català com és CiU (opció

molt més decent que la coalició d'UM amb Unió Valenciana a les darreres eleccions al Parlament Europeu). És evident que una part dels militants i dels simpatitzants del PSM tenen "in mente" el mapa dels Països Catalans, però la traducció d'aquest en la pràctica política quotidiana es dilueix en un discurs caracteritzat precisament pel fet que no existeix, si feim excepció de les lloances cap a CiU (també fetes des del sector més "progressista" del PP, per exemple), la qual cosa explica el progressiu abandonament de les posicions d'esquerra per part del PSM ("adequació a la realitat social mallorquina", en diu en Sebastià Serra). Tant de bo que el PSM arribàs aviat a tenir el suport electoral i social que té CiU al Principat de Catalunya. Llàstima, però, que CiU no tenguí "in mente" el mapa dels Països Catalans.

On anam a parar? Tenim ciutadanes i ciutadans que podem qualificar de nacionalistes espanyols (i, per tant, practiquen un nacionalisme perillós per a la nació catalana) majoritàriament en l'òrbita dels dos partits per ara majoritaris: el PP i el PSOE-PSIB. Un nombre indefinit de nacionalistes catalans i de nacionalistes espanyols en l'òrbita de UM i de EU, i un nombre important de nacionalistes catalans en el PSM tot i que com a partit encara no ha definit públicament quin és el territori nacional i quin és el seu projecte polític per a aquest mateix territori.

Vistes així les coses, ERC presenta un projecte caracteritzat per la concreció de l'espai nacional: propugnam uns Països Catalans independents, una política social basada en la solidaritat justa i la república com a forma de govern característica d'un estat democràtic. I és per això que Esquerra Republicana s'estructura com un partit nacional, amb presència arreu dels Països Catalans. Ω

ABC, un fastigós diari filonazi i antisemita (i, és clar, anti-català)

Al setembre del 1935 es desfermava la persecució antisemita a l'Alemanya nazi.

El mateix mes en que n'Hitler i en Mussolini reconeixen la dictadura terrorista d'en Franco, novembre de 1936, l'ABC (a Sevilla llavors perquè Madrid era republicà), ja qualifica els catalans de "jueus", o sigui, de poble a exterminar, de ser possible.

Al mes següent llegim a l'ABC "Judío es Companys -descendiente de judíos conversos, y no hay más que verle la jeta para comprenderlo, sin necesidad de más exploraciones en su árbol genealógico" (20-12-1936).

El 18-12-1938, pr exemple, l'ABC publica "La garra judía", signat per "Castilla".

El 3-4-1938 la premsa franquista acusa els jueus de fomentar el catalanisme.

Mentre cau el front de l'Ebre (amb activa participació de la Legió Còndor nazi) i en plena crisi dels Sudets i amb els jueus alemanys totalment aterrits, l'ABC defensa les lleis antisemites dels nazis (14-10-1938): Terroristes i hitlerians!

Són sols uns pocs exemples.

El racisme anticatalà fou general entre els franquistes i adhuc entre prou espanyols d'esquerra (lerrouxistes, stalinistes i faistes sobretot).

De fet, en Franco arribà a planejar, cas de la victòria nazi, de deportar dos milions de catalans al Rif i a d'altres colònies africanes per a colonitzar-les a l'europea, alhora que repoblar Catalunya d'espanyols. En part ho féu.

I aquests de l'ABC, si arribàs un altre Hitler, tornaven a ensenyar el llautó d'allò que són: nazis espanyols disfressats de "neoliberals".

Arruix Anson i els seus sàdics psicòpates!
Jaume Tallaferró. Ω

Sardenya

La llegenda diu que en èpoques molt remotes, Sard, fill d'Hèrcules, va arribar a una illa del Mediterrani... Des d'aquell moment aquesta illa s'anomena Sardenya. De fet es coneixen molt poques coses sobre els antics pobladors de l'illa; sembla que eren de procedència bereber (shàrdenas). Més tard hi varen arribar fbers i cel·tibers procedents de la Illes Balears.

L'illa de Sardenya està situada al bell mig del Mediterrani, lloc idoni per a patir tota classe d'invasions: fenicis, cartaginesos, romans, vàndals, bizantins i musulmans varen anar passant per l'illa en èpoques diverses. El segle XIV, concretament l'any 1323, hi arribaren els catalans dirigits pel que seria al cap de pocs anys comte rei Alfons III de la confederació catalano-aragonesa. Alfons III respectà la llei de l'illa "Carta de Logu", vigent fins l'any 1827 i fins i tot la traduí al català, convertint-la en llei de tot el regne autònom dependent de la confederació catalano-aragonesa. La dominació catalana de Sardenya va durar dos segles, i encara que comparada amb el posterior absolutisme exercit per Castella fou suau, no deixà mai de ser dominació, i quan hi van haver revoltes les va reprimir com tot conqueridor de totes les èpoques. Testimoni d'aquell temps és la ciutat d'Alguer i territoris circumdants, on hi ha 18.000 catalanoparlants. De fet no parlen el mateix català que nosaltres, sinó el català del segle XIV influenciat pel sard i darrerament per l'italià. Existeix un Centre d'Estudis Algueresos, molt interessat a mantenir contactes amb els Països Catalans.

L'any 1479, quan Castella es va annexionar Catalunya i Aragó, Sardenya també va patir les conseqüències, que varen durar fins el segle XVIII. Amb l'arribada dels piemontesos i la unificació italiana comença el moviment autonomista sard.

Sardenya, avui, és una "regió" amb Estatut d'Autonomia especial que pertany a la República italiana, una i indivisible segons l'article 5º. de la seva Constitució.

Sobre l'illa hi viuen 1.500.000 sards i en podem trobar un bon mig milió repartits pel món. L'emigració és molt forta a causa de la precària economia sarda, essencialment agrícola. A partir dels darrers anys de la dècada dels seixanta s'ha anat instal·lant a l'illa refineries de petroli i indústries derivades d'aquest, però apart de pol·lució, pocs beneficis deixen a la gent de Sardenya. Darrerament també hi ha hagut una gran invasió turística completament controlada per les multinacionals. Els joves, sobretot els que surten llicenciats de les dues universitats sardes, no tenen cap esdevenir en el seu país, i són ben conscients que quan acabin els seus estudis hauran d'anar a provar fortuna a altres terres, cosa que provoca un desinterès total pel coneixement

de la seva llengua i la seva cultura.

La llengua, el sard, és reconeguda per l'Estat italià, però malgrat que "el 85% de l'illa parla sard, no defensa la seva llengua", com diu Sergio Salvi. La llengua sarda està dividida en molts dialectes, encara que n'hi ha dos veritablement importants: el campidanès, parlat al sud, i el logudarès, utilitzat al nord. Mussolini va imposar la "romanització" forçada de l'illa, però també l'actual Estatut d'Autonomia atorgat per l'Estat italià, encara que no d'una forma tan violenta, oblida completament que existeix un idioma sard i que els sards tenen tot el dret d'aprendre'l a l'escola, per exemple. L'any 1971 es va crear l'Associació en defensa de la llengua i de la cultura sarda, amb l'objectiu principal d'intentar unificar el sard, cosa encara no resolta.

Del Partit d'Acció Nacional creat per Garibaldi l'any 1919 en va sortir el Partit Sard d'Acció. Era tot just acabada la Primera Guerra Mundial, on per cert havien mort 30.000 sards, i els ànims estaven molt caldejats. El govern italià havia volgut utilitzar el que quedava de la Brigada Sàsser de Sardenya, per assegurar l'ordre públic al nord de l'Estat, cosa que no va aconseguir. Va ser en aquells moments quan es va celebrar el primer congrés del Partit Sard d'Acció, on hi van assistir 50.000 militants. En els primers moments posseïa dos diaris, un a Càller (capital) i un a Sàsser, i tres diputats a Roma. Des dels primers moments, però, subsistien a l'interior del partit dues tendències: una marxista, partidària de l'autonomia, i una independent, sense massa plantejaments ideològics. La primera corresponia més als intel·lectuals que havien conegut Gramsci a Roma, la segona als qui s'havien quedat al país. L'any 1949 es va produir una escissió, els marxistes varen anar a parar al Partit Socialista Italià i els independents varen continuar fins que l'any 1968 es varen unir al Moviment Independentista Revolucionari Sard (MIRSA), que té com objectiu principal la independència política i econòmica sarda dins d'una Europa dels pobles lliures. Acusa l'Estat italià de postfeixista, neo-piamontès, reaccionari i autoritari.

Existeixen també dos Fronts militars: el Front Revolucionari Sard i el Front Nacional d'Alliberament de Sardenya, el primer d'inspiració castrista i el segon que pren molt com a model ETA. Un partit federalista: Sardenya Lliure, i dues publicacions al voltant de les quals hi ha una sèrie d'independents preocupats pel moviment d'alliberació sard: "Su Populu Sardu", de Sàsser, que va començar publicant en sard i que ara és bilingüe amb tendència a l'italià, i "Campo e città", de Càller. Informe 1977 (Ed. La Magrana) Ω

CRONOLOGIA DE LA HISTÒRIA DE CATALUNYA PLENA (III)

"La llengua i la Història són els botins més apreciats a l'hora de sotmetre un poble" (Àngel Guimerà, 1847-1924)

El trobador "s'explica" al peu de l'arbre de la plaça del poble; primer assaig de culturització de la gent no pertanyent ni a la noblesa ni a l'església

ÈPOCA COMTAL (EDAT MITJANA): 988-1131

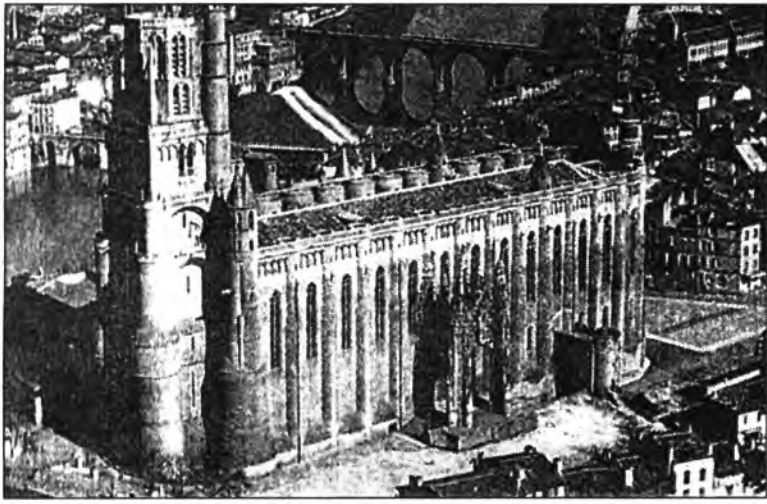
3-988: El comte Borrell II, desvinculat dels extints carolingis, nega vassallatge als reis capets de França: **Primera independència de Catalunya**. Poblament de Querol (Alt Camp). Oliba Cabreta (mort el 990) pren els hàbits a Montecassino. 988-994: Ermengarda, contessa-mare regent als comtats pirinencs, en successió d'Oliba Cabreta. 990: Poblament de Claramunt (Anoia), Ribes (Garraf). Repoblament de Montbui. 991-1040: Hug, comte d'Empúries. 992-1017: Ramon Borrell I succeeix Borrell II al comtat de Barcelona. 994: Els fills d'Ermengarda es reparteixen l'herència. 994-1020: Bernat I Tallaferro comanda Besalú. 994-1035: Guillem comanda Cerdanya. 996: Poblament de Vilademajor. 998: Repoblament de Fontrubí (Penedès). ca.999-1001: Al-Mansur destrueix Manresa. 999: Poblament de Valldossera (Alt Camp). 1000: Poblament de Mediona (Penedès). Sanç III hereta Navarra i Aragó. ca. 1001: Ràtzia sarraïna contra el Penedès. 1002: Leif Ericsson, primer euro-

peu qui arriba a Amèrica (Tahuan-timsuiu). Mor el dictador Al-Mansur. 2-1003: Ramon Borrell de Barcelona i son germà Ermengol I d'Urgell ataquen els sarraïns a Albessa. 7-1003: Expedició sarraïna, amb suport castellano-ileonés contra Catalunya. Arrasen Montmagastre, Meià i Castellolí. 1004: Colonització de la Manresa (Anoia). 1010: Començ del desballestament del Khalifat de Còrdova per divisions internes. Assassinat del califa. L'eslau Mugahid, declara la primera taifa (Dènia-Balears). "Expedició a Espanya": Revenja catalana contra el Khalifat cordovès, amb l'ajut de Walih (cap del partit eslau), 9.000 catalans saquegen Còrdova. ca.1011: Mor Sunyer de Pallars, el succeeixen sos fills. 1011-1035: Guillem II, comte del Pallars Sobirà (Nord). 1011-1047: Ramon III, comte del Pallars Jussà (Sud). 1012: Colonització d'Aguiló i Argençola (Anoia). 9-1015: Mugahid, de Dènia-Balears, conquereix Sardenya, llavors independent. 1015: Colonització de Calaf (Anoia). 1016: Entrevista entre Ramon Borrell, i el comte castellà Sanç Garcia, a Saragossa. Colonització de la coma de Riquer (Anoia).

1017: Nova expedició guerrera de Barcelona contra el Khalifat, en vista de l'èxit. Bon botí. Oliba és nomenat bisbe de Vic. 1017-1023: Regència de la comtessa Ermessenda sobre son fill Berenguer Ramon I, successor de Ramon Borrell I de Barcelona. 1018-1028: Gestions a Urgell, finalment Ermengol II d'Urgell ofereix submissió feudal a Barcelona. 1018: La comtessa de Barcelona, ajudada per les tropes normandes de Roger de Taèny, aconseguí d'imposar un tribut al rei de Dènia-Balears, Mugahid. 1020: Colonització de Copons (Anoia). Pisa i Gènova foragiten Mugahid de Sardenya. 1021: Colonització de Rubió (Anoia). Berenguer Ramon I se casa amb Sança, filla de Sanç Garcia de Castella. El net d'Al-Mansur, elegit pels capdills eslaus de la Xarqia com a cap a Xàtiva. 1022: Ibn Hazm de Còrdova, desterrat a Xàtiva, escriu El Collar de la Coloma, obra cimera de la literatura andalusí. 1023: Fundació del Monastir de Montserrat. 1023-1035: Acaba la regència i Berenguer Ramon I governa de fet Barcelona. Acords amb Guillem I de Besalú i Guifré II de Cerdanya. Sembla que aquest comte de Barcelona no fou gaire capaç. 1024: Colonització de Guissona (Segarra). 1025: Església de Sant Joan: al seu voltant neix Perpinyà. 1027: Colonització de Montfalcó (Anoia). Primera Treva de Déu documentada: la de Toluges del Rosselló, en assemblea popular presidida pel bisbe Oliba. 1030-1040: Arnau Mir de Tost conquereix la conca de Tremp, el Montsec i la Vall d'Úger (sud dels Pallars Jussà i Nord de la Noguera). 1031: El Khalifat de Còrdova queda dissolt en reialmes de Taifes definitivament. 1033: Decret de pau i treva del Sínode de Vic per a protegir els mercaders. 1035-1068: Ramon I de Cerdanya. Comença a cobrar "paries" (tributs) a Lleida i Saragossa, noves taifes musulmanes. 1035-1076: Ramon Berenguer I succeeix Berenguer Ramon I a Barcelona i Girona. Els dos germans hereten (en submissió a Barcelona). 1035: Sanç, la Frontera (capital Olèrdola); Guillem i la mare el comtat d'Osona. 1038-1066: Ermengol III d'Urgell. 1041: Sulaman ibn Hud de Saragossa ocupa Úger al comtat d'Urgell. 1041-1059: Revolta de la "nova aristocràcia" fronterera contra la polí-

tica de pau de la Casa de Barcelona, afavoridora dels pagesos i l'Església. 1045: Colonització de Veciana (Anoia). ca.1046: Ramon Berenguer I, aliat d'Urgell, ajuda Arnau Mir de Tost a recuperar Úger. Les taifes de Lleida i Saragossa comencen a pagar "paries" a Barcelona. Guerra contra Lleida i Saragossa (1046-1050). 1046: L'abat Oliba mor a Cuixà (Conflent). 1048: Neix l'ordre de l'Hospital. 1049-1050: Hostilitat contra la taifa de Saragossa, enemiga de les de Lleida i Tortosa. 1049: Sanç renuncia a favor de son germà el comte de Barcelona. Poblament de la Règola (Noguera). 1050: **Apareix escrit el mot "català"**, probablement derivat de "Laketa", de "Katelanoi" i de "Gotlandia" (o d'interferències entre aquests mots). 1050-1051: Poblament de Tamarit (Tarragonès). 1051-1052: Nova "pària" de Saragossa als comtats de Barcelona i Urgell. **Ço fa reactivar l'economia catalana**. 1051-1056: Navarro-aragonesos i catalans, aliats amb els sarraïns de Lleida, posen setge a Saragossa, però sense èxit. 1052: "Pària" de Tortosa a Barcelona d'ara endavant. 1054: Guillem renuncia a Osona, i Ramon Berenguer unifica Catalunya Vella. Poblament de Granyena (Segarra) i de Barberà (la conca de Besalú). ca. 1054-1056: "Chansó de Santa Fe", una de les més antigues cançons conservades en català. 1054-1057: Besalú reconeix la supremacia del comtat de Barcelona. 1056: Poblament de Tàrrega (Urgell). 1057: Poblament de Miralpeix (Garraf) i Clarà, (Tarragonès). Pallars sobirà reconeix la supremacia de Barcelona. 1058: El pacte de Barcelona amb Urgell s'amplia a la Cerdanya per a coordinar el cobrament de paries. Submissió de Cerdanya. Alí, rei de Dènia-Balears, confirma donació perpètua de les esglésies de la important minoria mossàrab del seu regne al bisbat de Barcelona, l'únic amb dret d'ordenar el clergues de la taifa; amb la condició que pregassin als temples pel rei Alí. 1058-1063: Conquesta de la Baixa Ribagorça, castells de Pilzà i Purroi, per Barcelona-Urgell. 1058-1063: Submissió d'Urgell a Barcelona. 1060: Poblament d'Ullastrell (Tarragonès). 1060-1137: **Vida de Sant Oleguer,**

home clau de la Catalunya en expansió. 1063: Urgell i Barcelona cobren i es reparteixen noves pàries a les taifes de Lleida i Saragossa. 1065: El sínodo de Toluges perfecciona el moviment de la treva de Déu. 1066: Poblament de Puigpelat (Alt Camp) i Montornès (Tarragonès). 1067: Submissió amb jurament de fidelitat d'Empúries al comtat de Barcelona. Ramon Berenguer I compra els comtats de Carcassona i Rasés. Poblament de Tolladell (Urgell), Estopanya i Miravet (Baixa Ribagorça). 1068: **"Els Usatges"**, primera estructura democràtica d'Europa, escrits per Ramon Berenguer I. Ampliació de la treva de Déu a la pagesia (concilis de Girona i Vic). d.ca.1070: Els rics comtes de Barcelona atenyen una posició dominant al Llanguedoc. 1071: Pere Ramon assassina la seva marastra, la comtessa Almodis de Barcelona, i perd el dret de primogenitura. 1072: Ramon Berenguer I compra a Ermengol IV d'Urgell els castells de Pilzà, Puroi i Casseres, a la Ribagorça. 1074: Poblament de Talavera, (Segarra). 1076: Església de Sant Salvador d'Araona: al seu voltant neix Sabadell. Poblament d'Ollers (Conca del Barberà). 1076-1082: Ramon Berenguer II "Cap d'Estopes", germà de Pere Ramon el parricida, cogoverna Barcelona amb 1076-1097: Berenguer Ramon II "el Fraticida". ca.1076-78: Pacte de Barcelona-Urgell per a estendre el cobrament de pàries a més taifes. 1076: La taifa de Dènia, conquerida per Saragossa. **Independència de la taifa de les Balears**. 1077: Expedició catalana a Múrcia en favor de la taifa de Sevilla i contra la de Toledo. 1077 i 1078: Concilis de Girona i Besalú: Legats del Papa reformador Gregori VII condemnen els casos de simonia de comtes catalans. 1078: Poblament de Montoliu (Segarra), Guimerà (Urgell) i Ninyola (Noguera). 18-6-1078: Ramon Berenguer II casa amb Mafalda de Pulla i Calàbria, filla del duc normand. 1079: Constància de mercaders catalans al port d'Alexandria (Egipte). Poblament de la Fuliola (Urgell) i Faneca (Noguera). 1081: Poblament de Maldà (Urgell). El Cid, mercenari d'Al-Muqtadir de Saragossa. 1082: Assassinat de "Cap d'Estopes" pel seu germà bessó, Berenguer Ramon II, el qual, tot seguit, organitza una gran coalició amb Aragó, Nafarroa i la taifa de Lleida-Tortosa contra Al-Mutamin de Saragossa. Però l'exèrcit atacant, bàsicament català, és desfet a la batalla d'Almenar (Segrià) pels merce-

La catedral d'Albí i els ponts sobre el Tarn.

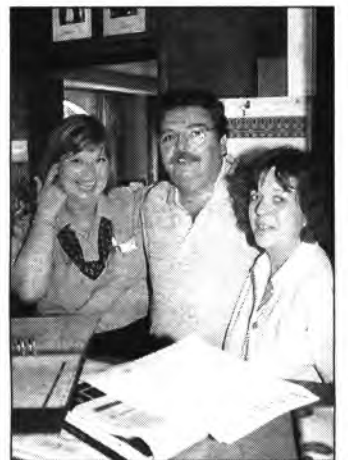
naris castellans del Cid llogats per Al-Mutamin. Poblament de Butsènit i Penelles (Noguera).
 1085: Benavarrí s'incorpora a Catalunya. Crisi pel crim del Fraticida: el bisbe de Vic i una assemblea de notables encomanen la tutoria del fill del "Cap d'Estopes" al comte de Cerdanya.
 1085-1111: Bernat III, comte de Besalú. Entronca familiarment amb els comtes de Barcelona.
 ca. 1086: Acord: El Fraticida es designat tutor de son nebot.
 1086: **Primera expedició catalana** i del seu aliat al-Mundir de Lleida-Tortosa-Dènia **per terres valencianes**. Alfons VI de Castella és derrotat pels almoràvits (berbers integristes). València envaïda pels castellans i tot seguit pels almoràvits.
 1088: Segona expedició: Setge a València. El Cid es fa llogar pels musulmans valencians.
 1089: Tercera expedició.
 7-1089: Permis papal per a restablir la metròpoli de Tarragona. Oposició de Narbona i Toledo.
 1090-1098: Els almoràvits ocupen tot Al-Andalus (excepte València).

1090: Berenguer Ramon "El Fraticida" és derrotat a Tevar pel Cid, protector d'al-Qadir de València, i punta de l'expansionisme castellà devers la Mediterrània. El Fraticida és empresonat, però signa un acord amb el Cid a Daroca: perd les "pàries" de Lleida, Tortosa, i Saragossa. El Cid esdevé protector de les taifes de Dènia, Albarací, València i Lleida.
 1090-1142: Reverter, petit noble guerrer barceloní. Cap mercenari dels almoràvits al Marroc.
 1092: Concili de Sant Guilles: Tarragona, "la més noble de les metròpolis de totes les Hispànies des de temps antics". Berenguer Ramon II ataca Tortosa, tributària del Cid, amb l'ajut d'Aragó i Gènova. El rei de Castella assetja València: Guerra amb el Cid.
 1093: Poblament de Montornès d'Urgell.
 15-6-1094: El Cid, Senyor ("Sidi") de València.
 9-1094: Massiu desembarcament almoràvit a Múrcia.
 12-1094: El Cid derrota els almoràvits a la batalla de Quart (l'Horta).
 5.1095: Duríssima repressió del Cid

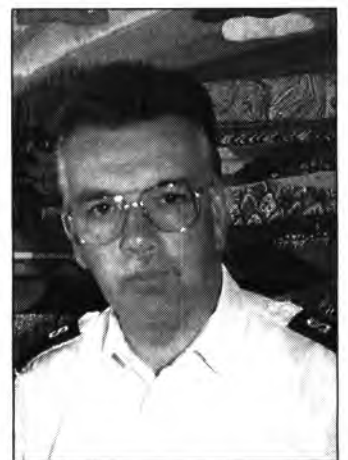
contra la Ciutat de València. Tortura i crema viu el cadí independentista Ibn Gahhaf.
 1095: Ramon Berenguer III, futur comte, ataca Tortosa.
 1095-1109: Guillem Jordà, comte de Cerdanya. Mor tràgicament a Terra Santa (1109).
 1095-1122: Sant Ot, fill dels comtes de Pallars, reïx com a bisbe a Urgell.
 1096: El rei d'Aragó s'alia amb el Cid (acord de Boriana) contra els almoràvits. Nova revolta a València i nova repressió del Cid: crema viu al poeta valencià Abú Djaffar al Battí, converteix la mesquita major en catedral sota l'advocació de Santa Maria.
 1097-1131: Ramon Berenguer III el Gran succeeix al Fraticida.
 1097: Nou atac a Tortosa. Atac a Orpesa. Pacte matrimonial amb la filla del Cid.
 1098: El Cid importa bisbe cluniacenc, fet mal vist pels mossàrabs de València.
 1099: Els aragonesos ocupen la zona de l'actual Castelló de la Plana.
 10-7-1099: Mort del Cid a València: El succeeix la seva vídua Ximena.
 1100: Els aragonesos ocupen Montroig de Tastavins (Matarranya) i zones del Maestrat, que han d'abandonar el 1102.
 ca. 1100: Religiosos cristians arriben a "Vinland" (Península del Llaurador? a Amèrica), amb els vikings.
 1101: Ximena defensa València del setge almoràvit amb l'ajut del comte de Barcelona.
 5-5-1102: Els almoràvits ocupen València, després de derrotar el rei de Castella a Cullera (Ribera Baixa).
 1104-1126: Sant Ramon, bisbe de Roda-Barbastre, es reclou a Roda de Ribagorça front a les intrigues aragoneses.

1105: Ermengol VI d'Urgell, Ramon Berenguer III, Guerra Ponç i Pere Ansúrez, davant l'expansionisme aragonès, conquereixen Balaguer (Noguera).
 1106: Alfons el Bataller d'Aragó conquereix Tamarit de Llitera.
 1107: Ermengol VI d'Urgell conquereix Ivars. Ramon Berenguer III casa amb la filla de Bernat III de Besalú. Repressió de l'alçament pro-barceloní de Carcassona-Rasès per Bernat Ató, aliat de Tolosa: Tolosa s'enfronta a Barcelona i Provença.
 1107-1108: Aturades les ràzies almoràvits.
 1108: Primera donació particular a Catalunya als hospitalers (Ordre de l'Hospital).
 1111: Besalú, Vallespir, Fenollet, Castellnou i el Perapertusès, en morir Bernat III, són heretats pel comte de Barcelona.
 3-2-1112: **Inici de l'Estat Catalano-occità**: Ramon Berenguer III, vidu de Maria Roderic de Vivar (filla del Cid) i d'almonis de Mortain, es casa de nou amb na Dolça de Provença. Es tracta d'una sèrie de successius matrimonis afortunats que faran gran el Casal de Barcelona.
 1114: Croada de 500 navilis italians, occitans i catalans contra els pirates sarraïns de les Illes Balears. Dur atac almoràvit del valí de Saragossa, fins al Pla de Barcelona.
 7 i 8-1114: Saqueig d'Eivissa.
 8-1114: els croats **desembarquen a Portopí. Els sarraïns queden bloquejats a Cala Major i s'Arenal de Mallorca**.
 4-1115: Medina Majurca (Ciutat de Mallorca) és presa a l'assalt pels croats.
 1115-1116: Les Illes Balears cauen en mans dels almoràvits.
 1116: Ermengol IV conquereix Os de Balaguer (Noguera). Contactes diplomàtics de Barcelona amb les Repúbliques de Gènova i Pisa. Sant Oleger rep butlla per restaurar la metròpoli tarragonina.
 1118-1137: Sant Oleger bisbe de Barcelona.
 1117: Mor sense successors Guillem de Cerdanya. Hereta el seu cosí el comte de Barcelona: la Cerdanya, el Berguedà, el Conflent, el Capcir i el Donasà. Alfons d'Aragó ocupa Morella fins el 1119.
 1118: Ermengol VI col·labora amb Alfons I d'Aragó en la conquesta de Saragossa. Conquesta de Tarragona.
 1118-1137: **Sant Oleger és també arquebisbe de Tarragona**.
 1119: Neix l'ordre del Temple.
 1120: Carcassona es revolta de nou contra Bernat Ató, aliat de Tolosa. Pacte amb el valí de Lleida front a l'expansionisme d'Aragó.
 1122: Armengol VI conquereix Albesa (Noguera).
 1123: El comte de Barcelona assetja Bernat Ató al castell d'Aurenja (Occitània). Catalunya, aliada del Valí de Lleida, s'enfronta amb Aragó.
 1125: Pacte entre Barcelona i Tolosa per repartir-se la Provença: Barcelona se queda amb la Baixa Provença.

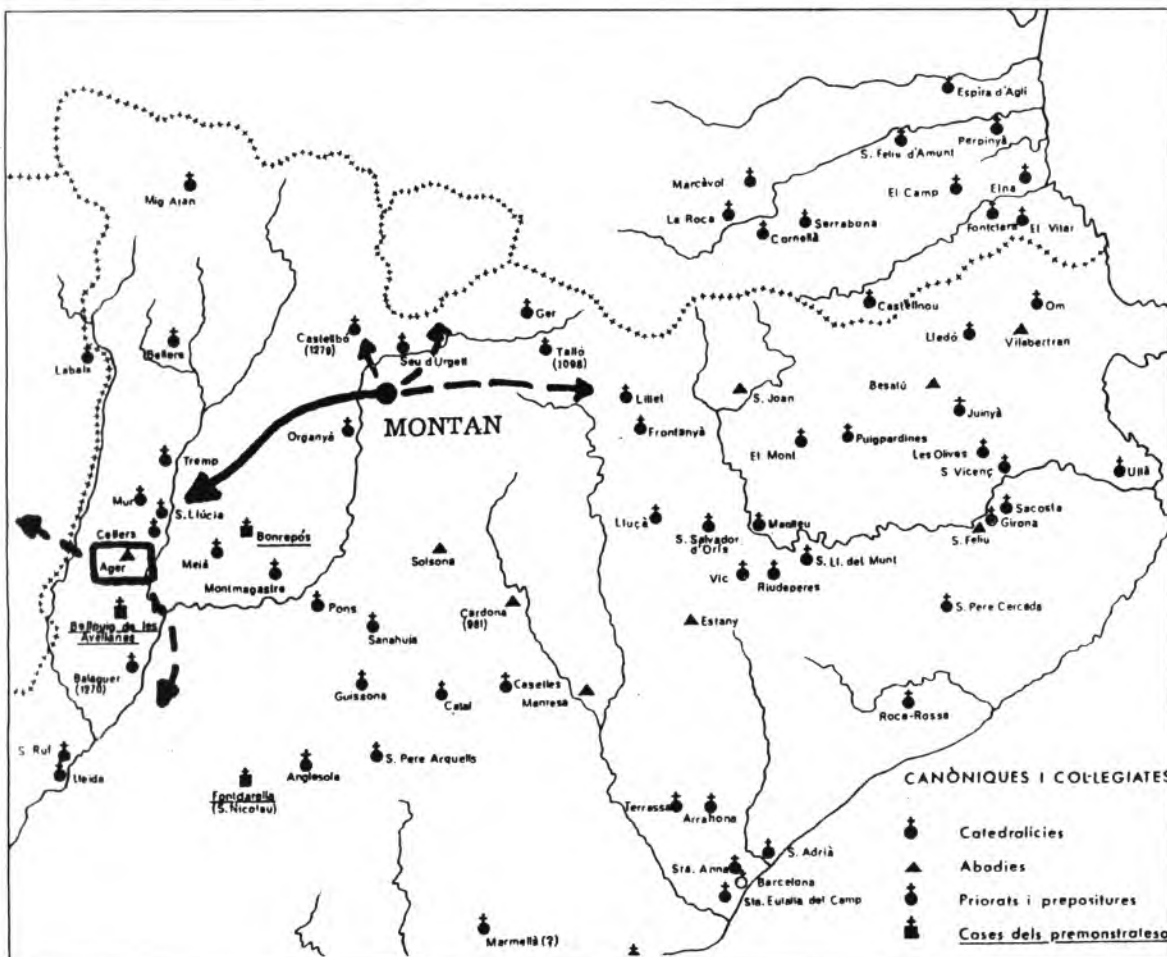
1125-1126: Incursió del Bataller per terres valencianes. En torna amb 10.000 famílies.
 2.1127: Pacte a Palerm del comte de Barcelona amb son cosí Roger II de Sicília contra els sarraïns.
 29-11-1127: Tractat comercial amb Gènova.
 1128: Conflicte entre Barcelona i Empúries. Constància de mercaders esclavistes catalans a Gènova.
 1129: El cavaller normand Robert Bordet acorda amb Sant Oleger d'acabar de conquerir i defensar el Tarragonès. Poblament de Tarragona. **L'Església Catalana independent de Narbona**.
 1130: Ermengol VI conquereix Castelló de Farlanya (Noguera).
 1131: El comte de Barcelona es fa templer. El castell de Gremera, primera donació catalana a l'ordre del Temple.
 19-7-1131: Mor als 48 anys Ramon Berenguer III el Gran.
Continuarà. Ω

La família Thomàs regenta des de fa 18 anys l'Hostal Cas Català a aquesta barriada que fa partió entre els termes de Ciutat i de Calvià. És un hostel amb 38 habitacions, totes plenes de danesos i daneses. Fa 60 anys era un hostel per aturar-s'hi el carreters i les diligències que anaven a Calvià i a Andratx.

En Charles Aleman, natural de Suïssa, és l'oficial en cap de l'Exèrcit de Salvació amb seu a Cala Major. Un exercit estès per 100 Estats que fa feina en 140 llengües (la catalana encara no hi és). Aquest exèrcit és una **Església Evangèlica**, un lema de la qual és que abans d'evangelitzar als pobres cal omplir-los l'estómac. Te uns 25 voluntaris que comercialitzen mobles de segona mà. Amb els doblers que guanyen donen menjar al qui te fam i vesteixen al despullat. Allà on hi ha un necessitat, allà hi ha l'Exèrcit de Salvació, és un altre dels seus lemes.

El futur de Catalunya està en el Partit Espinaltià

Idees, i homes per defensar-les, mai han de mancar-nos si volem reeixir políticament. Ho tenim present? Almenys des dels temps de la Revolució Francesa la història ens demostra que quan la classe política d'un poble ha entrat en una fase irreversible d'enviliment ètic i moral, calen nous dirigents que, en el nostre cas, amb un nou estil, foragitin les bajanades que els permeten mantenir viu un "imperi" nazi i terrorista. Pensadors que interpreten l'ànima col·lectiva de la seva gent i homes d'acció que ho materialitzin són l'inici de tota regeneració. Que Catalunya no gaudeix d'aquestes noves llesves de patriotes?

Recuperar l'autèntic caràcter català és el primer objectiu fitxat per tal d'assolir la victòria, i el camí és un i clar: a través de l'obra del professor Carles M. Espinalt. Exageracions? No ho indiquen pas així els seus dilatats diagnòstics i encerts sobre l'evolució política de la nostra nació en aquests darrers quaranta anys. Tot i que encara l'any 87 la totalitat de les "patums" del país, bo i començant pels nostres polítics, el titllessin de "tocacampanes" quan ell al capdavant dels seus deixebles més

joves i polititzats, iniciaren la campanya sota el títol genèric "Serà el 1992 l'any de la Independència de Catalunya?". Aquest era l'enunciat del seminari d'Imatge Motivacional (avui recollit en el llibre del mateix nom) celebrat a Barcelona el juliol de 1989 i on, fonamentalment, s'advertia de la situació crítica, en tots els ordres, que s'esdevindria a casa nostra després de l'any dels Jocs Olímpics. No volíem tampoc deixar passar per alt el fet que suposava aquell esdeveniment mundial per tal de poder internacionalitzar el nostre conflicte. L'univers sencer hagués pogut contemplar com Catalunya continua essent una colònia del podrit Estat espanyol i, ahora, com s'alliberava celebrant el Plebiscit llavors ja exigint. Però tots els nostres mini-dirigents varen tapar-se els oïdes. Preferiren fer-nos el pacte del silenci i continuar practicant el socialisme, el comunisme i el regionalisme: i tots, com a vulgars cretins, obeeïren el "borbonisme". Així doncs, ells, i les seves brillants teories que amb prou feines preveuen més enllà de demà al migdia, ens han dut tot plegats a una situació de misèria material i espiritual. Indústries des-

mantellades, ramaders i pagesos vivint de l'almoïna de les subvencions, el petit i mitjà comerç arrossegant-se i plegant davant les grans superfícies comercials de capital estranger, una joventut alcoholitzada i drogada que ja no sap ni parlar... I tot, absolutament tot això i més, amb la complicitat barroera de la classe política catalana. No són uns servidors de la cosa pública, són uns esclaus que han venut la seva dignitat i la nostra. A quin preu? Per un simple càrrec de majordom?

Amb tot, nosaltres hem continuat la mateixa línia. Després de la mort del nostre mestre vam constituir a l'octubre del '93 el "Front pel Plebiscit per la Independència de Catalunya". La nostra missió? Exigir al Parlament de Catalunya la convocatòria immediata d'un Plebiscit en que tots els catalans puguem contestar amb un Sí o un No la pregunta que el professor Carles M. Espinalt concretà en els següents termes:

"Voleu una Catalunya Independent i vinculada a Europa, bo i separant-se d'un Estat intermediari que duplica els impostos dels ciutadans i dificulta la nostra peculiar vida política?"

Fins el moment són 17 entitat

s i 46 ajuntaments de tot Catalunya els que recolzen la nostra iniciativa. El passat 8 de gener vam transmetre aquesta exigència del poble de Catalunya a cadascun dels nostres 135 diputats. Un mutisme absolut hem obtingut com a resposta. Vistes així les coses preguntem-vos: on queda la voluntat del poble? Només una colla de nazis i senequistes pot passar-se per la sola de la sabata la decisió històrica de 46 institucions públiques de Catalunya que reclamen un gest democràtic com és la convocatòria d'un plebiscit.

Però si el silenci ha estat la seva resposta, la tenacitat serà la nostra. Una acció que posarà en evidència la seva covardia i el tarannà totalitari del qual s'han empeltat fins el moll de l'òs després d'acatar sense rèplica la voluntat d'un nazi com en Franco tot recolzant l'actual Borbó i, ara, el govern del P.P. Per demostrar que Catalunya encara pareix homes i dones que no es resignen a quedar engolits per tanta brutícia, hem fundat el **Partit Espinaltià**, la formació política que es presentarà, si res no ho impedeix, a les properes eleccions autonòmiques amb un únic objectiu parlamentari: que la cambrà catalana convoqui de forma

urgent el Plebiscit que li exigeixen 46 ajuntaments i 17 entitats. En cas que, per qualsevol motiu, el Parlament de Catalunya ho boicotegés, els nostres diputats estriparan públicament a l'hemicicle la seva acreditació parlamentària i presentaran automàticament la seva dimissió. Renúncia que prèviament haurà estat signada en un acte públic convocat a l'efecte abans d'anar a les llistes electorals. La nostra dignitat ens impedeix compartir res amb gent elegida pel poble, i que es nega a que aquest mateix poble pugui decidir altra cosa que no sigui la menjadora de 135 coquins els quals, tots ells per la seva inoperància, han esdevinguts uns vulgars mantinguts.

La nostra acció no respon a una pensada més o menys improvisada, ni és fruit d'una situació momentània. Ans al contrari, és la continuació de tota una obra iniciada fa prop de cinquanta anys i la constatació diària que només ella, és a dir, l'**Espinaltisme**, pot retornar-nos la joia i l'orgull d'ésser catalans. I per fer-ho efectiu caldrà que voteu al **Partit Espinaltià** en les properes eleccions al Parlament de Catalunya. **Santiago Espot**, Partit Espinaltià. Ω

ALIMENTACIÓ I COMPLEMENTES PER ANIMALS DOMÈSTICS

OLROY
Chippen Ham
Kibina

PERRUQUERIA CANINA

MAGATZEM SON XIGALA

REPARTO GRATUITO
79 88 70

DISTRIBUIDOR EXCLUSIVO ANCO

FUSTERIA PER A OBRES I DECORACIÓ

G. GARCIA S.L.

Distribuidor del Matalàs FLEX

CARRER DEL TRAMVIA, 51
(entrada de Gènova)
07015 CIUTAT DE MALLORCA

FAX 400719
TLF. 403636

Tallers

GARRIGUES

XAPA I PINTURA AL FORN

Camí Veinal la Vileta, 59
☎ 793570 - 07011 Son Serra

Restaurant Cas Carbone

Dimarts tancat

Ctra. de Manacor, km 28 • Tel. 64 65 04 • 07230 Montuïri

Automòbils PLA DE NA TESA

Compra i venda de vehicles

C/ Weyler, 12 • Tel. i fax 60 04 45 Pla de Na Tesa

CENTRE DEL MOBLE FERRETERIA I BRICOLAGE

Carretera d'Andratx, 38 Portals Nous
Tlf. 677559 Fax 675308

Avinguda de la Platja, 7 local 21 Palma Nova
Tlf. 682292-6777559

RESTAURANT S'HOSTALOT

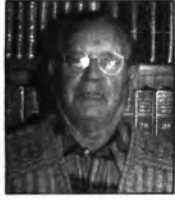
Menú dies feiners: 650 ptes. Cuina Mallorquina
Porcella rostida • Escaldums • Carn Torrada

Camí Vell de Sineu, km 5 • Tel. 42 87 12
S'Hostalot

RESTAURANTE Casa Jacinto

c/ Barranc, 20 • Tel. 40 18 58 • Gènova

G l o s e s

Mallorca pot bravejar

CLIMENT GARAU DE LLUCMAJOR

Tota persona voldrà defensar sa seva terra, de la dreta a l'esquerra, moltes glòries contarà. El que hem d'analitzar són els diferents factors mirar-ho amb bons amors si una perfecció hi ha. Ja fa anys vaig observant, ses desgràcies que mos venen Molt de terrenys que s'aneguen, els altres que es van secant, d'això no res 'nan dubtant ho diu sa televisió dins es nostre nieró, bé i mal 'nam vigilant. Sa veritat contaré, per ser digna d'admirar a dins de la nostra mar, una illa aparesqué. Va dir "sola estaré, i no res me mancarà bon viure la gent tindrà perquè de tot li daré". Bons aires tothom tindrà, li brindarà la frescor, sent un terreny petitó,

de part a part creuerà. Passarà per dins pinar dins ametlers i figueres, cirerers, també pruneres, Polent de tot, anirà. Els nigulats deixaran, la seva preuada càrrega. A vegades ben sobrada, però mai l'anegaran, per natural aniran, tots els torrents a la mar. El sol que és dematiner, en es llevant sortirà, el bon dia mos darà, sa claror seva mos vé. També per sistema té, la calor fer arribar, a tothom arribarà, en es vivent li va bé. Aquesta illa prodigiosa, per Mallorca es batià, tothom troba benestar, la gent se sent ben gojosa. no ha d'estar ansiosa, no res mai li mancarà podrà caçar i pescar, se és persona enginyosa.

Ara que ha despertat, un bon partit mallorquí, que vida vol donar-li i molta estabilitat. I la seva dignitat, Mallorca això mereix. Senyora Antònia Munar, ella n'és sa defensora, aquesta digna senyora per ca nostra vol lluitar, tota cosa arreglarà, que imperi sa justici, li costarà sacrifici

però no afluixarà. Igual que la Passionària, quan sa guerra començà, cap moment ella afluixà duent feixuc es viatge. Sa història la ressalta tot el seu comportament, recolzem aquesta gent, que a Mallorca mos fa falta. El mallorquí es sentirà ben segur del seu destí, amb el personal d'aquí que dignament complirà. Ω

Temps passats

Escandell

Fent un repàs d'aquell temps, que de jovenets corriem, així molt ens divertíem trescant pobles diferents.

Noltros quatre companys erem sempre ben disciplinats, cercant les que ens agradaven polletes per amistats.

Així passaren els anys de formosa joventut, ara casats, amb fills grans recordam temps corregut.

Ja jubilats ens passam vida tranquils, cada dia, recordam i ens alegrem d'aquells anys amb alegria.

Molts de nosaltres, amb néts, ens acostam a la vellesa, suposant que tots els fets foren amb noble interès, Déu ens doni fortalesa. Ω

Reflexions

EN VICENÇ DE SON RAPINYA

Sembla com si fos ahir, i el temps ja ha passat, sols ens resta la memòria de la nostra pubertat. Infants que tombau el segle, heu crescut massa aviat, heu creuat a correuita El jovenívol llindar. Empesos a descobrir món allà on viuen els grans, 'nau cercant nous horitzons per camins de llibertat, sense aturar-vos a pensar, si són tot flors i violes, per guanyar-se un tros de pa. Uns altres, la major part, els qui els costa assimilar, la lliçó que explica el mestre, ho fan per necessitat, moltes famílies es cansen, d'estudis seguir donant. Ω

COMERCIAL

CRISTANOVA

GERMANS CORREA

Posada de vidresen general*Fabricació d'armaris empotrats sense obra*Fusteria d'alumini
Camí de sa Vileta.123 Tlf. 799635 Sa Vileta

BAR - RESTAURANT
ESPECIALITAT EN

Andreu

Arròs brut • Paella • Cordon blue • Bistec al pebre • Sípia
Conill a l'allet • Escalopa • Llenguado Meunier • Carns i Peixos
c/ Grua, 6 • La Ribera • Ca'n Pastilla • Tel. 26 10 73
Sortida 10 autopista (dimarts tancat)

**TALLER DE JOIERIA
I PLATERIA**

Juan Sánchez

Centre comercial els Ametlers, 25
Tlf. 792514 Son Rapinya de Mallorca

**TENNIS
SON RIGO**

Tennis
Futbol-sala
Håndbol
Petanca
Cir. footing

Squash
Volei
Mini-golf
Tennis taula
Gimnàs

Final Avda. Son Rigo • Tel. 74 33 66
Somtimes • Palma de Mallorca

CAN TITO RESTAURANT
PEIXOS I MARISCS FRESCS
CUINA MALLORQUINA

c/ Palmera, 6 • Tel. 27 10 16 • 07006 El Molinar (Palma)

**SERVIAUTO
ARENAL S.A.**

SERVEI OFICIAL

Carretera Militar, 185 • Les Cadenes
Tel. 26 81 11 • Fax 74 32 77
07006 S'Arenal-Palma (Mallorca)

**Magatzems
Perelló**

Material de construcció

Camí Veïnal de la Vileta, 72
Tlfns. 792659-792693-Fax 793543
Son Serra de Ciutat

**GERRALLERIA
PORTALS NOUS**

Carrer d'Andratx, 34-2

Telèfon 907396986
Portal Nous

Todos ARAGON

ENVELATS BALCÓ - TERRAÇA - CAPOTES-
ENVELATS PLANS - COBERTORS PISCINA -
LONES - TREBALLS A MIDA

Aragó, 112 - baixos
Telèfon 27 01 00 07008 - Palma de Mallorca

Restaurant DON TAPEO
"Abans Don Tapeo" Port d'Alcúdia

Som especialistes en TAPES I FREGITS

Carrer Tc rent, 3 - Tlf. 45 93 92
Entre Santa Catalina i so n'Armada

PETITS ANUNCIS

BORSA IMMOBILIÀRIA

Llog per dies apartament a Palmanova. És ideal per trobades amoroses. Tel. 469441.

Deixaria cambra doble a casa compartida, jardí i hortet. Molt econòmic. Preferentment gent jove. A Santa Ponça, urb. Galatzó. Tel. 671419.

Traspàs fusteria al carrer d'Antoni Rosselló a la barriada de la Soledat de Ciutat. Tlf. 271065

SERVEIS PROFESSIONALS

S'ofereix jardiner amb coneixements de cuina. Demanau per en Lluís. Tel. 604790.

Cerc feina per guardar nins petits a ca seva a a ca meva per les zones de Sineu i Maria. Tel. 525380.

La Casa Catalana de Mallorca ensenya ball de bot i sardanes. Tel. 753559.

Si vols fer feina amb els àngels, apunta't al "Taller dels Àngels". Informació al telèfon 281642 (Xesca).

El Trio musical Metropolitan s'ofereix per actuar en ball de saló per a la tercera edat, Insero o hotels. Preus econòmics. Tel. 652674.

Cerc feina per guardar nins a Can Picafort o Inca. Carrer Nou, 5, Maria de la Salut.

S'ofereix pintor empaperador, econòmic, seriós, ràpid i net. desplaçament per tot Mallorca. Tel. 203239

Bugaderia Lliterma. Auto-servei, rentat en sec i en banyat, neteja de catifes, servei ràpid. C/ Virgili, 17. Tel. 266331. Can Pastilla.

Planxisteria, pintura, mecànica. Taller San Francisco. Camí de Son Fangos. Tel. 490314. Es Píllari.

Pneumàtics Son Ferriol. Equibrat de rodes, canvi de rodes

i pegats, alineament de direccions assistida per ordinador. Avda. del Cid, 73. Tel. 427553. Son Ferriol.

Si teniu qualche vidre trencat, cridau al 473819 i el vos posarem tot d'una.

Cerc feina per fer a ca meva. Tipus ceràmica, sabates o similar. Tel. 297067.

Cerc feina de representant d'arts gràfiques o comercial de publicitat. Tel. 297667.

Es confecciona o arregla qualsevol peça de vestir, cortines, coixins, etc. Tel. 771005.

Es passen treballs a màquina i per ordinador. Netejat i rapidesa. Tel. 771005.

Televisors, vídeos, ràdio-cassettes, els arreglam. Electrònica J. Garcies. C/ Francesc Frontera, 10. Tel. 264335. Coll d'en Rabassa.

Gabinet de Psicologia. Neurosis, trastorns de caràcter, psicoteràpia infantil, depressió. Tel. 427193.

Tenc 23 anys, estic acabant la carrera de ciències polítiques i sociologia. Voldria contactar amb empresaris per a començar a fer feina després de l'estiu. Preferentment treballs administratius, tot i estar obert a qualsevol altre possibilitat. Miquel A. Rodríguez. Poeta Juan Boscan, 4-4c-18013 Granada.

Venc figures de guix per a decorar. Cinquanta models diferents. Preus sense competència. Des de 150 ptes. unitat. Servei a domicili. Comanda mínima 5.000 ptes. Truqueu els horabaixes i vespres. 294444.

PERSONALS

Al·lota de 17 anys s'ofereix per a feina seriosa o per a donar classes d'EGB. Tel. 677727.

Vull deixar d'ésser esclau dels castellans. Cap partit polític m'ajuda a aconseguir la llibertat. Me vols ajudar tu? Telefona'm al 964 531 175. Josep Casalta.

Atenció, catalans i catalanes independentistes. Vull cartejar-me amb tots vosaltres. Estic

boja pel bon rock català: Sau, Els Pets, Lax'n'busto. No us talleu i escriviu a Marta. Indústria, 114-08030 Malgrat de Mar.

Al·lots i al·lotes! ens agradaria cartejar-nos amb gent de tots els Països Catalans, des de Perpinyà a l'Alguer, les Balears i València, de 17 a 21 anys. Escriviu-nos les vostres contribucions per la independència i de segur que formarem una gran penya catalanista i independentista. Isabel Canela i Cinta Arasa. Apartat 129-43830 Torrendebarra.

Als Països Catalans es fa molt bona música! M'agrada, però, en especial la que surt de Mallorca a càrrec d'en Tomeu Penya. Independentistes, si somnieu en una nació lliure plena de música catalana i de vibracions nostres, escriviu-me: Francesc Bujet. Passeig del Migdia, 32-2-3-17200 Palafrugell.

Ens agradaria cartejar-nos amb al·lots i al·lotes que com nosaltres estiguin penjats/penjades per Lax'n'busto i que defensin la nostra llengua. Raquel Llagostera Costa. Gardènia, 4-08880 Cubelles.

Cercam gent entre els 18 i els 45 anys per excursions, sortides, etc. Abstenir-se els qui vagin de mala fe. Apartat 1.792 Ciutat.

Pensionista de 78 anys, 1'80 d'altària, català. Vull conèixer senyora pensionista entre el 50 i 70 anys, per no estar tot sol. Tenc bona pensió i pis amb 5 habitacions i dos banys. Cerca'm al 462536. Ferran.

Hola! Som una al·lota felaniterera. Som molt independentista, i estic boja pels Sau, pels Ocults i pels Pets. Segur que si m'escriviu feim una gran amistat. Som molt divertida. Adéu. M. Glòria. Carrer d'en Magallanes, 29-07670 Portocolom.

Senyor seriós i responsable de 53 anys. S'ofereix per cuidar senyor major i atendre'l en totes les seves necessitats. Per entrevista podeu escriure a n'En Carles. C/ Reis Catòlics, 31-07008 Ciutat de Mallorca.

Vull intercanviar revistes, còmics, fanzines i adhesius

amb tots aquells joves que estiguin orgullosos de tenir sang catalana o basca a les seves venes. Pau Arranz- C/ 2 Volta 31- 07209 Son Mes-quida-Mallorca.

Viudo mallorquí de 52 anys, abans casat amb una estrangera, se relacionaria amb mallorquina de 35 a 45 anys. També podria ser estrangera, però mai forastera. JABP. Apartat 161-07600 s'Arenal.

Cerc al·lota fins els 33 anys amb les ungles llargues, romàntica, una femella maca. Escriu-me a: Óscar, C/ Ausias March, 36-6-1 07003 Ciutat.

Jove de 29 anys, fadrí, amb estudis universitaris, agradós i simpàtic, desitjaria conèixer al·lota formal de 20 a 27 anys. M'agrada el ball de saló i som bastant actiu. Anima't i escriviu-me a l'apartat 690 de Ciutat.

Estudiant de ciències polítiques de 26 anys. Som independentista andalusí i m'agradaria mantenir correspondència amb independentistes catalans. Antonio. Apartat 74 Sant Fernando (Càdis).

COMUNICATS

La Generalitat de Catalunya ofereix a entitats i de franc llibres, fulletons i material informàtic sobre la nostra història nacional. Per rebre'ls, cal enviar una sol·licitud a la Generalitat fent esment de l'entitat, adreça, telèfon, l'ús que hom en pensa fer i el nom complet del qui fa la petició amb la signatura i segell de l'entitat. Molt indicat per a professors d'història, ciències socials, català, centres d'ense-nyament, biblioteques...

Si vols rebre la revista L'ILLA gratis, la pots demanar a Edicions Bromera, Polígon Industrial, 46600 Alzira. Tel. 96-2402254

Per a tots aquells i aquelles que vulguin lluitar contra l'invasor, contra els traïdors, contra l'explotació obrera, i per una terra lliure i catalana, els Maulets tenim obert l'apartat de correus 349 C.P. 43480 de Salou (Tarragona), per a qualsevol informació o col·laboració contra l'ocupant.

Si voleu rebre una subscripció gratuïta al Butlletí de la Fundació per la Pau (entitat contra l'armamentisme i la guerra) podeu adreçar-vos al telèfon (93) 3025129 o al carrer Pau Claris, 89, Barcelona 08010.

Si voleu rebre llibres en català gratuïts sobre diferents temes d'actualitat, socials o teològics, sols us cal escriure a *Cristianisme i Justícia*, carrer Roger de Llúria, 13, Barcelona 08010, o telefonau al (93) 3172338.

La delegació catalana de la CSEM, grup d'ajut als països de l'Est, fa una crida per enviar roba, menjar, sabates, medicines etc. Per demanar adreces on enviar-ho personalment, podeu adreçar-vos a: Benjami Planes, CSEM, passatge Miquel Carreres, 11, 08206 Sabadell. Tel. (93) 7262 918.

Professora titulada fa classes de solfeig, piano i harmonia. Individuals i en grup. Tel. 756114. Magdalena.

Universitària fa classes de repàs d'EGB i català a la zona de Pere Garau de Ciutat. Tel. 243383.

Si voleu intercanviar adhesius, revistes, informació, etc, sobre el tema d'alliberament nacional, escriviu a l'Associació «Xavier Romeu». Apartat de correus, 36. 43480 La Pineda. Tarragona.

El Consell Nacional Català ofereix diversos llibres, gratuïtament, a tot aquell que els els demani, al voltant dels drets i història de la comuna pàtria catalana. Podeu escriure a l'Apartat 15.071 de Barcelona-08080.

Si voleu rebre informació sobre les Joventuts d'Esquerra Republicana (JERC), i rebre els nostres butlletins, escriviu ara mateix a: JERC-Illes. Santiago Russinyol 1, àtic. 07012 Ciutat de Mallorca.

Estam interessats en un intercanvi cultural amb persones i institucions dels Països Catalans que desitgin informar-nos sobre el passat i el present dels dits països i estiguin interessats en qüestions vinculades a l'Argentina. Escriviu-nos a: Baigorria 1337 .200 Rosario Argentina.

Motos Salom

Jeroni Pou, 9 • Tel. 468136
Tomàs Forteza, 24 • 462686

Acció Cultural del País Valencià i el Bloc Jaume I ja és a Internet. Si voleu intercanviar propostes d'acció i lluita, o informar d'activitats, etc., podeu connectar: ACPV @vlc.servicom.es

Si voleu col·laborar amb "Ajuda per als nens del carrer", grup català d'ajut a nins abandonats sobretot a Sud-Amèrica, podeu informar-vos al telèfon 93/6666354 o ingressar donatius a la Caixa 2100-3071** 721010.

Vos recomanem boicotejar les ONG's espanyoles AGNUR España, Médicos del Mundo i Unicef amb els bancs espanyols Central Hispano i Banco de Santander que els donen suport.

Grup que té com a finalitat aconseguir la màxima difusió de independentisme arreu de la nació catalana vos enviarà mostres de material editat. Esperam les vostres idees i la vostra col·laboració. Escriviu a l'Apartat 13.203-08080 Barce-lona.

Subscripcions gratis a còmics en català per a nins de 6 a 10 anys. "El Llaüt de Xàbia" -Apartat 53- Xàbia 03730 Patrocinat pel Magnífic Ajuntament de Xàbia.

BORSA DEL MOTOR

Si vol un cotxe nou de la nostra gamma, véngui i en parlem. Agència oficial Renault. Tel. 413867. Son Ferriol.

Desaparegut Opel Astra Blanc, PM-7017-BV. Peugeot 106 vermell PM-8654-BZ. Opel Astra blanc PM-7017-BV. Peugeot 106 vermell PM-8654-BZ. Peugeot 106 blanc PM-6255-CM. Gratificaré amb 25.000 ptes. per cada cotxe. Tlf. 630286.

ANUNCIAU-VOS DE FRANC A L'ESTEL de Mallorca

Nom.....DNI.....
Cognoms.....Tel.

ATENCIÓ • Escriviu un sol anunci per cupó
• Usau lletres majúscules
• Escriviu dins el requadre el text

Ompliu aquest cupó i enviau-lo a:
L'ESTEL de Mallorca. Apartat de Correus 124. 07600 S'Arenal de Mallorca

L'ESTEL de Mallorca
EL DIARI DELS MALLORQUINS
SUBSCRIVIU-VOS-HI !!
ANUNCIAU-VOS-HI !!

Carrer Can Valero, 38. Nou 6. Telefons 20 96 55 / 20 86 60 - POLÍGON CAN VALERO
07011 Ciutat de Mallorca

INFORMA'T
INFORMA'T
INFORMA'T
INFORMA'T
INFORMA'T
INFORMA'T

Miquel MORELL, escultor

Nasqué, accidentalment a Granollers, però és mallorquí de socarrel. Diu que als cinc anys ja dibuixava. Ara, ja és un home que es troba a la tardor de la vida, fregant l'hivern, amb totes les seves fredors inconsolables. Però dins aquest cos d'artista hi crema l'espurna de la inquietut i la creació. I aquesta espurna es reflecteix en la seva mirada. La mirada de Miquel Morell vos podria semblar tímida. Potser n'hi ha una mica de tímida. Però, en tot cas, és una mirada humil, afable... No es pot demanar més a uns ulls clars, somniadors, que ben sovint es perden, mentre parlem, en la contemplació de l'infinit. A cada punt hem de tornar aglapir el fil de les paraules...

"Tímida? Potser sí. Encara que supòs sigui més aviat cosa del caràcter meu, poc ambiciós de les coses materials. Un home, per ric que sigui, només pot fer un dinar al dia. A la nit, no pot ocupar dos llits alhora. Ni viure en dues o més cases al mateix temps. Jo sempre m'he conformat en tenir que viures en el rebost i estar sota teulada pròpia i segura. I això no vol dir que no m'agradi l'aventura. He viscut l'aventura des de que era un al·lot petit. Quan anava a escola, mentre els altres nins jugaven a futbol amb pilotes més o menys improvisades, jo preferia restar a un racó, tot dibuixant o simplement, contemplant el món i la bola... Els meus mestres, quan jo tenia vuit anys, descobriren que el meu camí era el dibuix. Però els meus pares volien per a mi altre futur agraciats amb una paga segura..."

Sí, Miquel Morell vos mira, al llarg del diàleg, amb un mig somriure de Gioconda. Mesura les paraules que ha de dir, amb una prudència indefinible. Els anys han posat la seva mà feixuga sobre aquestes espatles de cos primatxó, de talla més aviat alta, d'os-sam llarg i ben complit, que es retalla encara amb la vitalitat d'un jovencell d'aquella bohèmia antiga. Mentre parlem em mostra ca seva, una planta baixa de barri, que és un museu de records

personals, de dibuixos i escultures que no ha volgut vendre. Rera la casa hi ha un petit pati, un "jardín potager", com diuen els francesos, i al fons del pati, la seva caseta-obrador. Un parell d'arbres fruiters, algunes plantes de ramell, molt herbam salvatge i uns cactus mexicans, llarguíssims, com a cirials d'església. Són, i Miquel Morell ho reconeix, autèntiques escultures fetes per la naturalesa. I és que potser la naturalesa pot prescindir de l'home, el seu principal agressor...

"La nostra societat és egoïsta i agressora perquè en bona part ignora el llenguatge de l'artista, la sensibilitat que un artista porta al damunt. Si aquesta sensibilitat es pogués projectar sobre els espèrits freds i materialistes a ultrança, la cosa seria molt diferent. Però ens trobam en una situació dominada per altres interessos i aquests interessos xoquen ben sovint contra la integritat de la natura. És inútil que l'artista en vulgui fer la denúncia. La societat li passa pel damunt com una pissonadora. Això ho puc veure ara, molt clarament, amb setanta anys de perspectiva. No he pogut amagar aquestes angoixes a la meua obra. Sempre he reflectit, a través dels meus sentiments, el món exterior, els pobres personatges de la vida social, els humils perdedors de sempre. La covardia, unes vegades, i la complicitat, altres, fan callar la crítica social, que sempre és la mateixa, al llarg dels segles..."

Miquel Morell segueix essent incombustible. Tan incombustible com alguna de les seves escultures de filferro, que ara em mostra. Veig i pens que ell és també de filferro. La vida no l'ha pogut oxidar malgrat tots els malglops que li han fet beure. Ha tengut l'eima de saber vinclar-se sense trencar la seva estructura. Observ els seus cabells blancs, el seu front esbargit, la seva barba patriarcal. Potser, tot plegat, és la pura imatge de la beatífica resignació del poble...

"Resignació, conformitat? De cap manera. Mai no m'he deixat influir per les modes i sempre he evolucio-

nat des de la meua pròpia perspectiva. Fet això, he perdut molts doblers. Però no puc vendre la meua autenticitat, que és la única cosa valuosa que tenc. Record una exposició a la Llotja, en aquella dècada dels seixanta i les obres dels que allà exposàvem xoquen frontalment amb tota la parafernàlia franquista de "El Valle de los Caídos". Amb el Grup Tago vàrem fer bona feina per a renovar l'art mallorquí, sobre tot en una aferrissada lluita contra el paisatgisme decadent. El bar Moka era aleshores lloc de trobada dels artistes més avantguardistes de Ciutat. I els del grup Tago ens hi sentíem com a casa. Vull reivindicar que aquell grup Tago va ésser la finestra de modernitat que omplí d'aires nous el panorama artístic de les Illes. Però, valgui la redundància, estàvem molt aïllats. Els poders establerts ens giraven l'esquena. Mentre, nosaltres, alenàvem un altre clima, connectat amb França i Itàlia, per exemple... He dedicat una quarantena d'anys al que podríem anomenar art pobre, atès els materials molt senzills emprats en fer les escultures. He estat un rebel dels temps del franquisme i per això vaig participar en qualsevol manifestació artística o social que tingués per objecte la reivindicació de la democràcia. Ara, quasi tothom, se'n fot de tot això. Però del que no dubt és de que vaig semblar amistats tots aquells anys i que en els darrers temps la meua obra ha estat amplament reconeguda, ja sigui amb homenatges a la meua persona o en la celebració d'exposicions molt concorregudes. Sigui com sigui, potser ens avançarem al nostre moment. Però no hi havia cap més fórmula. Sempre, com una obsessió, he volgut reproduir en la meua obra el conflicte de l'home-màquina, i aquesta imatge, avui mateix, es troba més vigent que mai..."

El poble, Miquel ho sap molt bé, ha estat el gran indiferent. Indiferent a les misèries d'altri. Indiferent a la dissortada matànea del planeta, indi-

ferent als que es troben malalts de bordes ambicions i ens arrosseguen a tots cap a l'abisme..."

"La única cosa que es salva de l'abisme i que és testimoni d'aquest moment de desfeta humana és, potser, l'obra senzilla feta a mà, la que junta creativitat en el tema i tradició en la pràctica, la que té aquest élan, com diuen els francesos, que mai no mor. És com la mar, aquella mar de la Cala de Santanyí, de les meves vacances d'estiu, quan jo era una criatura. Aquella olor d'algues i pins. Aquella intensa lluminositat marina... Mai no l'he oblidada. I aquell tren, el ferrocarril d'Es Pla, amarat de carbonissa, que tardava tres hores i que malgrat el cansament, era, també, la més estimada de les aventures. La imaginació em feia inventar joguines amb pots de llauna, capdells de fil, caps de sabates... Era tan ric en il·lusions i alhora tan pobre en mitjans materials aquell món de la meua infantesa..."

El pare de Miquel Morell era guàrdia civil. Ja sabeu la tendenciosa dita popular: "Trista és sa roba d'es guàrdia civil, en s'hivern de llana i en s'estiu de fil." Però el fill no volia ésser funcionari ni oficinista ni tenir un ofici manual d'aquells que donaven duros a final de mes. L'art, només l'art, el tenia embadalit i encisat. Són molts els records d'ahir que hi ha en aquest magatzem que és la seva memòria i que mai no podrien caber aquí. És la melàngia agredolça de milers de visions gelosament guardades. Ha vist créixer

Palma des de la perspectiva d'un home que barata el temps per feina i la feina pel goig d'inventar i crear. Gairebé tota la seva obra és el compromís íntim lliurement expressat. És el llenguatge de tot el seu quefer. Mai no ha pogut amagar els seus cinc sentits a la realitat impactant que l'envolta. Una realitat que li suggereixen la fam, el dolor, la mort, la malaltia, la pobresa, la corrupció, l'esclavatge, la tirania...

"Aquella escola de menuts, amb el meu baverall de ratlles que ens uniformitzava a tots. Aleshores feia servir un paper o un pissarrí, no per a fer burots o lletres, sinó per a dibuixar la dama de rostre indefinit que mai no he deixat de cercar. La recerca m'ha duit, finalment, a la descoberta de mi mateix. Vaig descobrir el que era i cada dia descobresc el que vull ésser. Del llapis i el paper de barba vaig passar a les figures tridimensionals, perquè la vida és en tres dimensions, i vaig enllestir volums o il·lusions de volum amb passió autodidacta. Deia Manel Hugué, escultor, quelcom que sempre tenc present: No passis ànsia. La gent no tindrà mai enveja de la teua intel·ligència. Envejarà el teu confort i el cigar que fumes, la senyora que presentes, el cotxe amb el qual passegues... I és veritat. El món és així."

Crec que la dama que Miquel Morell ha cercat tota la vida es troba molt prop d'ell. Ha estat sempre al seu costat. Es confonia fins i tot amb la seva pròpia ombra. Aquesta dama nom solitud. Ω

Pau i drets humans a la regió dels Grans Llacs Africans

M. LÓPEZ CRESPI

L'indiferència és el pitjor dels enemics dels pobles. La indiferència davant el que passa ara mateix, al nostre costat. La Plataforma per la Pau i Drets Humans a la regió dels Grans Llacs Africans denuncia la responsabilitat dels governs i organismes internacionals en el procés de deteriorament de la situació a la zona. Fins ara mateix no es veu cap voluntat d'intervenir de forma ràpida i eficaç. Certs governs, interessants en el control polític de la regió (i en aconseguir matèries primeres amb preus a la baixa), intenten -i malauradament ho estan aconseguint- desviar l'atenció de les institucions de la comunitat internacional cap a les manifestacions o simp-

tomes del conflicte, impedit així que s'afrontin les seves causes reals amb la finalitat d'esquivar la pressió internacional.

La Plataforma (amb el suport d'Amnistia Internacional-Mallorca; Apotecaris Solidaris-Balears; Bombers Sense Fronteres; Enginyeria Sense Fronteres; Fons Mallorquí de Solidaritat i Cooperació; Grup de Drets Humans-Mallorca; UIB; Vecinos del Mundo i Veïns Sense Fronteres-Balears) denuncia la situació de més de 100.000 refugiats que utilitzen com a escut humà en la seva retirada en direcció cap a l'oest del Zaire de les forces militars i les milícies "interhamwe" de l'antic règim responsable del genocidi de 1994 a Rwanda. Igualment totes les organitzacions que participen en la campanya

"Pau i Drets Humans a la Regió dels Grans Llacs Africans" volen informar de les desaparicions i assassinats de refugiats burundesos, principalment milers de joves que han intentat retornar al seu país passant per la frontera en direcció a Gatumba, així com, i és una de les coses més vergonyoses, els interessos i responsabilitats còmplies d'una vintena de països occidentals, tant europeus com africans, que no s'han aturat de vendre armes a les distintes parts en conflicte i més en particular als milicians i antics militars rwandesos, que intentaven des de Zaire realitzar operacions de guerrilla contra el nou govern de Kigali.

La campanya de la Plataforma vol que s'aturin les matances dins la regió i sigui garantida la protecció tant de la

població civil com la dels membres de les organitzacions humanitàries. Cal que el retorn massiu de refugiats rwandesos es faci baix la supervisió d'observadors internacionals. I, com a mitjà de prevenció d'horroros i atrocitats com les que hem vist diàriament pels mitjans de comunicacions, caldria crear, amb urgència, un Tribunal Penal Internacional Permanent, amb jurisdicció global i dotat de mitjans adequats i suficients.

És necessari aconseguir un "alt el foc" immediat i que sigui convocada una Conferència Internacional de Pau. La Plataforma, totes les organitzacions que li donen suport i les personalitats que ajuden aquest lloable projecte, volen que les institucions de les Balears es pronuncin sense ambigü-

tat i que actuïn de forma immediata per a ajudar a garantir la pau, el respecte dels drets humans, la seguretat i els processos democràtics.

L'ajuda del poble mallorquí (ja sigui a títol individual o a través de les seves organitzacions) pot materialitzar-se en aportació de recursos econòmics, ingressant els ajuts en el compte corrent nº 6000-1, ofic. 4903, Banc de Bilbao-Vizcaya (0182). També es pot expressar aquest sentiment de solidaritat amb les víctimes dels Grans Llacs, utilitzant un llaç negre simbòlic que es pot col·locar a nivell individual o exposar-lo públicament a portes, balcons i finestres de Ciutat. Ningú no pot romandre indiferent davant la constant violació dels drets humans en la regió dels Grans Llacs Africans! Ω

Pobles autòctons d'Amèrica: Cinc segles de resistència

A bans de l'arribada dels espanyols, vivien a Anàhuac, Abya Yala o Tawantinsuyu -aquesta terra que després de va anomenar Amèrica-, 70 milions d'essers humans. Milions de persones que vivien en ciutats i pobles estructurats en societats organitzades política i econòmicament; tenien la seva cultura, professaven les seves creences religioses i, com en totes les civilitzacions, tenien les seves esperances posades en el demà...

Han passat cinc segles i cinc anys des de l'arribada d'en Cristòfor Colom a les platges de Guanahaní, en el Carib. I avui, Guanahaní es coneguda com a Illa de Watling i Abya Yala, allò que és con dir Amèrica.

I avui, viuen a tot el continent americà, poc més de 50 milions de persones autòctones. Vint milions menys dels qui poblaven aquell territori en el segle XVI! Per posar un exemple tan dramàtic com il·lustratiu, l'any 1519, s'estimava que la població de Mèxic era de vint-i-cinc milions d'habitants, que se reduïren a poc més d'un milió el 1605.

Malgrat això, fins avui, el discurs oficial, tant a Espanya com a l'Amèrica Llatina, ha estat el de lloar la gesta dels espanyols, portuguesos i altres europeus que arribaren a aquell continent el segle XVI.

Han passat cinc segles i cinc anys des de 1492. Però, que ha passat durant aquests 505 anys?

Mentre que per a cert sector se tracta d'anys de vida, evangelització i desenvolupament, per a altres -els vençuts- se tracta de mort violenta, de colonització, imposició religiosa, d'explotació i d'injustícies.

Ni indis ni salvatges

Efectivament, ja des de l'inici de la conquesta, Europa nega l'identitat d'aquests pobles i els converteix en "indis"; llavors, 200 anys

després. l'Europa de la Il·lustració els redescobreix com a "salvatges"; més endavant, ja en el segle XIX, aquells pobles son vistos, sobre tot, com a mà d'obra barata.

Es tracta, doncs, de la història del subjugament no sols de tot un poble, sinó de tot un sistema socio-econòmic i cultural. Vet aquí algunes dades: Durant els deu primers segles de la nostra era, en Mesoamèrica es desenvoluparen les ciutats-estat, que es coordinen entre elles. Gràcies a l'arqueologia, se sap que ciutats com Palenque (Mèxic), Tikal (Guatemala), Copan (Hondures) etc. arribaren a tenir entre 30.000 i 50.000 habitants. Per altre part, l'arqueologia ha demostrat que els habitants de Mesoamèrica tenien un gran domini de les lleis de la naturalesa i eren capaços de moure pedres enormes per a les seves construccions; tenien un excel·lent coneixement de les matemàtiques per mesurar el temps de manera molt exacta, i un sentit refinat de l'art per pintar i adornar els seus temples i palaus.

Encara que en el segle X aquesta organització entra en una època de crisi, dos segles més tard, els asteques amb el "Nou Imperi", els maies amb el "Segon Imperi" i els quètxues amb la confederació de Tawantinsuyu, revitalitzen les societats precolombines. I aquest món que els asteques, maies i quètxues reconstruïren fou el que va meravellar als europeus que arribaren al continent en els segles XV i XVI.

Descobriments, trobada i xoc

Descobriments? Trobada? Què va passar realment com a conseqüència de l'arribada d'en Colom de Felanitx a Amèrica?

Sens dubte, per als europeus hi va haver un descobriment i allà entraren en contacte dos móns, dos conceptes d'entendre la realitat. Però després de la trobada va arribar l'enfrontament.

Només en el lapse de 50 anys, el 80% de la població va morir víctima de les malalties importades pels europeus i per les dures condicions de vida que els foren imposades, aiximateix la classe dirigent fou exterminada.

Els autòctons perderen el control sobre l'economia, la política, la cultura, i inclús veïren com els eren prohibides les seves manifestacions religioses i s'enfonsava la seva estructura social.

Però, qual fou la reacció del nadius davant l'holocaust perpetrat pels europeus?

La lluita frontal contra l'invasor

Des de llavors se pot parlar de l'inici de la resistència indígena. La primera resposta fou la lluita frontal. La guerra per a defensar els seus interessos. Però les concepcions de lluita eren molt distintes. I les "guerres florides" dels "cavallers àguila" i els "cavallers tigre" mesoamericans, toparen amb la concepció de guerra d'extermini dels espanyols.

Efectivament, la proposta bèl·lica indígena se basava en "mesurar forces" home contra home. Però s'hagueren d'enfrontar a uns conquistadors muntats a cavall, soldats armats amb arcabussos i recolzats per cans feroços, ensinistrats per a la guerra.

Així caigueren les ciutats, però la resistència no se va aturar. Malgrat haver estat delmats, els maies seguien lluitant a Guatemala en el segle XVII. I en el Nord de Mèxic, Coras i Huixols no foren sotmesos fins el 1722.

La resistència passiva

Una segona resposta fou la resistència passiva; se tractava d'aguantar per tal de no morir, esperant que el temps jugués al seu favor. Se pagaven els tributs, se feia feina pels nous colonitzadors... però, al Carib, milions d'autòctons moriren d'esgotament, de fam, de malalties importades pels europeus... en definitiva, víctimes de la crueltat. Aquesta situació va motivar que algunes comunitats autòctones optassin pel suïcidi. Pobles sencers es llançaren pels precipicis, s'ofegaren a la mar i s'enverinaven de forma col·lectiva, perquè havien perdut tota esperança de vida.

Una altra actitud fou la de no engendrar més fills. Una vegada provada la brutalitat de les "encomiendas", dels treballs forçats a les mines i de la servitut a les cases dels conquistadors, moltes de dones preferiren avortar abans que els seus petits haguessin de sofrir aquella realitat.

Responsabilitat històrica

És massa senzill carregar les culpes del genocidi indígena només a dos països. En la dominació d'Abya Yala va participar tot Europa. Espanya i Portugal feren l'obra bruta de la guerra de conquesta i de la implantació del sistema europeu de valors; Anglaterra se va dedicar a proporcionar mà d'obra esclava, duent-la d'Àfrica; Alemanya i els països saxons, a través dels seus bancs, finançaren l'empresa colonial, i Roma va donar la justificació religiosa del repartiment territorial.

Tot això fou al principi i no pot acusar-se, només, a països europeus de la responsabilitat que sens dubte comparteixen.

Una vegada aconseguida la independència, les noves nacions llatino-americanes, ja en la seva majoria criolles, -minories blanques, front a mestissos, indígenes i negres- amb governs al servei de grans empreses europees i nord-americanes, han continuat amb la seva política d'utilitzar l'"indi" com a mà d'obra barata i com a objecte de turisme.

Per altra banda, molts "hacendos" i inclús governs, s'han encarregat dels darrers segles, de foragitar dels seus territoris als autòctons per robar-los les terres, cultivar-les, convertir-les en pastures o explotar els seus recursos de fusta i miners.

Sia com sia, avui segueix la política de domini de les nacions indígenes americanes. A Guatemala, continuen les matances contra comunitats autòctones; a Colòmbia alguns indígenes que defensen els seus drets són tractats de terroristes; a l'Ecuador el Govern ofereix territoris tradicionals dels indígenes a les multinacionals del petroli; al Perú, "Sendero Luminoso", "Ejército" i narcotraficants se disputen el control dels territoris indígenes... I així al Paraguai, a Costa Rica, a l'Argentina, a Xile, al Brasil, la Història es repeteix.

Reneix el moviment indígena

La situació actual de sotmetiment passiu sembla remetre. Des dels Cree de Canadà fins els Mapuxe de Xile, el moviment indígena resorgeix i reclama els seus drets. Dret a la terra, a la dignitat i al desenvolupament.

Avui, quatre països llatinoamericans tenen majories autòctones: Bolívia, Guatemala, Ecuador i Perú. Els autòctons en aquests Estats estan prenent consciència de la seva realitat.

A l'Ecuador, s'ocupen dels pous de petroli. Els pobles quètxua, Kixuar i Axuar de l'Amazònia equatoriana, situats a la província de Pastaza, a l'Ecuador, reivindiquen el reconeixement dels seus drets per part del govern de Quito. Uns drets pactats als Acords de Saraiacu el 1989... que a la pràctica són lletra morta.

A Bolívia, guaranies, xiquitanos, moxos, movimes... del Beni, a l'orient del país, reclamen el dret al territori i a la dignitat. Per altre part els autòctons, especialment aimares i quètxues, duen amb els seus vots tres diputats als Parlament.

A Guatemala, la consciència maia s'esten entre els quètxes, cakxiqueles, mames, kekxíes, ixiles... I el sentiment de pertanyer a una nació maia creix dia a dia.

Ianomamis, kaiapos, al Brasil, mapuxes a Xile, xixbas a Colòmbia... tots pareixen disposats a recordar a l'opinió pública mundial que ells també existeixen. Informe d'Intermon. Ω

Règim fiscal

Resulta lamentable l'espectacle polític que estam presenciant des de fa un parell de setmanes. Resulta penós que els partits polítics més votats a les darreres eleccions a les Illes Balears i Pitiüses actuïn constantment contra els interessos dels ciutadans d'aquestes mateixes illes.

Acabam de veure com el CIM s'inventa una diada per a Mallorca que no té més sentit que intentar trencar el lligam del 31 de desembre amb la catalanitat: no es tracta de no celebrar un fet bèl·lic, sinó d'oferir "nuevas glorias a España". Veurem si la proximitat amb l'11 de setembre...

Per no quedar enrera, ara és el president Jaume Mates qui vol puntuar a partir de tirar endavant el seu projecte estrella: un règim fiscal especial per a les Illes Balears i Pitiüses que ningú no sap que tindrà d'especial, si bé tots sabem que seguirem a règim en el tema fiscal. Tant de bo que aquest règim fiscal, que d'entrada no és res més que una ajuda política del PP de Madrid al PP de les Illes per fer front als seus desbarats, acabi dotat dels continguts propis d'un paradís fiscal, com a pas previ a un Concert Econòmic que contempli una sobirania fiscal per a la nostra comunitat. No hem de gestionar únicament les deixalles de l'espoli fiscal que pateix la nostra terra.

Cal anar a Madrid a exigir tot el que ens correspon perquè és nostre, hem de lluitar per omplir de contingut una autonomia que per ara només en té el nom. A partir d'aquí ja podrem parlar de solidaritat; a hores d'ara només existeix el robatori, un robatori del qual en són còmplices els partits polítics que tenen el seu centre mental a Madrid i que es preocupen més per la "sagrada unidad de España" que pel benestar dels ciutadans i les ciutadanes que els han votat i els mantenen. Josep Serra ERC. Ω

ELS 7 FRONTS ON ELS PAÏSOS CATALANS HAN D'ASSOLIR LA INDEPENDÈNCIA

1. Front en pro de la formació de dirigents.
2. Front en contra de la tergiversació de la nostra història.
3. Front en pro d'una revolució pedagògica, i d'un ensenyament que no subestimi la cultura catalana.
4. Front en contra de la drogaaddicció, i de la depauperació, caracterològica, del nostre poble.
5. Front en pro de la integració dels immigrants, i del ferm rebuig dels colonitzadors.
6. Front en contra de l'imperant senequisme polític.
7. Front en pro de l'autèntica recuperació de Barcelona com a capital d'uns Països Catalans lliures.

NATALICI? ANIVERSARI? CASORI? NOCES D'ARGENT?

No us trenqueu les banyes pensant en regals o peregrinant per botigues de 20 duros, regaleu subscripcions de L'ESTEL d'un any, de dos anys o de cinc anys als vostres essers estimats.

**Feu país, família i amistat tot alhora.
DIGAU-LOS-HO amb L'ESTEL**

De bodes i monuments

FRANCESC CASTANY DE CASO,
ESTAT CATALÀ

El diari "Avui" del 1 de maig d'enguany ho esbombava en primera: "Boda reial a Barcelona". I sí, pel setembre Espanya ens endossa boda borbònica al Cap-i-Casal. Volen casar la filla petita del rei Borbó, na Cristina, amb un "chicarrón del Norte" anomenat Ignacio (perquè això de "Iñaki" els sonarà massa etarra) Urdangarín que juga a l'equip d'hàndbol del Barça i és fill d'una família adinerada (negoci de banca) i tradicional basca militant del PNB. Tots dos es van conèixer a Barcelona i s'hi troben d'allò més bé, i és aquesta la raó perquè tots dos volen que es celebri la boda a Barcelona. Una excusa emocional perfecta per al jacobinisme espanyol. Ho estaven esperant. No n'hi ha prou a tenir assegurada la sotmissió catalana de la mà del seu "hombre de Estado", Jordi Pujol. No, cal guanyar la guerra dels cors i les ments. Cal espanyolitzar de cor els catalans. I què millor que una boda reial com les d'antany per aconseguir-ho? -deuen pensar. Posada en escena lacrimògena, masses (pagades o no) enfevorides i els comentaris de torn de les també histèriques ties maries de

torn que faran fer un negoci rodó a les revistes del cor. Però això només és el glamour superficial. Per sota es vol preparar l'acceptació popular de la Casa de Borbó entre els catalans. Ens volen monàrquics de cor, no de conveniència; que és com dir que ens volen espanyols de cor i no de conveniència. És per això que alguns ja l'han començat a batejar com la "Boda autonòmica", perquè busca l'adhesió dels històricament desafectes: bascos i catalans. Euskadi hi posa la matèria prima i Catalunya l'escenari. I tots contents. No pot ser que el sentiment monàrquic sigui tan fervorós entre els espanyols i tan insuls entre bascos i catalans. I és per això que els relacions públiques de la "Casa Real" han volgut preparar un esdeveniment que ho pogués corregir. No cal dir que als esclaus no els ha mancat temps per vinclar-se als desitjos reials. Pujol: "Conec la Infanta i puc dir que és una noia molt agradable a qui agraeixo que s'hagi integrat a Catalunya, perquè quan li parlo en català, ella em contesta en català", o Maragall: "La ciutat està a disposició de la Família Reial (...) El comporta-

«La Catalunya sorgida del transfranquisme ret homenatge a un dels seus inspiradors, Francesc Cambó. El model polític d'en Cambó, descrit en la frase "Buscar l'encaix de Catalunya a Espanya", és el model que segueixen els seus néts polítics: Pujol i Maragall. Allà estaven, el 30 d'abril d'enguany, en la inauguració del monument recordatori al destacat espanyolista. Ben feliços i cofois; per fi els botiflers tenen el seu mirall públic. Un mirall públic, que com el "cris-tall que ho veu tot" de l'Olimp de Zeus; a Espanya li permet veure com el mite de Siríf també té la seva versió catalana en els Cambós d'ahir i d'avui. Per desgràcia de Catalunya i els Catalans.»

ment de la ciutadania serà magnífic i que el tarannà de la infanta Cristina ha fet que els ciutadans de Barcelona la considerin com a pròpia". La qüestió que ens volen vendre és que en el fons se'ns casa una noia coneguda, model de virtuts i prou. Però el simbolisme polític és més que evident. Serà la boda de la "Unidad de España". Veurem gent fent voleiar banderetes catalano-espanyoles cridant allò de "Viva el Rey" i "Viva España"? És probable, més quan els espanyolots més actius, i convenientment reforçats per gent provinent d'Espanya, que no en tingueu dubtes en serà un caramull, s'hi entregaran d'una manera total sabent la projecció mediàtica que tindrà l'efemèride.

Tot aquest enrenou monàrquic,

però, se succeeix en ple cinquantenari de la mort de Francesc Cambó. La coincidència de fets no és pas fortuïta. Cambó fou un català que començà actuant molt esperançadorament com a catalanista, però que acabà amb la ignomínia de la traïdoria damunt les seves espatlles. El seu conservadorisme, aguditzat per la seva entrada en el món dels grans negocis, que tants beneficis li van reportar, el van llançar a rendir-se en mans del jacobinisme espanyol (sistema proteccionista). L'extrema enveja envers Francesc Macià per aconseguir per Catalunya el que ell amb anys d'esforç no havia pogut aconseguir, i la percepció que tingué del triomf democràtic republicà com un greu perill per al seu model de societat conservadora, foren els detonants de la seva adhesió a la temptació autoritària que encapçalava el nazi Franco. Temptació que acabà essent, en paraules de Borja de Riquer i Permanyer, autor de l'acclamada estudi històric "L'últim Cambó", "l'empresa propagandística més destacada, audaç i eficaç de les que va poder comptar el bàndol sublevat" (diari "El País" 30/4/1997). Tanmateix el tanoca Cambó encara esperava veure reconeguts els seus serveis prestats a la "Cruzada" enmig de la perplexitat que li causava veure que l'exèrcit espanyol tornava a entrar a Catalunya no com una força d'alliberament, sinó com un invasor i un ocupant. Cal dir que ni va ser recompensat en res i a sobre va haver d'exiliar-se a l'Argentina tot refotut de veure's a si mateix com a criminal contra el seu propi poble; això que ell havia qualificat la contesa com una lluita entre "la civilització i la barbàrie". La cobdícia material i l'elitisme malentès l'havien portat a fer de "palanganero major" d'Espanya. És allà on les misèries d'alguns són millor aprofitades i també més mal pagades. Cambó, doncs, és l'exemple de l'esquizofrènic (la frase d'Alcalà Zamora que li va dedicar ho resumeix: "No se puede ser al mismo tiempo el Bolívar de Cataluña y el Bismarck de España") i l'esclau ("Quiero una Cataluña grande en una España grande"). El resum d'un personatge finalment patètic.

I es veu que aquest perfil agrada força a la casta política del país

fins l'extrem de construir-li un monument a la seva memòria a la barcelonina Via Laietana. El dia 30 d'abril d'enguany, dia de la inauguració, els representants més destacats d'aquesta casta transfranquista, Pujol i Maragall, van dir la seva. Pujol va validar el discurs de Cambó que pretenia una regeneració d'Espanya des de Catalunya, sense abandonar el catalanisme com a motor impulsor. Maragall per la seva part va destacar el "catalanisme obert" de Cambó i la conveniència que per a la societat catalana representa el Cambó polític. Per la seva part Alberto Fernández Díaz, president del PP català, va insistir a presentar Cambó com a exemple de la integració del catalanisme en un "compromís amb Espanya". Els promotors del monument han estat Maragall, l'important empresari Carlos Ferrer Salat i amb aportacions de la Cambra de Comerç, l'Ajuntament i la Generalitat. Fixeu-vos que aquest monument és obra de la Catalunya oficial i per tant espanyola, no pas de la Catalunya popular i catalana. Aquesta ja es va manifestar socialment quan va reclamar i finançar amb aportacions diverses la realització del monument a Francesc Macià a la Plaça Catalunya. Mentre Macià és patrimoni del poble català, Cambó segueix sent patrimoni dels patètics. Uns patètics que segueixen volent "una Catalunya gran en una Espanya gran" i "ser alhora els Bolívars de Catalunya i els Bismarcks d'Espanya". És per això que gràcies a aquests militants de la degeneració ens portaran una boda borbònica per celebrar que amb el genocida anti-català Felipe V, va començar la seva carrera política perquè els catalans fem i ens sentim ben ridículs. Les xaronades continuen després de les Olimpíades del 1992. No obstant, el dia de la boda borbònica hi haurà força catalans (moltíssims més dels que oficialment es voldrien) que seguirem recordant-nos del general Joan Prim i Prats i la seva proclama política més famosa: "Els Borbons; mai, mai, mai!" i seguirem més fidels que mai, valgui la redundància, al crit de llibertat més òptim que ha enarbolat el nostre poble en aquest segle XX: "VISCA MACIÀ I MORI CAMBO". Ω

Ignorar (IV)

JULIÀ PERE RADO I GARAU

A mateix temps vull fer notar que a les impremtes amb les lletres que tenen és pot imprimir quasi totes les llengües romàniques amb els mateixos motlles.

Ací arribam a la primera conclusió: no utilitza el mallorquí perquè no li vé de gana, o no en sap, ja que les excuses que ens dona són molt pobres.

També parla d'amor, però l'amor més gran cap a qualsevol cosa és fer-la nostra, i referent a la llengua el fer-la nostra vol dir utilitzar-la sempre.

Quan parla dels signes de puntuació segueix la castellana. Per manca de coneixements o perquè el que volia fer era un estudi per aprendre el castellà? Ell mateix respon a la qüestió quan diu que és impossible desterrar d'aquí "el lemosín", no mallorquí.

Segons Joan Albert Villaverde, al primer opuscle de Línia Directa, Palma 1991, diu que possiblement els mots utilitzats per n'Amengual són de Palma, deixant la part forana sense trescar amb una infinitat de dialectalismes locals desconeguts pels veïns de Ciutat, un oblit imper-

donable per qualsevol lingüista que vulgui fer una gramàtica i un diccionari normatiu.

Al mateix temps Villaverde diu que el misser no posa en dubte en cap moment la unitat del català; és més, la manifesta explícitament quan diu: "De aquí, de la conquesta de Jaime I, data en estas islas el idioma lemosín"... i recorda que la gramàtica té la finalitat de facilitar-nos l'aprenentatge de castellà. (Pròleg X).

Éssent jo repetitiu, tornaré a utilitzar a Villaverde en qüestió de l'antigor de les gramàtiques i diccionaris. La llengua evoluciona i també els estudis lingüístics, de manera que la gramàtica normativa de qualsevol llengua és sempre la darrera edició, no la primera o la més antiga; n'Amengual també ens ho recorda al seu pròleg XI-XII.

La segona conclusió també ens la dona n'Amengual quan diu que ell "porque aquí no se piensa sino en buscar la verdad; y en abrazarla donde se hallare y de cualquier parte viniere. (Pròleg XI-XII).

Si ens fixam en la grafia emprada a la gramàtica i al diccionari és veritablement complexa i peculiar perquè "la palabra escrita sea la pintura exacta y el vivo retrato de la pronunciada". Avui tothom sap que les llengües, formades pels diversos dialectes són impossible de transcriure'ls, ja que resultarien impossibles

de llegir fora del cercle del mateix dialecte, provau-ho en qualsevol llengua coneguda i enregistrau-la i després intentau escriure'l tal com està enregistrada, us asseguro que és un exercici molt peculiar i pot resultar-vos una divertida i enigmàtica lliçó.

A l'època que n'Amengual feu la seva gramàtica i el diccionari la filologia encara era una ciència desconeguda amb aqueix nom i els primers en catalogar-la sorgiren a finals del segle XX; per tal, sols i havia esperits indòmits que anaven a la recerca de material, un dels quals fou un paisà nostre anomenat Marià Aguiló Fuster, que feu un diccionari i uns apunts de gramàtica i, segons la Gran Enciclopèdia de Mallorca, va ser un dels protagonistes de la Renaixença mallorquina". Vull recordar que n'Aguiló morí l'any 1897 als 72 anys.

Recordem que la filologia, a mitja segle XIX, no era coneguda, però sí que cal recordar que les llengües ja tenien nom conegut de bastants segles abans, cosa que desconex o vol desconèixer n'Amengual, ja que, fins i tot, tothom reconeix que si bé Jaume I era rei d'Aragó, ell pertanyia al Casal de Barcelona, i que la llengua que utilitzava era el català, cosa que no ens ha de sorprendre, ja que les dinasties reials donen reis, a alguns països, estrangers allà on aquests mateixos països no tenen regne, sino república. Ω

La nostra llengua a l'Església

- 1716.- Lluís XIV ordena que a Perpinyà es prediqui només en francès. El 16 de gener, Decret de Nova Planta al Principat de Catalunya.
- 1717.- El bisbe de Tortosa, Juan Minguélez de Mendaña Ozorio, ordena al Capítol Catedral que faci en castellà els acords i actes.
- 1751.- Els escolapis ordenen a tots els religiosos de parlar en castellà sota pena de "pa i aigua".
- 1768.- El comte d'Aranda promou la Reial Cèl·lula del 26 de juny per la qual es prohibeix l'ensenyament del català a les escoles de primeres lletres, llatinitat i retòrica; es foragita el català de tots els jutjats tot recomanant-ho també a les cúries diocesanes. Els escolapis manen l'aplicació d'aquesta reial cèl·lula a totes les seves escoles.
- 1770.- El bisbe Climent de Barcelona imposa el castellà al seminari, amb el nou "Methodo o Plan de Estudios".
- 1771.- El bisbe de Vic Bartolomé de Sarmentero promulga un Decret ordenant que es prediqui en castellà.
- 1776.- El bisbe de Mallorca obliga a utilitzar el castellà a les parròquies i en l'ensenyament del catecisme.
- 1784.- El bisbe de Barcelona Gavino de Valadares imposa tothora el castellà al seminari.
- 1788.- El bisbe de Seu d'Urgell Josep de Boltas imposa noves "Constitucions", per les quals s'obliga el castellà al seminari.
- 1899.- El diputat Romero Robledo interpel·la al govern contra el catalanisme de Torres i Bages.
- 1900.- Debat parlamentari contra la pastoral del doctor Morgades, que recomana el catecisme en català.
- 1902.- Alfons XIII jura la Constitució. Reial Decret de Romanones que obliga a l'ensenyament del catecisme en castellà. Debat parlamentari en contra del Decret.
- 1828.- Pressions de Tedeschini sobre l'església catalana i decrets del Vaticà sobre l'ús del català.

«Que en las escuelas de primeras letras y de gramática no se permitan los libros en lengua catalana, escribir ni hablar en ella en castellano». Instrucciones a las escuelas 1716.

Repassem la Història

Si repassam la Història, al principi de la dominació castellana sobre els Països Catalans. Tots els bisbes eren forasters. Més avant, tornarem a tenir bisbes nacionals. A Sant Joan, poble del pla de Mallorca on vaig néixer, els anys quaranta, els llibres de devoció, novenaris etc. eren en castellà. Tanmateix, els capellans és rebel·laven contra aquesta situació, traduïen sobre la marxa i ho deien tot en català literari, així com els sermons que aquells temps eren bells i poètics, sobretot els del pare Rafel Ginard, estimat religiós de l'Ordre Franciscana. Ω

Contra l'evangelització en indígena hi ha aquests "beats".

La bogeria d'en Felip V

L'any 1721, el duc de Saint-Simon va visitar Espanya i va registrar en les seves memòries la transformació patida pel rei Felip V d'Espanya des de que era duc d'Anjou. Diu així: "A la primera mirada, quan vaig fer la reverència al rei d'Espanya, em va sorprendre tant que vaig tenir necessitat de tota la meua sang freda per no fer-ho coneixedor. No vaig veure cap rastre del duc d'Anjou, a qui vaig haver de cercar en el seu rostre apriat i magre. Anava encorbat i havia tornat petit, la barra sortint, els seus peus completament rectes se tallaven quan caminava i els seus genolls estaven a més de quinze polzades un de l'altre; les seves paraules eren tan arrossegades, el seu aire tan neci, que vaig quedar confós. Una jaqueta sense cap daurat, d'una roba morena grossera no millorava la seva casa ni la seva presència."

Els metges reials dictaminaren que el rei patia "frenesí, malaltia de malenconia, mania i malenconia hipocondríaca". Aquestes mateixes paraules se poden llegir a la plana 98 d'un llibre de l'època intitulat "Manifestación de cien secretos del doctor Juan Curvo Semmedo experimentados e ilustrados por el doctor Rivera, su autor i doctor don Francisco Suárez de Rivera, Madrid 1736."

No restaurà al seva salut el fastigós tirà, ja que un document del 13 de juliol de 1722, citat per Arthur Chuquet en les seves "Feuilles d'Histoire", ens revela que no s'havia mudat de roba des de feia un any. D'aquesta manera, el seu vestit li queia a trossos, i especialment els seus calçons descosits des de la cintura cap avall que li servien de ben poc: quan s'asseia li veien les cuixes nues. Al començament, un ajuda de cambra li adobava aquests pantalons fins que se cansà de fer-ho. A vegades, quan sortia per anar a missa, la reina aguantava amb agulles els trossos d'aquest pantalons, i ell li ho deixava fer. La sang freda que demostrava aleshores pareix inconcebible.

El 17 de gener de 1724, Felip V abdicà en el seu fill Lluís I, casat amb Lluïsa Elisabet de França, Made-moiselle de Montpensier, filla del regent de França Felip d'Orleans. Saint Simon diu d'ell que "tenia la intel·ligència d'un nin, la curiositat d'un adolescent i les passions d'un home".

Vet ací com relata el propi duc de Saint-Simon l'acomiadament de Lluïsa Elisabet, quan era l'esposa del príncep d'Astúries:

"Estava na Lluïsa Elisabet sota un dossier, dreta, les dames a un costat, els grans a l'altre. Vaig fer tres

reverències, i llavors el meu compliment. Aleshores vaig callar, però en va, perquè no va respondre cap paraula. Al cap d'uns moments de silenci vaig voler donar-li tema per a contestar-me i li vaig demanar si desitjava qualque cosa pel rei, per la infanta i per la madame, el duc i la duquesa d'Orleans: Me va mirar i va amollar un rot estentori. La meua sorpresa fou tan grossa, que vaig quedar confós. Un segon rot va esclafir, tan sorollós com el primer. Vaig perdre la serenitat i no vaig poder deixar de riure; i mirant a la dreta i a l'esquerra vaig veure que tots tenien la mà damunt la boca i remenaven les espatlles. Finalment un tercer rot, més fort encara que els dos primers, va descomposar els presents, i les rialles es donaren a la fuga jo com les de tots els qui m'acompanyaven, amb rialletes tan grosses que no ens podíem aturar. Tota la gravetat espanyola va quedar desconcertada, tot se desordenà; res de reverències: cadesqual, tirant-se p'en terra de rialles, va sortir corrensos com va poder, sense que la princesa perdés un àtom de la seva serenitat.

Que lluny està tot això del quadre de Van Loo!

Del llibre "Històries de la H". Fons de documentació. Ω

Alsàcia

El primer de novembre de 1975, Hans Zorn, membre de la direcció d'El Front Autonomista d'Alliberament (EL-FAL), escrivia a "Le Monde": "Que els jacobins francesos vagin en compte. Processar l'autonomisme portarà com a conseqüència que s'obri un llarg procés que només pot conduir a trobar un sol culpable, l'Estat francès."

Alsàcia-Lorena està formada pels tres departaments del nord-est de l'Estat francès que de l'any 1871 al 1918 varen formar el Reichsland. En teoria hauria de gaudir d'un estatut apart però, en no existir una "regió" específica anomenada Alsàcia-Lorena, sino un departament molt més ampli, les seves institucions administratives i judicials pròpies queden completament sotmeses a les del departament, o sigui a París.

Fins l'any 1748 la llengua alemanya va ser respectada. Aquest any, un intendent reial canceller de Lorena va proclamar el francès com a llengua oficial. Malgrat tot, durant l'Antic Règim, Alsàcia i Lorena eren considerades "províncies estrangeres" i la seva llengua era respectada. La revolució, i més tard l'imperi napoleònic, varen "unificar" el país i assimilar totes les cultures perifèriques. L'any 1908 el francès era la llengua predominant a l'ensenyament

secundari i superior. L'any 1921 ja era la sola llengua utilitzada i l'alemany s'ensenyava com a segona llengua tres hores a la setmana. Després de la segona annexió, en finalitzar la segona gran guerra, les autoritats franceses cregueren convenient suprimir-la per tal de permetre al francès guanyar el terreny perdut. Des de 1950, la lluita per l'ensenyament de la llengua pren proporcions importants ajudada pel Cercle René Schickele, que compta amb el suport del premi Nobel Alfred Kastler. El Cercle organitza cursos privats d'alemany i tot tipus d'activitats culturals que serveixen per a conscienciar la gent.

Una enquesta recent feta per l'Institut Francès d'Opinió Pública va donar com a resultat que el 85% d'Alsàcia desitjava l'ensenyament en alemany, mentre que tan sols el 13% n'eren contraris. Cal tenir en compte que l'any 1962 només hi havia un 25% de persones que sabien parlar alemany a Alsàcia Lorena.

La premsa és bilingüe. El diari més important d'Alsàcia té un tiratge de 67.000 exemplars en francès i 120.000 en bilingüe. El diari bilingüe és quasi tot en alemany, menys els esports, que són en francès.

El 15 de novembre de 1970 es va crear a Estrasburg el moviment regionalista d'Alsàcia-Lorena (MRAL) que té com objectiu fonamental la constitució d'una regió alsàciana integrada dins una França

federal i al mateix temps dins una Europa també federal. Més tard, el MRAL es convertí en ET-FAL, El Front Autonomista d'Alliberament. Els tres punts fonamentals d'EL-FAL són: El reconeixement del fet alsàcià en el pla cultural, social i econòmic; l'elecció d'una Assemblea alsàciana mitjançant sufragi universal, al mateix temps que la creació d'una confederació renana dins de l'Europa dels pobles. Declaren que no són separatistes, sinó tot el contrari, ja que el seu desig és la unificació europea. "El separatisme -diuen- és l'Estat centralista el que l'exerceix, partint artificialment les comunitats culturals, lingüístiques, econòmiques i geogràfiques. Els autonomistes volem la unitat europea i reclamem que aquesta es constitueixi a partir d'unes realitats concretes, com són les nacions i no mitjançant els Estats artificials."

EL-FAL és membre de l'oficina Europea de Nacions sense estat en la qual també hi participen el Partit Nacionalista Basc, Strollad ar Vro (Partit Nacionalista Bretó) i la Voksunie (Partit del Poble Unit de Flandes).

Record del meu temps de serge de l'Hotel Badia de Palma de s'Arenal, l'arribada d'alemanys, amb cara d'alemanys i parlant alemany, i passaport francès; eren alsàcians. Ω

Europa, horitzó de la nació catalana

BERNAT JOAN I MARI.
PRES. D'ESQUERRA REPUBLICANA-ILLES BALEARS I PITIÜSES

Quan la idea d'Europa va començar a construir-se, allà cap als anys cinquantes, molts catalans que vivien en l'exili interior (i també d'aquells que havien tengut pitjor sort i havien anat a parar a l'exili exterior) hi veieren una guspira d'esperança. Si algun dia s'arribava a fer possible aquesta construcció d'Europa, necessàriament haurien de produir-se nivellaments que serien favorables als Països Catalans. Hom pensava això en un context en què pràcticament tot ens resultava desfavorable. Per això el catalanisme va constituir el primer focus europeïsta en una Espanya absolutament tancada sobre ella mateixa, autocràtica i arcaica, absolutament inhomologable amb la resta del continent europeu. D'alguna manera, el pensament català va constituir el primer motor per a la difusió d'una idea d'Europa encara ben trontollant en el conjunt d'un Estat espanyol que hi vivia absolutament d'esquena.

Avui hi ha sectors que fan córrer una brama que no hauria de fer-nos ni un mal esgarrinx i que, en canvi, té gent que l'escolta. Segons aquesta gent, no té sentit el nacionalisme d'alliberament en un context nou, en què precisament allò que es busca és la consolidació d'unitats superiors, com ara la unitat europea.

Agnes Heller, la sociòloga hongareso-nordamericana, afirma exactament tot el contrari: és quan es consoliden unitats de major abast quan la diversificació de les que no en tenen tant té més sentit. És

precisament en el context de la construcció de la unitat europea que la llibertat de nacions com ara els Països Catalans, Euskadi, Escòcia, el País de Gal·les, Flandes, etc., tenen més sentit. Si ens trobam en camí de construir una Europa unida, per què no s'ha de poder construir sobre les seues unitats naturals? Què hi fa, que les unitats que configuren aquesta Europa siguin dotze, setze o vint-i-cinc?

Per a nosaltres, actualment, la participació activa en la construcció de la unió europea té diversos avantatges:

a. Per un costat, constitueix un canvi d'univers mental diferent, deslligat del nacionalisme espanyol. Els trets d'identitat, la llengua, la cultura, les formes de vida, l'economia, etc., de la nació catalana han estat reprimits i sabotejats des del nacionalisme espanyol. Per això, promoure estructures que l'entrebanquin constituirà un element favorable per poder aconseguir, d'una vegada, una mica d'autocentrament. Per la (mala) educació rebuda, per la (in)cultura que ens han imposat, tenim tendència a veure'ns des de la perspectiva dels que es troben al centre de l'Altiplà. La participació en aquest projecte anomenat Europa ens pot sostreure d'aquesta visió esbiaixada de nosaltres mateixos.

b. D'altra banda, veure'ns com a europeus pot crear uns lligams de solidaritat amb la resta dels nostres conciutadans d'arreu d'Europa prou diferents del fet de veu-

re'ns des de la perspectiva d'un dels Estats-nació ja constituïts.

c. Així mateix, treballar per la construcció d'una Europa plural ha de facilitar precisament la diversitat. No està encara gaire clar per quin model d'Europa s'optarà, finalment. Probablement perquè hi ha molts elements de tensió i molts estira-i-arronses que impedeixen de moment la creació d'un model ben definit. Hi ha, de fet, tres models que competeixen pel disseny d'aquesta Europa del futur: una Europa que sigui una còpia del "melting pot" americà (tots igualats i nivellats, tant culturalment com lingüísticament), una Europa basada en la uniformització de cadascun dels estats ja constituïts (model francès) o una Europa basada en les comunitats humanes que realment la integren (aquest seria, òbviament, el nostre model ideal).

L'encaix dels Països Catalans dins l'Estat espanyol no ha funcionat (no parlem ja de l'encaix de la Catalunya nord dins l'Estat francès!). Però sempre s'ha buscat, des d'una perspectiva catalana, l'encaix amb Europa. Ara que s'està construint la Unió Europea, hem de buscar la manera de participar-hi directament, sense intermediaris que generalment entrebanquen el nostre futur i la nostra voluntat, amb intel·ligència i amb decisió.

Per aconseguir tot això, caldria també un recanvi notable en la nostra classe política, que, a les portes del segle XXI, sembla que encara no hagi sortit del segle XIX. Ω

Balears no és Mallorca?

Un dels col·laboradors habituals en la secció d'opinió del Diari de Balears, en Miquel Payeres, té sovint la ploma esmolada per furgar en els temes més conflictius i, mirau per on, el dilluns dia 19 va trobar que havia d'espolsar els que no són prou balearistes.

Parla dels partits nacionalistes en relació a la III Diada per la Llengua, la Cultura i l'Autogovern i arriba a la conclusió que estan notablement mancats d'esperit balearic. I no és gens estrany això, ja que UM només té ulls per a Mallorca i el PSM encara no sap ben bé per a què.

Sempre he considerat que la decisió dels batles menorquins reunits a Es Mercadal el 1931 per tractar el tema autonòmic i la seva decisió final de sol·licitar la incorporació a la Catalunya (Principat) autònoma o bé seguir la via independent no foren fruit de la irresponsabilitat ni de la malvolença. En l'actual etapa democràtica, des de Formentera també es varen posar entrebancs a l'Autonomia balear. En els dos casos, separats per més de 50 anys, el problema de fons és el mateix.

He fet llargues estades a totes les illes (la més curta, set anys, a Menorca) i con-

sider que en la percepció política d'aquest tema cal col·locar Formentera, Eivissa i Menorca d'un costat i Mallorca de l'altre. En aquest sentit, el que molesta a les tres illes menors és que políticament des de Mallorca s'utilitzi l'extensió geogràfica i el nombre d'habitants per justificar la seva dominació, o bé per intentar augmentar el seu pes en el conjunt. El govern i el parlament espanyols han de reconèixer el fet insular, però els nacionalistes mallorquins del PSM i d'UM també haurien de demostrar una major sensibilitat en aquest tema, sobretot quan volen utilitzar el Pacte Progrés al CIM com una plataforma des d'on preparar el bot al Govern Balear. No s'ha d'ésser filòleg per saber llegir i entendre ni sociòleg per saber analitzar i interpretar: el discurs del PSM i d'UM suposa la identificació (almenys així es percep a les altres illes) Balears-Mallorca, comprensible si tenim en compte que les Balears com a percepció col·lectiva no existeixen i que els dos són partits exclusivament mallorquins.

Quan en Miquel Payeres parla del nacionalisme balear PSM-UM cau en el seu propi parany i perjudica precisament l'avanç cap a la construcció d'un espai de comunicació política entre les diferents illes, ja que limita dràsticament -volem pensar que inconscientment- l'espai polític nacionalista.

A Formentera, per exemple, l'únic partit nacionalista amb presència activa és ERC,

que a les últimes convocatòries electorals ha triplicat el vot d'ENE (socis del PSM a Eivissa). A Eivissa ERC ha superat el vot d'ENE a les darreres eleccions espanyoles. El nacionalisme (català) d'EU-Menorca i EU-Eivissa iguala -quan no el supera- el d'ENE i el del PSM (Menorca). Així, com s'explica tanta pretensió balearista en base al PSM i UM?

Mentre els nacionalistes no-espanyolistes (de Mallorca, de les illes Balears i Pitiüses, dels Països Catalans) no siguem capaços d'afrontar el diàleg de forma no excoient, tant pel que fa a les organitzacions com a les persones, qualsevol projecte de futur que contempli l'avanç en el camí de la sobirania resta inicialment desvirtuat, ja que aquesta via forçosament haurà de passar per la integració de les diferents forces polítiques i socials que la propugnen. Ara mateix és tan urgent construir ponts entre els diferents partits nacionalistes com entre els nacionalistes de les diferents illes al marge de pertànyer o no a un partit determinat.

El que és preocupant, en aquesta línia, és que tant el PSM com UM no tinguin aquesta percepció de la realitat.

El que és realment important és arribar a ésser plenament autònoms com a poble; és a dir, sobirans; és a dir, independents. Després ja ens barallarem tant com calgui, si cal. **Josep Serra. Pres. d'Esquerra Republicana-Mallorca. Ω**

Catalunya derrota Espanya i França en una setmana

En 4 dies només, el Barça derrotà al Reial Madrid i el París Saint Germain per 1-0 (en tots dos casos de penalti transformat per Ronaldinho).

Rotterdam era un camp pro-català: els neerlandesos també saben com se les gasta el jacobinisme francès (el Westhoek neerlandès es troba genocitat per l'Estat francès a la zona de Dunkerque; a Flandes. A Bèlgica va deixant arrera Valònia la colonitzadora).

Entre els seguidors blau-granes n'hi havia un munt de la pobre Catalunya-Nord que no volien ni sentir parlar del París Saint Germain: ells són catalans, deien.

Encara que Gal·les, Escòcia, Irlanda del Nord, Malta, Illes Fèroe i tants d'altres països insignificants o sense autonomia formal tenen selecció pròpia, l'Estat espanyol estén les seves teranyines per a impedir que Catalunya en tingui. Saben que fora un punt de trobada natural i espontani de sentiments nacionalistes i independentistes: Per això ens neguen una cosa tan natural i democràtica.

Però, ademés, el Barça, representant de fet d'una Catalunya que Madrid ens vol amagar i que se l'ha repartida amb París, ha derrotat els equips enemics en sols 4 dies. És simp-tòmic de la força catalana. Si volem!

Però mentre el Pujolisme segueixi col·laborant a tapar tota la corrupció podrida de l'espanyolisme PP-PSOE i a donar versions edulcorades i emblanquines de tota la merda de l'Imperi del Mal (des del cas GAL que CiU no vol investigar fins el "cas d'Alcàsser" presentat com un cas més, quasi irrelevant, per TV3), Catalunya seguirà amodorrida pels somnífers Dr. Pujol.

Als media estatals, repetien que tot Catalunya (volien dir el Principat estrictament, és clar) havien festejat el triomf a Rotterdam (del triomf contra el Madrid no digueren res, de festeigs). A TV3 hi afegiren que a Mallorca també havia estat festejada la Recopa. Però callaven que, realment, els grans triomfs del Barça són festejats massivament a "tot Catalunya" en el sentit més nacional: a Catalunya Nord sota la guillotina francesa, a la Franja de Ponent, a Andorra i, no cal dir-ho, al País Valencià, on ara Madrid concentra (d'ençà 20 anys) la seva artilleria pesant per a assassinar la catalanitat del País Valencià. Cada vegada que el Barça ateny un gran triomf, milers de barcelonistes surten als carrers d'Alacant, d'Elx, de Castelló, de pobles i poblets, amb bufandes, banderes, paraigües i de tot. Això volen amagar-ho els mèdia espanyols i els seus col·laboradors pujolistes. Pretenen exterminar la catalanitat del País Valencià, separar-nos de la resta de la nació i anar devorant-nos a trossets. Després de menjar-se València, aniran per la Franja, per les Illes... És la tàctica del Monstre espanyol.

Per això la informació desenmascaradora de l'ESTEL DE MALLORCA és tan necessària, malgrat que a muntó "nacionalistes", massa panxacontents, no ho volen pas veure. La informació lliure i catalana, sense censures, és -com deien els quàquers- "dir la veritat", a un món que prefereix les mentides dolces. **Jaume Talaferro-Castelló. Ω**

La família Munar-Siquier, de Lloseta i sa Pobla, fa 32 anys que regenta una botiga de souvenirs a Illetes.

En Tomàs Miralles, de s'Indiateria, regenta des de fa 5 anys la botiga d'instal·lacions elèctriques i de fontaneria a Portals Nous.

Fa 2 anys que en Manuel González, natural d'Andalusia, ha obert la Botiga de Mobles M-I, a Portals Nous. També té una botiga de mobles a Palmanova.

La família Pérez, que és natural de Jaén, fa 20 anys que regenta la Tapissoria Continental a Portals Nous.

LLIBRES QUE CAL LLEGIR

Punt final i la Poesia de M. López Crespí

DAMIÀ PONS I PONS,

CONSELLER PRESIDENT DE LA COMISSIÓ DE CULTURA I PATRIMONI HISTÒRIC DEL CONSELL INSULAR DE MALLORCA

Editorial Moll publica *Punt final* de M. López Crespí

Les meves paraules d'avui neixen de la lectura feta sense xarxa de *Punt final*, l'obra que recentment ha publicat l'Editorial Moll a la més històrica de les col·leccions de poesia que mai han existit a Mallorca. Dic que és una lectura sense xarxa perquè l'he afrontada sense comptar amb la referència de cap altre lector ni tampoc amb cap mena d'explicacions interpretatives que la interrogació del mateix Miquel López haurien pogut posar al meu abast. Crec que és saludable llegir els llibres de poemes de la mateixa manera que a l'estiu tastam l'aigua de la mar: amb una capficada. La sensació del primer cop, sec i dur; l'enrampada emotiva que pot produir-nos l'electricitat d'un vers; la intuïció poc perfilada que creu endevinar un determinat sentit en el si d'una imatge que pertany al món de les ombres més fosques. La poesia ha de ser comunicació, és clar que sí, però sobretot ha de ser un gest d'escarni a la comunicació banalitzada, a la comunicació feta amb retalls de tòpics i d'obvietats.

"Jo personalment pens que els escriptors sempre estan escrivint, poc més o manco, el mateix llibre. Els diferents títols no serien altra cosa més que variacions d'una única veu, les arrels de la qual, tanmateix, s'alimentarien d'una subjectivitat i d'una experiència de vida i cultura comunes" (Damià Pons i Pons)

Dels llibres d'en Miquel López jo n'he llegits, al llarg dels anys, una bona partida. Però de les seves narracions, els seus poemes, els seus textos teatrals i els seus assaigs sempre subjectius ara mateix en tenc una idea global que no és gaire precisa. La feblesa de la memòria i la inexistència de tot tipus de consulta prèvia a la possible bibliografia que hagués pogut trobar m'alliberen de qualsevol mena de condicionament. He llegit *Punt final* des de la llibertat de la pròpia subjectivitat. És evident que d'aquesta manera es fa molt més difícil evitar el perill de l'error. Però els lectors de poesia mai no han de temer equivocar-se, més aviat l'amenaça que han de vèncer és la de conformar-se amb la comoditat d'acceptar les lectures que uns altres els puguin donar cuinades.

És indubtable que a *Punt final*

hi ha el món vital i ideològic de l'autor. S'ha dit moltes vegades, i jo personalment pens que l'opinió és encertada, que els escriptors sempre estan escrivint, poc més o manco, el mateix llibre. Els diferents títols no serien altra cosa més que variacions d'una única veu, les arrels de la qual, tanmateix, s'alimentarien d'una subjectivitat i d'una experiència de vida i cultura comunes. Ara bé, la qüestió no és aclarir tan sols què hi ha en el llibre, també ens hem de demanar com hi és allò que l'autor hi ha posat.

***Punt final* és un extens catàleg d'imatges, cadascuna de les quals ha de ser afrontada pel**

Damià Pons, Conseller President de la Comissió de Cultura del CIM i l'escriptor M. López Crespí. (Fotografia Francesc Amengual).

lector amb tot el risc que sempre representa escodrinyar el món sense senyalitzacions ni guies iniciàtiques

Els vint-i-set poemes que formen *Punt final* han estat escrits amb un patró estilístic semblant: versos lliures que s'encadenen els uns als altres mitjançant el recurs de la juxtaposició, un recurs que és omnipresent de manera absoluta. Les línies gràfiques dels versos es corresponen quasi mil·limètricament als períodes sintàctics. Cada vers és en bona mesura una frase dotada de sentit autònom i complet. Ara bé, com són aquestes frases-vers? No hi trobareu uns continguts explícitament transparents ni tampoc una comunicació feta amb el llenguatge lògic-periodístic que acostuma a ser el propi d'aquella literatura que neix de la ideologia i la militància. *Punt final* és un extens catàleg d'imatges, cadascuna de les quals ha de ser afrontada pel lector amb tot el risc que sempre representa escodrinyar el món sense senyalitzacions ni guies iniciàtiques. De bon principi, cada

poema és en gran part una caixa plena d'obscuritats. Tan sols si ens ficam dedins, si n'escoltam els sons i en tocam els volums, podrem reconstruir el sentit profund que s'hi amaga. El lector de la poesia contemporània freqüentment té la necessitat d'arriscar-se a recompondre la lògica comunicativa del poema, talment com ha de fer l'infant que si vol veure amb certesa la imatge ha d'ajustar les peces del trencaclosques. I què hi podem trobar, a *Punt final*, si ajuntam les peces? Personalment hi he acabat trobant una bona part d'aquelles idees-força, sempre enèrgiques i sinceres, que una vegada i una altra es manifesten a l'obra d'en Miquel López Crespí. En aquesta

l'estora de les seves renúncies; d'altra, el poeta decideix allunyar-se, cap al sud, talment com ho va fer en el segle XIV aquell franciscà renegat que abjurà de l'illa de Mallorca i es convertí en adepte de l'Islam. En definitiva, la terra que expulsa els fills que amb més apassionament havien lluitat per fer-la lliure i justa.

En coherència amb aquest contingut, el llibre és ple d'imatges que remetent al naufragi de les utopies del poeta i de tota la gent que com ell varen creure que seria possible una altra realitat. Se'ns parla de "naus enfonsades", de "remolí de fuetades", d'"enfonsament del temps", d'"immenses catedrals buides"...

L'adolescent rebel troba en les víctimes de la guerra civil i en els revolucionaris que assaltaren la Bastilla els referents positius d'una història en la qual els humiliats i els poderosos han mantingut permanentment l'abraçada del conflicte

Ni tan sols la vivència de les meravelles que produeix el plaer de l'amor eròtic li permeten alliberar-se dels mals glops que quotidianament regala la realitat. I tampoc no ho permet la recuperació a través del record dels temps de la infantesa, perquè aquesta no va ser ni molt manco un jardí paradisiàc, ans al contrari, la infantesa del poeta va anar lligada a l'experiència de la guerra i a les conseqüències que se'n derivaren, que foren especialment cruels en el si de la seva família i en el solar de la seva terra. L'adolescent rebel troba en les víctimes de la guerra civil i en els revolucionaris que assaltaren la Bastilla els referents positius d'una història en la qual els humiliats i els poderosos han mantingut permanentment l'abraçada del conflicte.

Altra volta tot torna a ser novament possible

Tanmateix, però, el poeta no és vençut per un pessimisme històric derrotista. Encara és capaç d'imaginar l'aparició d'una nova gent que altra volta serà capaç d'escalar "les més altes muntanyes".

Altra volta tot torna a ser novament possible.

I també serà possible que cadascun de vosaltres trobi en aquest excel·lent llibre de López Crespí un bon caramull de missatges i sentits que la meua lectura apressada no haurà sabut descobrir.Ω

LES MANS AL FOC (I)

Judicis morals

PER PERE GRI

"No penses bé, home, si creus que un, per poc que valgui, ha de calcular el perill de viure o morir, enlloc de tenir en compte quan actua solament si duu a terme accions justes o injustes..." Sòcrates.

Amb això ja podria quedar tot dit, Climent, però no crec que el començament d'un escrit sigui el lloc més indicat per treure cap conclusió, sobretot, si reparam en la importància del tema que ens ocuparà a partir d'avui; el teu afusellament i el del teu germà. No vull dir les coses per mesurar-les, ni tampoc en vull dir massa d'una vegada, però has de pensar hi segueixes tenint un amic, estiguis o no amb nosaltres.

Un servidor, Jaume Sampol, antic frare franciscà, supervivent dels fets catastròfics esdevinguts a Mallorca i a Espanya a partir del mes de juliol de 1936, vaig abandonar l'art de l'escriptura fa molts d'anys, per exigències de la vida.

Degut a n'això, i com suposareu, per fallides de la memòria, m'és difícil recordar i expressar-vos allò que succeí a Porreres aquell any de 1936, així com en els anys que vengueren darreta.

Un bon cardenal va escriure això que segueix: "El criteri de Déu és oposat moltes vegades al nostre propi criteri. El pla de Déu és contrari al que forjam els homes. Déu ha assenyalat un camí únic per aconseguir la santedat i per aconseguir la redempció dels homes. Ens hem de santificar sofrint i hem de redimir a les ànimes morint. El qui no entén aquesta veritat no entén les coses de Déu. El qui pretén santificar-se fugint del sacrifici, no ha entès les coses de Déu. El qui pretén exercir l'apostolat sense aferrar-se de manera valenta amb el sacrifici, no ha entès les coses de Déu. En el pla de Déu el sacrifici i el dolor tenen una fecunditat extraordinària i divina".

Dit això, i sense més preàmbuls, explicaré qui era en Climent Garau, batle de Porreres l'any 1936: era un company que vaig perdre després d'haver-lo ajudat a trobar refugi al tros de terra d'es Fouasos, del qual aleshores jo n'era propietari. Tenia 39 anys quan el varen matar. Era casat. A més de batle, era president d'Esquerra Republicana. Quan esclatà la revolta militar, mirà d'amagar-se perquè sabia que era una de

les persones més perseguides del poble. Havia prohibit les processons del Dijous i del Divendres Sant, la qual decisió li suposà un trencament definitiu amb l'Església. El mateix dia de Pasqua, el rector Lluís Crespi es va negar a sortir amb el solpas i ordena al catòlics que obrissin les portes de les seves cases a les onze en punt, que les beneïria totes des de la trona. Aconseguí amagar-se a fora vila, però un poc més enllà del fatídic mes d'agost el localitzaren a n'es Poasos juntament amb el seu germà Joan. L'afusellaren a la possessió de son Puigdorfila que està al camí dels Reis de Ciutat la nit del vint-i-tres de setembre del trenta-sis, juntament amb el seu germà. Quan recolliren els cadàvers, els trobaren fermats l'un a l'altre pels canells".

Quan ho vaig saber, no ho podia creure, me pensava anirien a la presó i que els perdonarien per haver-se amagat un parell de mesos. Però una vegada més em va sorprendre la reacció de la gent del meu poble. Ningú va moure un dit per ells, i a més, aquests dos homes havien estat torturats pels carrers de Porreres el dia de la seva localització.

Pel que fa a mi, també em vaig haver d'amagar, encara que la meua situació familiar, i el fet de ser un home molt acostat a l'Església d'aquell temps, em permeté salvar la pell.

Una de les primeres coses que vaig fer en veure tots aquells aldarulls, va ser agafat un llibre d'en Nietzsche que tenia amagat sense gosar llegir-lo. Quan vaig llegir-lo, vaig deixar de ser frare, però malgrat tot, vaig aconseguir mantenir la serenitat. Nietzsche diu que en la passió, que és també la decisió pels grans fets, s'anulla la història, la temporalitat es tanca en la ceguesa que permet l'acció. La passió ens treu de la successió del que ja ha estat uniformat i ens enfronta a qualcú o a quelcom com si sorgís en cada moment per primera vegada. És necessari afegir que les passions són sentiments perillosos, però no per aquest fet, se n'ha de prescindir.

Tenc molts de records d'èpoques passades, i els vos aniré transmetent, però no vull caure en la temptació de fer judicis morals, perquè massa se'n feren en aquells dies en que assassinaren als meus companys, en Climent i en Joan Garau. Ω

Padània

La Lliga Nord confirma que 99'7% del votants ha dit que sí a la Padània independent.

El 99'7 per cent dels votants en el referèndum organitzat per la Lliga Nord per la independència de la Padània s'han pronunciat pel "sí", segons la dada de l'"èxit poll" efectuat per la Lliga Nord sobre una mostra representativa de 295 seus seleccionades en tot el territori.

Hores abans que es conegués aquesta dada, el líder de la Lliga, Umberto Bossi, assegurà que s'havien superat totes les seves expectatives i que anirà a la Comissió Bicameral en nom d'aquesta regió italiana.

Fons de la Lliga Nord, des de la seu de Milà, varen dir que a les 15.00 hores el nombre de votants s'elevava a 4.164.000 "i seran uns sis milions" els electors, encara que la xifra del total de persones amb dret a vot no

El líder de la Lliga Nord, Umberto Bossi.

va ser facilitada amb precisió.

L'ex-ministre de l'Interior Roberto Maroni, estret col·laborador de Bossi, manifestà posteriorment que els votats eren 4.163.936, amb una mitjana de 362 per seu electoral. Els col·legis, instal·lats en tendes de cam-

panya, varen ser 11.500 enlloc dels 13.000 prevists, "per un seguit de problemes d'organització i manca d'autorització dels batles"; afegí Maroni: "Es tracta d'un resultat extraordinari que va molt més enllà de tota previsió". Ω

Campanya per devaluar la noció normativa de la sobirania

Sobirania (Definició del Diccionari Normatiu de l'Institut d'Estudis Catalans i de l'Hiperdiccionari de la Llengua Catalana): Qualitat del poder polític d'un estat o d'un organisme que no és sotmès a cap altre poder.

El president Jordi Pujol proposa una "sobirania compartida" hispano-catalana. Objeció: Com hi pot haver igualtat entre una nació que té estat propi, que és hegemònica, que és dominant i que és depredadora, amb una altra nació sense estat propi sobirà, que és vassalla de la nació hegemònica, que és de la seva propietat i que està a la seva mercè? Quina nació de les dues en tindrà el control de la sobirania? Siguem seriosos! Pujol vol envernissar pomposament tota ampliació de l'autonomia. S'equivoca si ens vol donar garsa per perdiu. L'autonomia més gran no té res a veure amb la independència política. Un acte de secessió responsable i planificat, les delimita. De l'autonomia els britànics en diuen "home rule" i sobretot "free state", són els reis de l'eufemisme, d'aparentar allò que no és, d'envernissar una mera autonomia fins que sembli una independència política. La nació oprimida i la nació opressora no poden compartir res; només si totes dues són sobiranes de debò. Un cop independents, els queda per dirimir la relació de força demogràfica, econòmica i política. Els separatistes catalans necessitem tenir més dret internacional. Només aleshores no se'ns prendrà el pel tan impunement, amb l'erosió del significat normatiu dels mots polítics.

Rafel Ribó Massó, en un dels comicis, va dir que volia una Catalunya sobirana, però no una Cata-

lunya independent. És tota una perla del terrorisme semàntic, d'insídia roïna. No hi ha circumferències quadrades, senyor Ribó. Quedarà més tranquil si diu clar i ras que, com a bon marxista, defensa la unitat política de l'Estat espanyol, sigui unitari o confederal. Tant se val. Anguita és més honest que Ribó, les canta clares, no amaga els seu nacionalisme espanyol d'esquerra.

Duran i Lleida diu que vol obtenir "el màxim de sobirania" per a Catalunya. L'autonomia és objecte de dosificació, de graduació. Mentre que la sobirania, la independència política, es té o no es té. No s'és sobirà a mitges; se n'és o no se n'és. No es té un estat a mitges. Hi ha falsos estats que dissimulen subordinacions més o menys fortes. La naturalesa intrínseca de la sobirania, de l'estat sobirà, en descarta tota relativització o dosificació. Ergo la més. Però no teniu dret a difamar-lo ni fer aquest favor al nacionalisme espanyol. Perquè aquest n'és l'únic beneficiari, de la campanya desmobilitzadora i diluïdora contra el separatisme català.

Fet i fet, el contenciós hispano-català, Catalunya només el pot enfocar així: a dins i a fora de l'Estat espanyol. Poc importa la forma jurídica en que Catalunya romanguí subordinada a Espanya.

Pot anar des d'una confederació a una descentralització administrativa. L'únic que importa és que Catalunya és doni de baixa de l'Estat espanyol i s'erigeixi en estat independent, membre de la Unió Europea. No hi ha llibertat nacional, sobirania ni independència, sense haver-hi secessió. No es pot bastir un estat sense haver fet secessió.

El discurs falsament universalista, deslegítima la necessitat peremptòria que té tota nació de constituir-se en estat independent. És un discurs tortuós i hipòcrita que no para de repetir que avui ja no hi ha nacions realment sobiranes, que totes són inter-dependents. Doncs bé, mentre ha hagut estats en el món, Catalunya vol tenir el seu estat sobirà; el mateix que avui té França, Israel, Croàcia, Austràlia, Xile, Espanya, Finlàndia, etc. L'entrellat de la qüestió, per a aquests trànsfuges del separatisme, és que volen evitar de totes passades que Catalunya faci secessió de l'Estat espanyol. Aleshores el volen salvar in extremis, sota fórmules enganyoses de confederació hispano-catalana, d'estat lliure associat, de confederació d'estats independents (oblidant que si es confederen perden automàticament la sobirania en benefici de la nació dominant). A més, no es poden confederar dues nacions que es detesten. No és possible confederar la nació dominant amb la nació subjugada. Altrament esdevé una farsa, una cortina de fum que dissimula la correlació opressor/oprimit. El separatisme català sempre ha tingut les idees clares.

El secessionisme català celebra que l'autonomisme ampliï el sostre competencial de la pàtria. En aquest sentit, tota transferència de competències és una etapa cap a la secessió. Però no és mai la solució definitiva. L'objectiu final és fer de Catalunya un estat independent, dintre de la seva integritat territorial dels 69.031 km². d'espai català irrenunciable; i membre de la Unió Europea. **Lluís Morera i Pasqual**. Carrer de la Vena, 3-Estat d'Andorra. Ω

La cuina de na Tonina Les ensalades

ANTÒNIA SERRANO I DARDER
Autora del llibre *Les receptes de na Tonina*

Quan fa calor sol venir de gust menjar una ensalada. Sense comptar la més clàssica d'aquesta temporada, que és el trempó, podem fer-ne de moltes castes.

El costum de menjar ensalades ens vé d'antic, sobretot la de ceba trempada o la d'enciam. La padrina Tonina em contava la rondalla de l'*Amor de les tres taronges* i m'explicava allò del gigantot que es menjava set cossis d'enciam (jo trobava que devia ser com a molt gros si podia menjar tant).

Diverses herbes es poden usar-hi, de fet, abans s'usaven molt per fer ensalades. Pensem si més no amb la verdolaga (*Portulaca oleracea*), els lletsons (*Sonchus oleaceus*, *S. tenerimus*, *S. asper*) i les comes-roges (*Cichorium intybus*), que tenen una virtut com diu la glosa popular:

Si menges comes-roges
sonniraràs s'enamorat
i jo que no n'he menjades

així mateix l'he somniat.

Naturalment que les ensalades actuals han evolucionat, tenim molts més ingredients al nostre abast i amb l'ajut dels hivernacles i la importació s'ha aconseguit tenir fruites i verdures fora del temps normal de cultiva.

Les ensalades admeten tota casta de combinacions, el límit és la imaginació del cuiner o la cuinera. Podem mesclar diverses castes d'ingredients, cruus (enciam, endívia, col, pastanaga, xampinyons, tomàtiga, ceba, pebres, ravanents, olives, bacallà...), bullits (carn, verdura, peix, marisc, patates, ous, arròs, pasta de sopa, blat de les Índies...), fruites fresques (poma, taronja, pera, pinya tropical...) o seques (nous, pinyons, panses...), tot això sols una mostra per fer-nos una idea del ventall d'ingredients que podem combinar per fer les nostres ensalades.

Però el que acaba de fer-les variades és la manera d'amanir-

les. Salses, mescles o picades, a vegades secretes, resalten els gusts o els desfressen.

Una ensalada que m'agrada molt és la que jo li dic d'estiu, vegeu com la faig:

Ensalada d'estiu

*Quatre patates bullides
Dos ous bullits i pelats
Una ceba
Dos pebres verds
Una tomàtiga grossa ben madura
Una llauna de tonyina
Dues cullerades d'olives
Oli i sal*

Tallarem les patates a cantons i els pebres i els ous a daus. Pelarem i tallarem la ceba (per llarg) i les tomàtiques (a daus). Ho posarem tot dins una ensaladera, hi afegirem la tonyina un poc esmicolada i les olives. Finalment ho amanirem amb oli i sal. Ω

La Pinça Lingüística

Durant el primer terç del segle XX, els intents de recuperació (en alguns àmbits comptats) de la llengua catalana va topat amb la utilització de la població immigrada, al Principat de Catalunya, per part de les forces anticatalanistes. Fou en aquest context que va sorgir el lerroxisme. El terme "lerrouxisme" vé de Lerroux. Alejandro Lerroux fou un polític espanyolista que considerà que, per evitar l'autonomia de Catalunya, el millor que es podia fer era utilitzar la població immigrada en contra del catalanisme. Els immigrants, així, es convertien en moneda de canvi en una batalla en la qual hi sortirien perdent més ells que ningú altre.

Durant el període de l'últim franquisme i durant la Transició, al Principat de Catalunya es va tenir una cura exquisida per intentar evitar qualsevol brot de lerroxisme. Actualment, la població immigrada (tant al Principat com al conjunt dels Països Catalans) és molt més nombrosa que no ho era en temps de la República, i, en línies generals, està prou menys integrada dins la societat catalana. En aquesta tasca d'evitar brots lerroxistes, hi varen jugar un paper important els partits de l'esquerra espanyola (socialistes i comunistes).

El consens en matèria lingüística -matèria sensible i molt delicada, com s'està demostrant- va permetre de dur endavant una llei de normalització lingüística (insuficient però mínimament operativa a la Catalunya central, en contraposició amb els papers mullats dels Països Valencians i de les illes Balears i Pitiüses) que inicià un tímido procés de recuperació en alguns àmbits, especialment el de l'ensenyament.

Ara, emperò, sembla que el consens lingüístic s'ha trencat. Aparentment, els partits polítics no l'han trencat, i la llei al Principat de Catalunya serà reformada amb els vots favorables de tothom (inclòs el PP). Tots els partits polítics catalans han acceptat, per exemple, que el sistema d'immersió lingüística és el millor per integrar la població no catalanoparlant. Socialment, emperò, sí que s'ha trencat el consens. I personalment pens que s'ha trencat amb la feina subterrània d'alguns partits polítics (no només del PP, per cert).

Al Principat, a hores d'ara, està funcionant la "pinça" lingüística que ajunta progressia espanyola de tota la vida amb sectors vidualquadrístes. Un bon exemple d'això el tenim en els grups, grupets i grupuscles que ha sorgit per posicionar-se en contra de la reforma de la llei de normalització lingüística (no perquè la llei que hi ha vigent no els convenci, sinó perquè temen que la reforma afavorirà més la llengua catalana, i ells sempre volen rebaixes). Qui forma aquests grups, grupets i grupuscles? Per un cantó, els ultramontans de sempre. Però, per l'altre, una part de la progressia espanyolista, vinculada, en aquest cas, a Iniciativa per Catalunya (vinculada, per tant, a la resta dels Països Catalans, a Esquerra Unida). Potser es miren en els comunistes francesos, que, a la Catalunya nord, sempre s'han caracteritzat pel seu ferotge anticatalanisme.

La pinça torna a funcionar. Aquí i allà. La pinça uneix els sectors més anticatalans del PP amb sectors igualment anticatalanistes de l'esquerra. Aquesta vegada es tracta d'una pinça per intentar

frenar tant com es pugui qualsevol avanç, per mínim que sigui, en el procés de normalització de la llengua catalana.

La pinça, en definitiva, demostra el profund nacionalisme de la intel·lectualitat espanyola. Són de dretes o d'esquerres (i això, teòricament, hauria de marcar distàncies entre ells), però, per damunt de dretes i d'esquerres, per damunt d'idees i d'ideologies, per damunt de sensibilitats i de conviccions, primer que res són espanyols. D'aquí, el Foro Babel, l'Asociación por la Tolerancia i tota la resta.

Una intel·lectualitat catalana oberta i tolerant, que mira a Europa, identificada amb el país però no excessivament nacionalista, torna a topat amb una intel·lectualitat espanyola tancada dins ella mateix, recargolada i ferotgement nacionalista. Tornam a repetir l'esquema del 98 (però del segle passat)? Bernat Joan i Mari. Pres. d'Esquerra Republicana-Illes Balears i Pitiüses. Ω

L'ESTEL de Mallorca BOLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

Nom.....
.....
Adreça.....
.....C.P.....
Població.....
C.I.F.....Tel.....

M'interessa una subscripció
ANUAL 3.500 PTS

Rebut domiciliat a un banc o caixa

Banc/Caixa.....
Adreça.....
Núm. entitat.....Núm. sucursal.....
Compte núm.....

Firma

Ompliu aquesta tarja i enviau-la al
Apartat de Correus 124
07600 s'Arenal de Mallorca

ES GALL

El Govern i la diada

Comptau totes les fileres,
que el disset va ser gran jorn!
Nostres colles castelleres,
nostres mans, nostres senyeres
junttes s'alçaren al Born.

El Govern és el mal pare,
que odia els seus propis fills;
per a ell és una tara
ésser fills de nostra mare,
bocins d'un mateix espill.

Gests, caràcters, trets i senyes
de Catalunya tenim.
D'allà hem duit nostres ensenyes;
mes, si amb aquestes et senyes,
pel Govern això és un crim.

S'ha casat amb dona estranya
i ara té un mal embaràs;
per molt que es mou i s'afanya,
els seus propis fills escanya,
per surar el fill bordagàs.

Dels trets de nostra Corona
no en vol veure fer cap ús;
i, al temps que aquests abandona,
per la Fira s'engipona
amb un capell andalus.

És com el "Cavall de Troia",
de soldats hostils massís;
el Govern sols té una joia:
fer creure que fa tramoia
a favor d'aquest país.

Quin partit! Fa com que trota,
però és esclau d'un botxí;
en el Congrés, pren-ne nota,
contra nostra llengua vota...
La mare que els va parir!

Mils de veus li diuen: "Basta!",
el Passeig de gom en gom.
"Trampeja, si vols, malgasta...
Noltes som d'una altra casta,
dels qui volen ser qui som". Ω

